

„Igehirdetőként nem kell pontosan tudnom, hogy ez vagy az a bibliai ige mit jelent ennek vagy annak az embernek. De »képiesen« szölvén prédikációm-mal utakat tudok nyitni, amelyeken igehallgatóim saját maguk járhatnak a bibliai ige terében.”

Utakat nyitni a bibliai ige terében ► 7. oldal

„Vallásos önteltségünkben nem tartjuk-e sokszor áldozatnak, hogy itt élünk a bűnös világon, s a szolgáló szeretet öröme helyett valami fanyar kényszeredtség rí le rólunk?”

Böjti szemle a 75 éves EvÉletből ► 8–9. oldal

„A lelkesi szolgálat »mókuserék« jellegét valaki egyszer a takarítónők munkájához hasonlította: ők sohasem végeznek, hiszen a seprést mindennap előlről kell kezdeni...”

Fókuszban a lelkesi pálya ► 13. oldal

Szépbe szőtt hit ► 5. oldal

Szépség és harmónia az igényes

Isten szolgálatában ► 6. oldal

Az 50-es szám alatti néni titka ► 10. oldal

Kamerun magyar szemmel ► 4. oldal

Prioritások ► 11. oldal

Böjt első vasárnapjának evangéliuma (Mt 4,1–11) Jézus megkísértéséről szól.

Kísértés a pusztában – a francia Troyes város katedrálisának üvegablakán az a jelenet látható, amikor a zöld színű ördög a negyven napja böjtölő Krisztusnak követ nyújt, hogy változtassa kenyérré. Jézus azonban így válaszolt: „*Meg van írva, nemcsak kenyérről él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.*”

Jézust még kétszer kísértette meg sikertelenül az ördög, majd miután távozott, angyalok serege jelent meg, hogy szolgáljanak a Megváltónak.

Az 1225-ből származó üvegablak volt az egyik legrégebbi a troyes-i katedrálisban. Az ablakon az egyes jelenetek olyan kicsik, hogy az ábrázolás finom részleteit leltről csak nehezen lehetett felismerni.

Az ablak ma a londoni Victoria és Albert Múzeumban található.

Jézus istensége és embersége

► Jézus Krisztus személyének titka kétezer éve sokakat izgat, egyházon belül és kívül egyaránt. Így volt ez már Jézus földi élete során is. Egymásnak ellentmondó gondolatok, nézetek és reménysek fogalmazódtak meg vele kapcsolatban régen is, és így van ez ma is. Nem kerülhetjük ki a kérdésre adott választ: kicsoda Jézus valójában? Maga Jézus kérdezte meg tanítványait: „*Hát ti kinek mondottok engem?*” Jézus kérdésére megfogalmazódó válaszunk minden bizonnyal keresztény hitünk legfontosabb válasza. „Nem csupán elméleti kutatást végzünk, hogy ki is volt Jézus Krisztus, hanem jelen időben szembesülünk az ő személyével. Hiszem, hogy jelenlétében beszélünk, nem egyszerűen róla, hanem vele” – fogalmazott Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) tavaszi előadás-sorozatának második alkalmán. A február 11-i rendezvényen az egyház Jézus Krisztus istenségével és emberségével kapcsolatos tanításáról hallhattak és gondolkodhattak közösen a jelenlévők.

Az összejövétel nyitóáthítatát dr. Garádi Péter tartotta Mt 16,13–16 alapján. Jézus idézett szavaiból egyértelmű, hogy senki nem találhatja meg, találhatja ki a jó választ, mert egyedül az Atya nyithatja meg szívünket, értelmünket arra, hogy annak ismerjük meg Jézust, aki ő valójában. Nincs betanult válasz, betanult hitvallás, hanem személyes hitünket Istentől kapjuk ajándékul.

Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke az áhítathoz csatlakozva kezdte előadását: keresztényként nemcsak úgy beszélünk Jézusról, mint történelmi kutatás tárgyáról, hanem vele beszélhetünk, mint általa megszólított emberek. Ez a személyes hit azonban nem oldja föl annak a kettősségnek feszültségét, amely Jézus istensége és embersége között vibrál. Ízig-vérig emberi mozzanatok, ugyanakkor egészen különös, isteni történések feszültsége húzódik végig Jézus földi életén.

Érdemes így végiggondolni a jól ismert történeteket: Jézus születése; a tizenkét éves Jézus a templomban; Jézus megkeresztelése; a háborgó ten-

ger lecsendesítése; Jézus beszélgetése a samáriai asszonnyal; a kereszthalál. De még a föltámadás után is megvolt ez a kettősség: Jézus megjelent a bezárt ajtajú szobában tanítványai között, majd velük együtt evett, teljesen emberi módon.

A püspök ezután rövid áttekintést adott arról, hogy az egyház kétezer éves történelme során hogyan igyekeztek Jézus kettős természetét értelmezni. Maga az Újszövetség isteni méltóságot, rangot jelentő neveket használ, mint például a Messiás, Emberfia, Isten Fia, Úr. Akkor ugyanis még nem volt kérdés, hogy Jézus teljesen ember is volt, hiszen életének szemtanúi és a szemtanúk közvetlen ismerői (apostoli hagyomány!) erről minden későbbi nemzedéknél többet tudtak.

Később a hitvallások, mint a legismertebb Niceai, valamint az Apostoli hitvallás, arra a kérdésre fogalmazták meg a választ, hogy mi a viszony az Atya és a Fiú között. A Fiú éppen úgy Isten, mint az Atya, ők egylényegűek. Másik kérdés: mi a viszony a Fiúban az emberi és az iste-

ni között. Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember, két természet van benne, isteni és emberi. Meg lehet különböztetni a kettőt, de szét nem lehet választani, és össze sem szabad keverni.

Három különböző gondolkodásmód, megközelítés épült be a keresztény teológiába. Az egyik a keleti népek (mint Izrael népe is) sajátosága. Képekkel, történésekkel igyekeznek kifejezni a lényegét. Ilyen az „Isten Báránya” kép. A másik a görögök fogalmakra és meghatározásokra törekvő gondolkodása. A harmadik a latin nyugati jogi nyelvezetet használó megközelítése. Mindannyian megtalálhatjuk tehát a belső, lelki beállítottságunknak megfelelő kifejezésmódot.

A reformáció kulcsmondata: Egyedül Krisztus! (Solus Christus) Ez azonban nem jelentheti azt, hogy az Atyával és a Szentlélekkel kevesebbet foglalkozunk. A Szentháromság ugyanis olyan szeretetközösség, amelyben az emberért történik minden. Ugyanakkor a reformáció idején különösen is hangsúlyossá vált, hogy a nagy hitigazságokkal együtt Jézus az egyes ember Ura és megváltója is. (Luther: *Kis káté*, a 2. hitágazat magyarázata)

Az újkorban megkísérelték pontosan rekonstruálni Jézus történelmi alakját, de ez nem sikerült. A négy evangélium alapján sem sikerül pontos Jézus-életrajzot összeállítani.

A 20. század nagy hatású teológusa, Karl Barth azt hangsúlyozta: nem az ember megy Istenhez, hanem Isten jön az emberhez. A Krisztus-esemény mint Isten cselekedete szükségszerűen felülről vezet lefelé, nem pedig megfordítva, és nem létezik másik út.

► Folytatás a 3. oldalon

Kiált hozzám a gyülekezet?

■ SZABÓ LAJOS

Nagyon vágyódnak templomainkban az eredeti és értékes pillanatokra. Vasárnap reggelente bízunk abban, hogy a délelőtti istentisztelet ad majd olyan belső megerősödést, amely jó darabig kitart. Az oda érkező emberek figyelnek rám – gondoljuk –, és ez segíti eligazodásomat életem összekuszálódó útjai között. A közösség szárnyakat ad akkor is, amikor úgy érzem, képtelen vagyok felülemelkedni a problémáimra.

Mennyire képesek erre mai gyülekezeteink? Nézzünk bele a böjti tükörbe, most kivételesen közösen, együtt!

Böjt első vasárnapján érdemes feltenni az önvizsgálati kérdést: mivel tölti egy mai gyülekezet a böjti napokat? Milyen az a gyülekezeti közösség, amely nem csupán az oltárterítőt liturgikus színét találja meg böjtben, és nemcsak fellapozza az aktuális szomorkás énekeket, hanem valóban elgondolkozik azon, hogy milyen életet éljen, és hogyan legyen erőforrás és példa a környezetére számára? Milyen legyen a mai böjti gyülekezet?

Csendes közösség. Már néhány perc is, amelyet csendben töltünk, nagyon sokat jelent. Pár óra alatt már azt is érezhetjük, hogy erőnk van a folytatáshoz és kedvünk a továbblépéshez. Az igazi csend hamar gyógyít. Ritkán gondolunk ma arra, hogy minőségi csend kell ahhoz is, hogy érdemben és tartalmasan meg tudjunk majd szólni. Ma, a gyors beszédűek és a spontán szónokok könnyed világában nagy értékük van a megélt szavaknak, gondolatoknak. Amikor túl könnyen szabadulnak el indulatok, sokszor még a templomtérben is, és amikor önkritikátlan küzdelmek zajlanak ott is, ahol testvéri és megértő ügyintézésnek van csupán létjogosultsága, igen jó lenne a friss illatú templomcsendet megtalálni!

Tiszta közösség. Nem tökéletes és nem hibátlan, mert ilyen a miénk nem lehet. Arra azonban mégis lehetne figyelni, hogy ne hátsó szándékok és ügyeskedés uralkodjanak közöttünk, hanem őszinte és segítő közlekedés. Olyan kapcsolat épüljön a gyülekezethez tartozók között, amelyben az a döntő, hogy kinek segíthetek, kit emelhetek föl, és kinek jelenthetek vigasztalást. Ha hibázik és botlik valaki, akkor érezze a tettei súlyát. Ne terhelje rá saját hibáját könnyedén a gyülekezet egész életére! A közösségépítés, sőt a presbiterképzés ábécéje is az lehet, hogy minden önérdek elé oda tudjuk helyezni a gyülekezeti közösség érdekét, szeretetét.

Baráti közösség. A barátok először egymásnak mondják el őszintén, ha valami kifogásuk van egymás ellen.

Szemtől szemben, tapintatosan juttassák kifejezésre azt, ami zavaró. Mennyire fáj sokaknak, ha éppen ez a magatartás hiányzik a gyülekezeti életből! Ha ártó és rosszindulatú szavak terjengnek az érintettek háta mögött. Ha mindig akad, aki mondja, aki meghallgatja, és aki továbbadja. Ha a gyülekezet baráti közösség, akkor nincs szükség kerülő utakra, mert egyenes utunk van egymás felé. A barátságban élők a gyülekezetben is tudnak mosolyogni és örömet sugározni, könnyed, kellemes szavakat találni. Nem keresztény életforma a merevség és a kíméletlenség!

Dicsőítő közösség. Miért ne lehetne ez jellemző a mi gyülekezeteinkre? Talán sokszor irigykedve hallgatjuk az újonnan alakult, friss keresztény közösségek szabadabb liturgiájú énekét, és nézzük az arcon a jókedvű mosolyt. De jó lenne elmozdulni nekünk is egy életközeli, felszabadult közösség irányába!

A dicsőítés lényege nem más, mint annak a belső örömmel az őszinte kifejezése, amely a megélt hitben, a gyülekezeti közösségben nyílt meg számunkra. Ez az a páratlan kommunikáció, amellyel Isten közelít felénk, és nekünk adja a megszólalás, a válaszadás lehetőségét. Olyan kapcsolódás ez, mint amelyet az első böjti vasárnap névadó zoltára hirdet számunkra: „*Ha kiált hozzám, meghallgatom, vele leszek a nyomorúságban, kiragadom onnan és megdicsőítem őt. Megelégitem hosszú étellel, gyönyörködhet szabadságomban.*” (Zsolt 91,15–16) De jó lenne erre a gyönyörű lehetőségre ma is rátalálni és bátrabban, tempósabban és boldogabban énekelni, szólni és mozogni a gyülekezetben!

Különösen szeretem a böjti időszak kezdetét, mert lehetőséget kínál. Nem elzár, hanem kinyit előttem olyan területeket, ahol minden évben újra rátalálhatok a tisztára, a csendesre vagy éppen a dicsőítő ének finom dallamára. Saját életemben és a gyülekezetben is.

Nagy szükségünk van erre a böjti lépésre minden évben.

Gyököcssy Endre tette fel egy meditációjában a ma is aktuális kérdést: hogyan böjtöljünk ebben a modern világban? A válasza szerényen így hangzik: „Böjt alatt mi rendszerint az étel-ital megvonását értjük. Szájunk megregulázását. Valóban, Jézus korában, sőt vagy másfél ezer éven keresztül különös szükség volt erre, mert gyakran a gyomor bűnei, az ételfalak zárták el tőlünk Gazdánk halk és szelíd szavát.

Úgy érzem, manapság sokkal inkább a szemünket és a fülünket kell megböjtöltetni, hogy Isten halk és szelíd hangját meghalljuk, amely felülről és mégis belülről akar hozzánk szólni.”

Oratio œcumenica

Örökkévaló Atyánk! Hozzád kiáltunk, halld meg könyörgésünket! Segítségért esedezünk, kérünk, mutass utat nekünk! Hozzád fordulunk a böjti időben, mikor bűneink mélységével szembeesít igéd, és hirdeti Fiad határtalan szeretetét, aki még a sátán kísértésének is ellenállva véghezvitte megváltó munkáját. Kérünk, add, hogy a kísértő feletti győzelme nekünk is erőt adjon kísértéseink közepette, hogy mindenkor a te utadon járjunk, és hűségesen cselekedjünk akarodat.

Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked azért, hogy naponként gondot viselsz ránk, és körülveszel minket szeretetteddel. Hisszük és valljuk, hogy minden gyermeked értékes számodra, Urunk, mégis olyan sokszor aggódunk a holnapért. Bocsság meg kicsinyhitűségünket, és taníts meg önmagunkon túl is meglátni világot. Kérünk, figyelmeztess, ha kenyérgondok vagy az anyagi javak utáni hajszá miatt távolodni kezdünk tőled, és vezess vissza arra az útra, melyet kijelöltél számunkra.

Könyörgünk hozzád a teremtett világegyetemért; add, hogy parancsod szerint bánjunk vele, hiszen ránk bízad. Segíts, hogy – amíg nem késő – rendbe hozzassuk mindazt, amit leromboltunk belőle. Segíts, hogy észrevegyük: felelősséggel tartozunk rendjéért és épségéért.

Hálát adunk neked szent igédért, amely segít eligazodni életünkben, munkánkban, tanítványságunkban. Add, hogy ne csak halljuk, de éljük is, amit üzen számunkra. Adj erőt, kitartást, reménységet mindazoknak, akik evangéliumod szolgálatában állnak. Segítsd őket, hogy munkájuk nyomán épüljön egyházunk, épüljenek gyülekezeteink. Küldd el Szentlelkedet a téged keresőkhöz és azokhoz, akik közömbösek, hogy hitet ébresszen a szívükben.

Kérünk, Urunk, ajándékozd nekünk a szív és a szó böjtijét. Tudjunk hallgatni, ha szükséges; elhallgatni, ha csak a magunk igazát védi ajkunk; és meghallgatni a közösségre és megértésre vágyó, kereső embertársainkat. Segíts lemondani kedvteléseinkről is, ha időnk, erőnk, figyelmünk odaszánásával így a másik terhén könnyíthetünk.

Mennyei Atyánk, mutass utat, hogy mindenütt, ahol élünk, városokban és falvakban, családban és munkahelyeken a szeretet, az egymásért való felelős cselekvés ösvényein járjunk, és ne fáradjunk meg a békéért való kitartó imádságban.

Mutass utat a menny felé, ahova tartunk. Örök országod eljövetele várva könyörgünk azokért, akik a magány, a szenvedés, a gyász és a halál terhei alatt roskadoznak. Könyörgünk azokért is, akiket természeti katasztrófák sújtottak, s akik gondjaik, problémáik miatt nem tudnak rád figyelni. Kérünk, légy velük, áraszd rájuk áldásodat, kegyelmedet, hogy a bajok közepette is ki tudják mondani: „Én Uram, én Istenem!” Urunk, emlékeztess arra, hogy bár földi utunk lezárul egyszer, de „távol fénylik a cél, s ránk örök országod hajnala kél”.

Urunk, kérünk, vezess bennünket tovább böjti utunkon, és segíts bennünket is a te utadon járni, hogy elnyerjük kegyelmedet a te Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus érdeméért. Ámen.

BÖJT ELSŐ VASÁRNAPJA (INVOCAVIT) – ZAK 3,1-7

Divatbemutató – mennyei módra

Böjt kezdődött. Húsvétnek, a feltámadásnak előszobájában vagyunk most heteken keresztül. Van-e értelme az itt eltöltött időnek – vagy csak türelmetlen, tétlen toporgás?

Zakariás próféta látomása mindenesetre magára vonja a figyelmünket, és megteremtheti böjti szemléletünk alapjait. De hogyan fér össze a böjti hangulat a divatbemutatóval?

A mózesi törvények tanúsága szerint Isten maga határozza meg, hogyan kell öltözködni a főpapnak. Merthogy az öltözék bemutatja viselőjét. A főpapról szavak nélkül is hirdette: ez az ember az, aki Isten képviselőjében van közöttünk, Isten véleményét hirdeti és viszont: közbenjár Isten előtt a népéért. Amolyan összekötő kapocs, oda-vissza. Így ha a főpap tisztében járt el, mindig viselte a palástot, a hósent, a süveget és valószínűleg az éfódot is.

Hogy is nézett ki? A palást két bírborból készült, alsó szegélyén gránátalma alakú bojtok és csengettyűk váltakoztak. Efölött viselte az éfódot, mely a derekát ért, és vállánál egy-egy ónixkövel ékesített kapocs fogta össze. A kövekbe hat-hat név volt bevésve, Jákób (Izrael) fiainak neve. Mellkasán lapos zsebecske, a hósen. Fején a főpapi süveg, melynek homlok részén aranytáblácska hirdeti: „Az Úrnak szentelt.” Méltóságjeljes megjelenése lehetett!

Zakariás látomásában ennek az

ékes viseletnek nyoma sincs. Jósua főpap most nem az Úr követségében jár a nép között, hanem a népet szimbolizálja a mennyei színhelyen. Ezért áll Isten anyala előtt piszkos, szennyes ruhában. Szánalmas, taszító jelenség!

Miért áll ott? Nem lenne feladata, küldetése másutt? Nem kellene hirdetnie Isten dolgait? Nem kellene inkább szeretetben segítenie a rászorulókat, ellátnia az Istenhez tartozás apróbb-nagyobb kötelezettségeit? Vagy szennyes ruházata miatt mindennek ügysem lenne semmi értelme?

Miért áll ott? Csak nem ítéletre szólította oda az Úr? S csak áll ott, mint aki már pontot tett földi küldetése végére, mint akinek elérkezett a számadás ideje? Aki a böjti időben megáll húsvét előszobájában, számadásra áll meg?

Csak hogy Jósua nincs egyedül. Jobbja felől vádlója áll, és csak vádolja, vádolja szünet nélkül. Ki ő? Nem Isten az, aki fejünkre olvassa hibáinkat, mulasztásainkat? Böjt áldása, hogy meglássuk: nem. Még nem. Sőt Isten nemhogy nem marasztalja el övéit, még dorgálásra méltónak is csak a vádlót látja. Nem azért, mintha valótlan állítana. Nagyon is igaz minden vádja. Olyannyira, hogy az már Isten büntetését, haragját is kivívta. Ettől a büntetéstől és haragtól lett üszkös fadarabhoz hasonló (Ám 4,11). Ennek ellenére a ruhája még mindig szennyes. A büntetés és harag, az üszkös fadarabbá lével nem

hozott tisztaságot. Nem lett méltó Isten jóindulatára – mégsem ő számíthat elmarasztaló szavakra!

De mi vár akkor Jósua főpapra? Mi vár Isten népére? A piszkosruhásokra? Akiknek szavuk sincs a váddal szemben? Akik talán nem is tartják lényegesnek megjelenésük méltatlan voltát Isten előtt. Akiknek nem is tűnik fel, vagy nem zavarja őket lelkük szennyje.

Ami ezután következik, azzal kezdetét veszi a mennyei ruhabemutató. Vagy annál is több. De nem azt kéri az Úr anyala Jósuától, hogy öltözzön át a színpad mögött az előkészített ruhákba. Nem is azt, hogy szerezzon tiszta és méltó viseletet. A sátánnal az oldalán senkitől sem várható, hogy tiszta ruhába öltözzék. Hogy változzon. Ezért az angyal egyáltalán nem is hozzá intézi szavait. Hanem azokhoz, akiknek módjukban áll a változtatás. Mert van, akinél a tiszta öltözet készen áll. Akinél a tiszta turbánon ott ékeskedik az aranytáblácska, készen arra, hogy viselőjéről elárulja: „Az Úrnak szentelt.”

Merthogy ez a mennyei viselet. Az egyetlen, ami használatos. Isten országában csak annak van helye, aki az Úrnak szentelt. És hiába áll Jósua jobbán a sátán, az átöltöztetést nem akadályozhatja meg. Szerepe lehet a kísértésben, aztán a vádolásban, de nincs beleszólása abba, amit az Úr az emberrel cselekszik! A bűn elvételt nem áll módjában meggátolni. Mert

A VASÁRNAP IGÉJE

a tiszta ruhába öltöztetés az Úr anyalának jelenlétében zajlik. Jósuának nincs is más dolga, mint engedni és elfogadni. Azután pedig meghallgatni, hogy mindennek megtörténtét tudatosítsa, emlékeztetve vése az Úr.

Mióta Jézus testben is közöttünk járt, és a Golgotán elszenvetve bűneink büntetését, azóta különösen is új divatot teremtett övéi viseletében. Az ő véreben megmosott ruha divatját. A különleges, megváltottakat jellemző öltözetet. Amely hirdeti, hogy kinek a követségében járunk, élünk már itt és most. S amely nélkül egykor valóban nem lesz belépése egyikünknek sem oda, ahol már vádló sincs.

A húsvét előszobájában várakozót ezért a tiszta ruha várja. Újra meg újra. Hogy ebben az öltözetben képes legyen az Úr útján járni és teljesíteni mindazt, amit az Úr rábízott. Hogy végül engedélyt kapjon az ott állók közötti járás-kelésre.

■ FARKAS ETELKA

Imádkozzunk! Urunk, Krisztusunk, aki elvette a világ bűnét, irgalmazz nekünk! Segíts a te szemekkel végigtekinteni magunkon. Öltöztess lelkünket véred tisztította új ruhába. Engedd tudnunk és értenünk is ezt. Mert helyet készítettél számunkra is Atyádnál. Hála legyen neked mind ezért! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Minden kísértésben Jézus legyen példaképed. Reá nézz, s kövesd szívesen. Mert ő bátran ment át minden szenvedésen. Hozzá könyörögj: adjon Lelket és bátorságot, hogy te is megtanulhass erős lenni a gyengeségben s megállni a nemszerelem napokban. Krisztus tehát nemcsak példaképünk, hanem bátorságát is belénk oltja, hogy mi is tudjunk túrni. Jöjjön akár mi, szenvedés, gyalázat, ne feledd, hogy Krisztus, a mi királyunk ugyanazt szenvedte, s győzött vitézül. Éppen ezért könyörögjünk is hozzá férfiaságért, hogy erősek tudjunk lenni, meggyőzve a halált is.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

ÁPRILY LAJOS

Az aranymosó balladája

Laktam hangos zúzókat alatt,
aranykincses pataksoron,
és mindig volt aranyporom.

Mindennap megcsodált a nap,
mert látta: dúsán érkezem,
szikrázik mind a két kezem.

S egy lányt küldött a szürkület,
s szólt: Mennyei csillogó arany –
Hogy megszókítné szép hajam!

És sirtak künt az őszi fák:
aranyporozd be bánatunk,
úgy pompásabban halhatunk.

S futárt küldött a téli nap:
Arany-nábob, ma küldj sokat,
kőd kússza már a csúcsokat.

Lány elhagyott, lomb elfogyott,
a nap nem küldött sugarat.
Kincsemből semmi sem maradt.

S tavasszal jött egy csöpp bogár:
Arany-király, egy porszemet,
megaranyozni testemet.

Aranyhalacska penderült
s kért: Vízeséses, vad helyen
elhullattam egy pikkelyem.

Sírokról jött egy sárga méh
és szólt a zümmögő zene:
A liliomnak kellene.

És hárman szóltak: Nem felelsz?
Mondd meg, hová lett annyi kincs?
És szánva mondtam: Annyi sincs.

És sírva mondtam: Semmi sincs.

Víg napok Szárszón

Negyedik evangélikus népzenei találkozó

► **Vastag hóba és igazi jókedvbe burkolózott az elmúlt hétvégén a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon. Akik eljöttek ide, mind megfogadták a felhívást: „Vígán legyünk!” Ez volt ugyanis a negyedik evangélikus népzenei találkozó mottója.**

Idén a farsangi idő népszokásai, dallamai adták az alaphangot, és teremtették meg e néhány nap vidám hangulatát. A színes programkínálatban hangszer- és könyvbemutató, „mesedélöltő”, kézműves-foglalkozások, kiadós daltanulás, koncertek, borkóstolás, moldvai maszkará előadás és fergeteges táncműsor szerepelt.

Pénteken este *Gáts Tibor*, hazánk legnevesebb citerakészítője

hozta el hangszereit. Közben mesélt a citerák fajtáiról, eredetéről, készítésük fortélyairól, meg is szólaltatta őket. Még egyetemista korában készítette első citeráját kíváncsiságból és kedvtelésből. Nem sokkal később már a népművészet mestere lett. Ez idáig közel háromezer remek hangszer került ki műhelyéből.

Sokak által régóta várt könyvbemutatóját folytatódott szombaton délelőtt a ta-

lálkozó. A *Jelenti magát Jézus* című kötet – *Joób Árpád* tanár, népzeneutató munkája – válogatást ad közre keresztény lelkületű magyar népdalokból. A szerzőnek az első népzenei találkozón megfogalmazott terve tavaly végre valóra vált, a kötet a Luther Kiadónál jelent meg. Gazdag kincstár a munka: a száz dal mellett egy betlehemes, népi imádságokat, bölcsességeket is találhatunk benne. Igényes előadásban, hangszerkísérettel el is hangzanak a népdalok a könyvhöz mellékelte két CD-n, így az érdeklődők könnyebben megtanulhatják őket.

FOTÓ: KARDOS ZSUZSANNA

Badin Ádám palóc mesemondót sokan ismerik már evangélikus körökben. Szombat délelőtt először a gyerekeket varázsolta el meséivel, majd a felnőttek is részesei lehetnek ebben a különleges élvezetben. Megtudhatták, hogy mennyit ér egy *Miatyánk*, és hogy ki is valójában a mestereknek mestere.

Ebédre annyian lettek a résztvevők, hogy a hegyekben tornyosuló farsangi fánk

mind egy szálig elfogyott. Több mint száz – kisgyerekektől idősekig – kedvükre átadhatták magukat a lelki, zenei és balatoni élményeknek. *Szvorák Katalin*, majd a Téka együttes két tagja, *Tárnoki Beatrix* és *Havasréti Pál* énekelt, és tanított szebbnél szebb népdalokat.

A hangulat igencsak kezdett már tetőfokára hágni, amikor a Berka együttes fiatal zenészei következtek moldvai zenével, dalokkal. Vacsora után *Szvorák Katalin* és barátai koncertjén igazi farsangi mulatság közepébe csöppentek az érdeklődők. *Papp István* „Gázsa” hegedűn, *D. Tóth Sándor* „Satya” brácsán és kobozon, *Kürtösi Zsolt* pedig bőgőn kísérte a csodálatos hangú népdalénekesnőt.

Gregor Gergő néptáncpedagógus az alsógödi művészeti iskola felső tagozatosaival mulatságos moldvai maszkárást jeleneteket adott elő. A gyerekek lelkes táncától a konferenciázók is kedvet kaptak: a nap végén fergeteges moldvai táncműsor következett a Berka együttesrel. Ropták, ameddig csak bírták.

A víg szárszói napok ajándéka, azt gondolom, nem csupán a gazdag zenei élmény, a tanulás öröme, hanem az, hogy aki eljött, újra rácsodálkozhatott, milyen gazdagok is vagyunk valójában. Az

áhitatok és a vasárnap délelőtti népzenei istentisztelet *Kardos Zsuzsanna*, *Darvas Anikó* és *Varga Gyöngyi* szolgálataival az Isten jelenlétében és a közösségben megélt örömről szóltak. Honnan jön az öröm? Egyszerre kívülről, belülről és felülről. Szállást vesz bennünk, megosztja velünk életét az Isten, így hát örvendezve fogunk vizet meríteni a szabadulás forrásából. Nemcsak a farsangi víg idő, mindennapi útjaink is arról tanúszkodnak, hogy az öröm – Isten öröme – sokkalta nagyobb, hatalmasabb a csüggedés, szomorúság, komorság és kétségbeesés erőinél.

A tavaly őszele megalapított Menyegző Értéktörző Egyesület közgyűlése zárta a hétvégét. Az egyesület az evangélikus egyház keretén belül működve azt szeretné elősegíteni, hogy a népművészet, néphagyomány kincseiből s mindaból, ami igaz, szép, emberi érték, minél több fiatal és gyülekezeti közösség meríthesse. Célja együtt fölfedezni gyökereinket és szárnyainkat. Az egyesület idei tervei közötti egyhetes nyári népművészeti tábor, valamint a Szélrózsza találkozó népzenei programjainak szervezése és megvalósítása szerepel.

Az értéktörzők menyegzőre hívnak: az ember s az ég találkozására. Szeretettel várják maguk közé mindazokat, akik örömmel segítenek abban, hogy ez a találkozás mind több ember életében létrejöhesse.

► V. Gy.

Jézus istensége és embersége

► *Folytatás az 1. oldalról*

A püspök oltárképek segítségével szemléltette, hogy a Krisztus-ábrázolások mennyire befolyásolják személyes Krisztus-képünket. Evangélikus oltárképeink is szépen megjelenik Jézus isteni és emberi kettősége. A számunkra elérhető legpontosabb Krisztus-kép azonban a *Filippi levél 2.* fejezetében olvasható Krisztus-himnusz. Ez a himnusz azt is bizonyítja, hogy már kezdetől vallották: Jézusban együtt volt az isteni és emberi természet. Ez a hitval-

lás tehát nem későbbi teológiai fejlődés eredménye.

Jézus személye, istenségének és emberségének kettősége mindaddig titok marad, míg az Atya ki nem jelenti, és a Szentlélek eszünkbe nem juttatja, meg nem magyarázza nekünk, amit Jézus mondott. A hitben való felismerés és látás igazi ajándéka az, hogy már nemcsak Jézusról szólunk, hanem őt magát szólítjuk meg mint Urunkat, Megváltónkat és Testvérünket. És akkor már ő maga formálja bennünk a Krisztus-képet.

► KOVÁCS LÁSZLÓ

Cinkotai farsangi mulatság

A „farsang farka” előtti szombaton, február 13-án vidám nevetéssel telt meg az új gyülekezeti ház Cinkótán – szülők és nagyszülők hozták el gyermekeiket, unokáikat a meghirdetett farsangi programra.

Vető István lelkesítője igei köszöntése után meghívott vendégek bábok segítségével tettek bizonyosságot arról, hogy aki Istenben bíz, annak nincs oka félelemre. Ezután az önző lufikirály személyén keresztül tanulhatták meg, hogy aki mindent meg akar szerezni, a barátait veszti el.

A gyülekezet korábbi ifjúsági köréből kinőtt fiatal pedagógusok folytatták a programot mozgalmassal és mulatságos vetélkedőkkel, a gyermekek és a

felnőttek önfelédtt kacagásának kíséretében. A programok során a résztvevők megnézhettek, hogyan készül a magyar

FOTÓ: VETŐ ISTVÁN

szabadalommal védett „kürcsi fánk”, sőt ki-ki maga is elkészíthette a különleges édességet. Az együttlét nem fejeződött be a záróénekekkel és -imádsággal, mert a fiatalok még sokáig együtt voltak, beszélgettek.

► V. I.

Böjti küzdelem – a győzelem reménységében

Amikor a „legjobb múzsza, a közeleddő határidő” sürgetésének engedve elkezdem ezeket a sorokat írni, lassan véget ér a böjtelői időszak utolsó, *ötvenedik* nevezett vasárnapja. A közelgő éjszaka árnyai között újra felidéződik bennem, mennyire szíven ütött a mai igehirdetési alapige, amelyről a győri gyülekezet két filiájában magam is prédikáltam.

Jakab apostolnak, az Úr testvérének tanítása ismét nehezen emészthető eledelnek bizonyult. De nem *Luthernek* a *Jakab levéléről* szóló kritikus álláspontja miatt, hanem mert túl keménynek, sőt könyörtelennek tűnt, amikor a földi (emberi) bölcsességet nem csak testinek, hanem egyenesen *ördöginek* nevezi (Jak 3,15).

Nem túlzás ez? Aztán mégis megértem. A rá váró passiót megpróbáltató Mester mit is mond értetlen, őt az Atya iránti engedelmisségétől eltéríteni akaró tanítványának? *Távozz tőlem, sátán!* (Mt 16,23; Mk 8,33) Hát persze! Mindig ő, az engedetlenség-re csábító, az Isten ellen lázító, a mindent összezavaró győz, ha nem Isten szerint, hanem emberek szerint gondolkozunk és cselekszünk. A veszélyt a maga kíméletlen és gyilkos valóságában kell észrevennünk, hogy meglássuk, segítségre szorulunk, és hogy jó helyen keressük a segítséget.

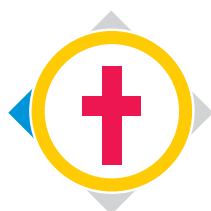
Ezért vigasztal és bátorít Isten atyai szeretetének programja, ame-

lyet ismét jó hallanunk: „*Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.*” (1Jn 3,8b) Ezekben a hetekben, böjt idején hangsúlyosan is ez az üzenet áll az egyház hitének, gondolkodásának, istentiszteleti életének középpontjában. Valójában az egyházban mindig ez a fő és egyetlen téma: Isten úgy szerette a világot, hogy érte adta egyszülött Fiát (Jn 3,16), és általa minden embernek felkínálja a gyógyulást, a bűnbocsánatot, a megújulást lehetőségét.

Amikor böjt csendjében közösségeinkben megemlékezünk Jézus Krisztus szenvedéséről, felidézünk keresztútját és keresztalját, ezt azért tesszük, mert hisszük, hogy nincsen üdvösség senki másban (Ap-Csel 4,12). Persze újra és újra tanulnunk kell, hogy milyen nemcsak életünk végső kérdéseire nincs válaszunk, de mindennapi életünkben sem boldogulnánk, ha nem részesítene bennünket az ördög hatalmát megtörő győzelmében.

Nehéz ezt belátni, mert az ember magától nem tud lemondani a hatalmát és megalapozatlan önbizalmáról – bár helyesebb, ha néven nevezünk, és beképzeltségnek mondjuk – és az öndicséret himnuszairól. Mint fuldokló a szalmaszálba, kapaszkodik abba a tévhitbe, hogy azért nem is olyan rossz a helyzet, és majd megoldjuk a problémákat. S talán va-

ÉGTÁJOLÓ

lóban nem vesszük észre, hogy a teljes életre vezető keskeny úton járás művészetét mi magunktól, de más emberektől sem tudjuk elsajátítani. Ezt csak a Jézus Krisztusban való hitben, ajándékként kaphatja meg az ember. Nélküle még azt sem látjuk, mennyi veszély leselkedik ránk!

Böjt első vasárnapjának evangéliuma Jézus megkísértésének története (Mt 4,1–11). Arra minden bizonnal emlékezünk, hogy ő végül legyőzte a kísértőt. De arra emlékezünk-e, hogy az milyen támadásokat intézett ellene? A *kenyérkérdés*, a *vallás és a hatalom kérdése körül folyt a küzdelem*. Örök kérdések ezek. A mi kérdéseink is. Az útelágazásoknál, a döntő helyzetekben, de mindennapi apró *mondott* küzdelmeiben is csak Jézus Krisztusnak a kísértőt legyőző és így a kísértések nyilait is kicsorbító ereje vezethet bennünket győzelemre.

Itt van mindjárt az első, a kenyérkérdés. Ha azt hinnénk, hogy ez csak a diktatúra évtizedeiben megsanyargott egyház és a keresztény emberek dilem-

mája volt, nagy tévedésbe esnénk. Igaz, akkor gyakran hallhattuk a lelkesek ilyen mondatokat: nem járhatok templomba, nem mehet a gyerek hittanra, nem engedhetem konfirmálni, nem *esküdhethünk* templomban, mert akkor a fizetésemeléstől hátrányt szenvedek.

Ma talán fondorlatosabb a helyzetünk, az alapkérdés mégis ugyanaz. Remélem, igen, remélem, hogy sokan magukra ismernek, amikor gyakran ismétlődő keserű tapasztalataimat így összegzem: milyen világ az, ahol az erkölcs, a tisztesség, az üzleti becsület, mivel nem biztosítanak kellő profitot, semmit sem érnek. Senki ne higgye, hogy Isten rendjét, akaratát büntetlenül meg lehet szegni! Isten malmái – ha olykor túl lassúnak tűnnek is – öröklények. Jaj annak, aki azt hiszi, hogy csak kenyérről és csak a piacról él az ember!

Az ördög támadásai vallásos életünket sem kímélik. Ilyenkor mindennapi életfolytatásunk egészen mást mutat, mint kegyeskedő szavaink. Az adok-kapok logikája határozza meg vallásoskodásunkat, és imádságaink, templomozásunk (ha van még egyáltalán), adakozásunk mögött sokszor nem is leplezetten ott van az alantas, számító gondolat: majd csak visszafizeti, meghálálja nekünk ezt az Isten! Mintha életünket, anyagi javainkat, mindenünket, amink csak van, nem tőle kaptuk volna! Bizony istenkísértés az ilyen vallásosság, s akkor

nekünk is szól a kemény beszéd: miattatok káromolják Isten nevét a pogányok között (Róm 2,23b).

Az Isten Fiát is félre akarta vezetni az ördög, amikor azzal hitegette, ha őt imádják, neki adja a világalalmat. A hatalom kísértése sokaknak lett és lesz csapdává: Mindegy, hogyan és milyen áron, de fel kell jutni a csúcsra! Meg kell szerezni a hatalmat, mert uralkodni jó! Családot terrorizáló férfiak és asszonyok, munkatársait sanyargató főnökök, kis és nagy közösséget uralmuk alá hajtani akaró önjelölt népzvezérek mind egy fából vannak faragva. Aki nem Istent akarja szolgálni a rábízottak javának munkálásával is, nemcsak „alattvalóit” teszi boldogtalaná, de eladja a lelkét is – az ördögnek.

Kedves Olvasó! Nem kellene ennek így lennie, hiszen megjelent az Isten Fia, hogy lerontsa az ördög munkáit – bennünk is.

Ittész János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Jótekonysági találkozó

Kovács „Kokó” István, Greg Dorey, dr. Lévai Anikó és Lehel László

Ötörai tea Haitiért címmel szervezett jótekonysági találkozót a Magyarországon működő cégek számára a buda-

pesti brit nagykövetség a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel (MÖSZ) közösen.

A február 10-i rendezvény

díszvendégei – Greg Dorey brit nagykövet, dr. Lévai Anikó és Kovács „Kokó” István, a segélyszervezet jószolgálati nagykövetei, valamint Lehel László evangélikus lelkész, a segélyszervezet igazgatója – ezzel az eseménnyel kívánták a cégek és a társadalom figyelmét felhívni a haiti földrengéskárosultak megsegítésére és az újjáépítéshez szükséges támogatások fontosságára.

A MÖSZ a hazai gyűjtéséből a nemzetközi partnerekkel együttműködve két iskolát újjáépítéséhez járul hozzá, melyhez továbbra is várja cégek és magánszemélyek felajánlásait.

■ FEKETE DÁNIEL felvétele

Isteni kegyelemmel működik

Kávéházi beszélgetés a házasság hete arcaival

Az igazi példa(kép) nem akar görcsösen példa(kép) lenni, és ő maga tiltakozik a legjobban, ha mások mégis annak tekintik. Nem állítja, hogy ismeri a „titkot”, attól pedig, hogy nagybetűs receptként „árulja” a saját módszerét, egyenesen tartózkodik. Azt azonban, amit tud, és ami neki működik, szívesen megosztja másokkal – nem kioktatás- vagy hivalkodásképpen, hanem a kölcsönös adás-kapás, az egymástól való tanulás reményében.

Süveges Gergő, a Magyar Televízió műsorvezetője és

hozzaállásról tettek bizonyágot február 9-én, kedden este a budapesti Pilinszky János irodalmi kávéházban rendezett programon is.

Szépszámu hallgatóság – közöttük sok fiatal, talán épp az esküvőjére készülő pár – előtt Győri Virágnak, a Family magazin főszerkesztőjének kérdéseire felelve beszéltek arról, mit jelent számukra az *elköteleződés*. Felidéztek megismerkedésük történetét és jegyességük időszakát, és elmondták azt is, ma hogyan élnek mindennapjaikat. (A be-

ként B. Pintér Mártának adott interjújában Rudan Margit is utalt rá (Az elkötelezettség kalandja című beszélgetés az EvfÉlet február 7-ei számának 4. oldalán jelent meg – a szerk.) – szentségi házasság; annak tudatában élnek életüket, hogy Isten mindig mellettük áll, az ő kegyelmére mindig számíthatnak. Örömmel fogadták tehát, amikor a *házasság hete* rendezvénysorozat lezárásaként február 14-én, vasárnap délután a Deák téri evangélikus templomban ünnepi istentisztelet keretében áldották meg

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

gyógytárgyfelesége, négy gyermekük édesanyja, Rudan Margit ezzel a hozzáállással – a „példakép-lét” visszautasításával – fogadták el a felkérést, hogy a *házasság hete* idején arcaiként a házasság intézményének fontosságára irányítsák a társadalom figyelmét. Erről a

szélgelteshez kapcsolódóan mutatták be Gary Chapman *Egymásra hangolva – Az öt szeretetnyelv a házasságban* című, a Harmat Kiadó gondozásában megjelent hangoskönyvet, melyet épp Süveges Gergő olvasott cédére.)

Süvegesék házassága – mi-

őket – mint ahogyan a jelen lévő többi házaspár is. Az alkalom után a gyülekezeti teremben B. Pintér Márta, egyházunk női missziói szolgálatának vezetője faggatta őket a gyülekezet *Asztali beszélgetések* című sorozatának keretében.

■ V. J.

Brutálisan megverték egy református lelkésznőt

Megtámadtak egy református lelkésznőt a közelmúltban Mezőberényben, aki a vasárnapi istentisztelet után éppen hazafelé tartott a gyülekezeti házból. A brutális támadás következtében a 33 éves nő súlyos sérüléseket szenvedett – kitört két foga, szétrepedt a szája, megsérült az arca és a keze, valamint súlyos fejsebei keletkeztek –, napokig kórházban ápolták. A támadót még nem találta meg a rendőrség.

– Nem láttam a támadót, és elképzelni sem tudom, hogy miért bántott – idézte fel a történeteket a református egyház honlapjának a lelképásztor. – Több ütés is ért, de hála Istennek nem ájul-

tam el, és be tudtam menekülni a parókia udvarára.

A lelkésznő szerint a támadó számára egyértelmű lehetett, hogy ő éppen az istentiszteletéről tartott hazafelé. Bár palástot nem viselt, mikor kilépett az utcára, úgy véli: a férfi tudhatta, hogy lelképásztor támad meg. A támadó végül elmenekült, a járőrelők adtak róla személyleírást a rendőrségnek.

– Szeretném tudni, hogy ki bántott és miért – mondta a lelkésznő. – Ha pedig elfognák a támadómat, az mindenképpen biztosságerzetet nyújtana számomra. A történetek rossz emléke még biztos bennem marad egy ideig. Nincs bennem bosszúvágy, csak azt sze-

retném, ha kiderülne az igazság – tette hozzá.

A református gyülekezet és egész Mezőberény nagy meglepetéssel fogadta a támadás híreit. A lelkésznő azt mondta, hogy a református, a katolikus és az evangélikus testvérektől is segítséget és bátorítást kapott. Minden testvérgyülekezet meglátogatta már, és tudja, hogy imádkoznak érte. A gyülekezet vezetése ígéretet tett arra, hogy a továbbiakban nem hagyják egyedül lelképásztorukat, és ezután mindenhol elkísérik.

A lelkésznő továbbra is választ keres a miértekre, és hiszi, hogy Isten a rosszból is jót hoz elő.

► Forrás: www.reformatus.hu

KÉSZÜLJÜNK A NŐK MÁRCIUS 5-I VILÁGIMANAPJÁRA!

Kamerun magyar szemmel

► A kameruni asszonyok, akik az idej imnap liturgiáját összeállították, egyszerűen csak úgy jellemzik hazájukat: Afrika kicsiben. A 475 440 négyzetkilométeren elterülő országban valóban megtalálható a fekete kontinens minden jellegzetessége. Északon sivatagi területek, dél felé haladva pedig a szavannák át buja őserdőig juthatunk el. Kamerun gazdagabb vidékeit, a nagyvárosokban zajló életet diakepek segítségével is megismerhetik azok az érdeklődők, akik részt vesznek a helyi közösségeikben megszervezett imnap alkalmakon. Itt az *Evangelikus Élet* hasábjain inkább szólaltassuk meg azt az orvos-misszionáriust – dr. Tóth Piroskát –, aki Kamerunban szolgált éveken keresztül, egy Dagáj nevű kisváros rendelőintézetében.

– Doktornő 1968 és 1973 között élt Afrikának ezen a vidékén. Súlyos betegsége miatt vissza kellett térnie Európába. Jól érzi, hogy ennek ellenére a szíve még mindig Kamerunért ég?

– Tartom a kapcsolatot a volt munkatársaimmal, a hírek eljutnak hozzám. S bár mindig abban re-

ménykedtem, hogy visszatérhetek oda orvosként, ebben az ott szerzett agyhártyagyulladásom szövődésébe – hogy nem bírom elviselni a hőséget – megakadályozott. De egyszer, 1998-ban még megadta Isten, hogy odalátogathattam.

Szomorúan tapasztaltam, hogy nem sok minden változott a kis rendelőintézetünk környékén. Csak annyi, hogy már volt saját kútjuk, s a vizet nem a szamaras kordéval kellett hozatniuk a folyóról. Kamerun szegényebb, északi vidékén éltem a hetvenes évek elején, itt a nyomorúság nem változott. Köves, sivatagi talajon nem nagyon terem meg semmi.

A helybeliek vöröses színű kölest természetnek. Ez jóval nehezebben emészthető, mint az az apróbb szemű, amit itt Európában ismerünk. Még a kameruni gyo-

mornak is megterhelő. A helybeliek ezért egy zöldpaprikához hasonló fűszernövényt főznek mellé szósznak. Ez utóbbit meg mi, európai orvosok nem bírtuk fogyasztani, mert hasmenést okozott. Mi megtettük, hogy a szomszédos Nigériából szereztünk magunknak rizst és konzerv zöldségeket, de

a helybeliek nagy részének erre nem volt lehetősége.

– Akkor ott északon piacok sincsenek?

– A déli vidékekről természetesen oda is szállítanak gyümölcsöket a kereskedők. Csütörtökönként Dagában is volt a piacon banán, mangó s a trópusokra jellemző főzőbanán. Csakhogy a falusiaknak nem volt pénzük, hogy ezeket megvehessék. Talán a tojás az, amihez mindenki hozzájuthatott. Sokan tartottak csir-

két. Az pedig ma is egészen gazdagnak számít, aki tehenet tart. Igaz, ezek az állatok meglehetősen szánalmas képet nyújtanak, legelő híján, csontra aszalódva élnek az utcán.

– Így viszont a tejhez, a fehérjéhez mégiscsak hozzájutnak az emberek?

– Tejet ott nem szabad inni, mert a tehenek mind fertőzöttek. Az egyik legerősebb betegségem nem véletlenül a tétbécé. Nem fogják elhinni az olvasók, ha elmesélem, mivel pótolják proteinszükségleteiket ennek a sivatagos résznek a lakói. Mezei egereket esznek. A sa-

ját szememmel láttam, hogyan fogják meg őket. Az esős évszakban a feketék a köles szárából font kévéikkel védik sárkunyhoikat. Körberakják kívülről a falat, hogy a víz el ne mossa a „házukat”. Az egerek meg csapatostul ott rejtőznek el a kévék mögött. Az esős évszak elmúltával, amikor bontják ezt a védő sövényt, ott állnak a helyiek felszerelve a lapátokkal, botokkal, hogy az egereket gyorsan

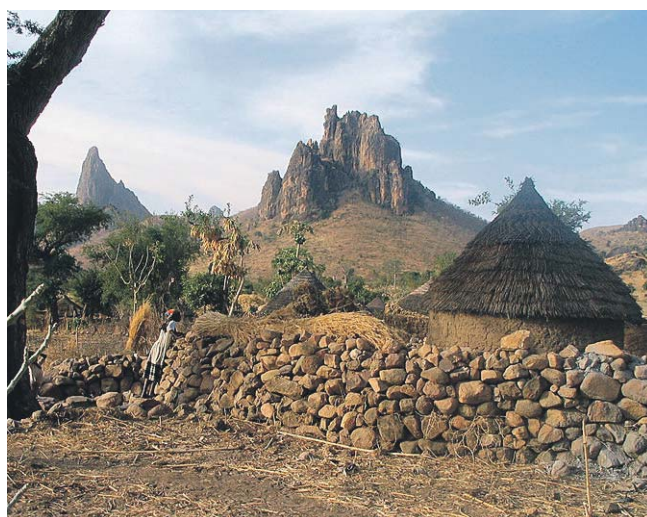
agyoncsapják. Le sem nyúzzák a bőruket, még csak ki sem belezik az állatokat, úgy tüzik nyársra, s fogyasztják nagy élvezettel, mint ingyencsokoládét.

– Gondolom, doktornő nem kapott kedvet arra, hogy velük lakmá-

rozzon... – Egyszer meghívtak, hogy egyik sült hangyát. Egy egész tányérnyit kaptam. Kapóra jött az a szokás, amit higiéniai okokból én honosítottam meg közöttük. Az enivalót ott beledobja a szájába az ember, azért, hogy elkerülje a kezével való közvetlen érintkezést. Hát én is dobtam bősen a hangyákat, de nem a saját számba, hanem a mögöttem békésen csücsülő házőrző kutyáméba.

Hiszem, hogy Isten küldött a kameruniak közé, ő adott el nem múló szeretet irántuk, de némi leleményességgel is fel kellett, hogy ruházzon.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Szépbe szőtt hit

Beszélgetés Havas Judit előadóművésszel

Petőfi Irodalmi Múzeum. Apró szoba a bejárat mellett. Bent annyi hely, hogy két ember elfér, körötte: zsúfolt könyvespolcok, festmények, odatámasztott íróportrék. Elfeledett költők, de *Havas Judit* élete éppen a fel-fedezésről szól. A törekény szépség felmutatásáról.

És mindezt kedvesen teszi. Megszólítva a világot, fiatal és öreget, hogy: „Figyelj egy percre!... Látod, milyen gyönyörű?...” És mondja a verset, éneklí a népdalt, járja a nagyvárost, vidékre utazik, késő éjszaka siet vissza, mert reggel már kisdíjak várnak. A magyar kultúra napján a Litea könyvszalomban tartott nagy sikerű Ady-estet. A költőkirály nehez, veretes szövege nagy koncentrációt igényel, ezért másnap ültünk le, hogy megvallassuk az elmúlt esztendőket.

– Mindig szívesen megyek a Várba – kezdi a beszélgetést. – Ott tart el a gyerekkorom, oda jártam iskolába, ahol most a Zenetudományi Intézet van. Tanultam hegedülni, mindig megnéztem annak a teremnek az ablakát, ahol órán játszottam. Édesanyám a Táncsics Mihály utcában lakik, s gyakran megyek föl hozzá az ódon szépségű házak mellett. Sok iskolatársam, barátom most is itt él, szóval mindig otthonosan érzem magam, ha erre járok. Örök vágyam: ha egyszer a Tóth Árpád sétány valamelyik házában lakték, s nézhetném a gyönyörű, öreg gesztenyefákat...

– *A magyar kultúra napján hallhattuk szívszorító Ady-estjét. Hogyan válogatta össze a műsort?*

– Nagyon örültem, amikor a Litea könyvszalomban gazdája, *Bakó Annamária* Ady halálának évfordulójára tűzte ki a régóta tervezett estemet: *Intés az őrzőkhöz*. Mindig fontos volt számomra a mindenszégességű költő. Az Egyetemi Színpadon, amikor a Balassi szavalókör tagja voltam, mindenki tarthatott önálló estet. Úgy gondoltam – mivel a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumba jártam, és spányolos voltam –, az első estemet latin-amerikai költők verseiből állítottam össze. *Embernek fia* címmel meg is tettem. Eljött az este *Nagy László*, leültünk beszélgetni, és kérdezte, mi lesz ezután. Mondtam, elkezdem a régi görögökkel, szépen

sorba szedve a nagy korszakokat. Eljött a második előadásra is, megint beszélgettünk, és hirtelen kijelenttem: Ady-estet tervezek. „Az magának való” – felelte csendes örömmel. Ezeket közösen válogattuk ki, még az ő keze nyomát is őrzik a verssorok.

– *Miért választotta Adyt?*

– Ady költészete óriási erővel hatott rám. Ez a teljes élet igényével élő költő vátesz volt, én varázslatosnak tartottam, bátornak. Olyannak, akit a sorsa tehetséggel áldott vagy vert meg, és mindenképpen változtatni és jobbítani akart. Nagyon átéreztem akkor is, és üzenetként fontosnak tartottam továbbadni!

– *Kell a bíráló? Néha betörök a fejünkbe.*

– „Nekem Ady Endre ostora tetszik” – írta Nagy László. Az őszinte, kemény bíráló mindenképpen változást kell hozzon. Még akkor is, ha nagyot kapunk a fejünkre érte. Lehet, hogy én nem vagyok olyan harcos személyiség, mint ő, de mint előadóművésznek kötelességem, hogy közvetítem a költőóriás gondolatait, aki jót és poklot megélt, mert álmodozni, mert kemény kritikát mondani, és tudott Istenhez fordulni.

– *Önben hogyan maradt meg az est?*

– Annamária fantasztikus adottságokkal bír, s ezt nem lehet megtanulni, erre születni kell. Közösségteremtő erő munkál benne, a személyesség, ahogy egy-egy estet előkészít. Ez az előadó számára hihetetlen helyzetet teremt, ebből elkezdni és végigvinni egy nagy gondolati ívet nemcsak bátorító, de erősítő is. Egy gondolatfolyam megindult, mert volt zene is – *Hegedűs Valér Bartókot, De-*

bussyt játszott –, mindez kohéziós erővé sűrűsödött, és a közönség, és a tenyérnyi kis pódium így valóban szellemidéző helyé vált.

– *Régóta munkatársa a Petőfi Irodalmi Múzeumnak.*

– Irodalmi esteket szerkeszttek, írókat, költőket mutatok be, és akiket meghívok mint sorozatszerkesztő, lehetőséget kapnak arra, hogy maguk válasszanak beszélgetőtársat. És ezek a találkozók közönség előtt történnek, hogy a hangtár számára dokumentációs anyag készüljön. Ilyen sorozat az irodalmi lapok bemutatása is. Tanítok az Eötvös Loránd Tudományegyetemen – beszédművészetet és irodalmat –, ez is fontos része az életemnek.

– *Külföldi magyarokat is sűrűn meglátogat. Amerikából milyen tapasztalatokkal tért haza?*

– Legutóbb Floridában voltam, az Amerikában élő magyar orvosok minden évben itt találkoznak. Ady-estet tartottam nekik. Szeretnek együtt lenni, tapasztalatokat cserélni. Jól sikerült a versmondásom, megkértek, a konferencia idején a gyerekeiknek tartsak foglalkozást. A miami egyetemen dolgozik *Hargitai Péter* író, az ő óráira is bementem. József Attila-versekkel foglalkoztunk, angol fordításai hangzottak el, én magyarul mondtam. Philmoreban, ahol nyári magyar egyetemet működtetnek, három éven keresztül tanítottam. Megjelentettek egy magyarságismeret-tankönyvet, ez komoly és értékes anyag. A szülők fontosnak érzik, hogy tartsák magyarságukat, őrizzék a gyönyörű magyar nyelvet.

– *Végezetül az országról kérdezem. Hogyan látja a kultúra helyzetét?*

– Ebben a káoszban, rossz hangulatban nekem változatlanul az a dolog, hogy mondjam a tiszta, az igazi szót. Tegnap este is ezt tapasztaltam a záróvers elmondásakor: „Oly szomorú embernek lenni / S szörnyűek az állat-hős igék / S a csillagszóró éjszakák / Ma sem engedik feledtetni / Az ember Szépbe-szött hitét...” A szépbe szőtt hit erősödjék, ezt szolgálják ezek az összejövetelek. Nagyon boldog vagyok, ha meghívást kapok, és elmondhatom: mindenkinek ezt kell őrizni!

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Irodalmi est a szerelemről

A Valentin-nap a tinik ünnepe – olvastam néhány nappal ezelőtt egy magazinban. Nos, látva a közönséget február 14-én az Ars Sacra Alapítvány által szervezett *Szeretetlenül – a szerelemről* című irodalmi esten, vitatkoznék a fenti állítással... Fialok és idősebbek, párok és egyedülállók mindannyian együtt ünnepelték a szeretet, a szerelem ünnepeit.

Szent Bálint – nevének latin Valentinus alakjából jön a Valentin – mártír sorsú pap volt a 3. században, aki a császár tilalma ellenére titokban összeadta a fiatalokat. A császár

hangján: „Igen, szeretlek.” *Ronald David Laing Tényleg szeretsz?* című versével jelent meg az est két főszereplője, *Kéri Kitty* és *Oberfrank Pál* színművész. A vers végére felértek a színpadra, és kezdődött a majd egy órán át tartó lebilincselő „beszélgetés”.

Látszólag egy kényelmes fotelekbe süppedt szerelmespár/házaspár pohár bor mellett, átlagos beszélgetésének lehettünk tanúi. Látszólag. Mert igazából sokkal többről szólt az üzenet. Az örök nő és az örök férfi beszélgetését hallhattuk, mely sokszor

FOTO: KISS TAMÁS

haragja börtönbe juttatta, ám a börtönőr lánya tiszta, szűzi szerelemre lobbant iránta, és a kivégzése előtt a barátainak kis cetlikre írt üzeneteit, „a te Valentinod” aláírással kicsempesztte. E baráti szavakban azt kívánta kifejezni a rab, hogy pártfogója volt és maradt az igaz, Isten előtt is kedves szerelemnek. Ez lett minden későbbi Valentin-napi üdvözlés elindítója.

A budapesti Szent Margit Gimnáziumban rendezett irodalmi esten *Székely János* esztergom-budapesti segédpüspök mondott bevezetőt. Egy történetet felidézve a boldogság egyik titkára világított rá. Egyszer egy riporternő felfigyelt egy idős házaspárra, akik feltűnően boldogok voltak. Elment hozzájuk látogatába, hogy cikket írjon róluk. Az első látogatás után csalódottan tért haza, hiszen rá kellett jönnie, hogy a házaspár közel sem tökéletes, mindkettőjüknek sok apró rigolyája van. A következő alkalommal viszont csodálatlanul vette észre, ahogy a férfi egész lényével hallgatja a nőt. Akkor döbbsent rá, hogy az asszony azért olyan sugárzóan boldog, mert szeretik – és hogy nem azért szeretik, mert boldog, hanem azért boldog, mert szeretik.

A püspök szavai után váratlanul egy női hang hallatszott a nézőtér utolsó sorai felől. „Szeretsz?” – hangzott a kérdés, mire a túloldalról azonnal érkezett a válasz egy férfi

inkább monológ, sőt néha elbeszélés egymás mellett... Ahogy a meghívón is olvashattuk: „Ez a pódiumműsor a férfi és nő párbeszédére épül. A félreértett szavakról, az egymás mellett való elbeszélésről szól, talán éppen rólad, rólam – és róla, aki minden szeretetek Mestere...”

Lenyűgöző volt, ahogy az este folyamán végighallgathattuk egy szerelem történetét – mélységeit és magasságait – a magyar és a világirodalom klasszikusainak és kortárs alkotóknak a remekművein keresztül. *Halil Dzsibrán, Reményik Sándor; József Attila, Szabó T. Anna, Pilinszky János, Rónay György, Lackfi János* – csak hogy néhányat említsék a zseniális költők közül, akiknek a verseiből *Miklya Luzsányi Mónika* készítette az összeállítást.

A gondosan megszerkesztett előadás csúcspontja, ahogy a két szereplő (akik nem melleleg olyan hitelesek voltak, hogy egy pillanatra sem érezte az ember, hogy játszanak) eljut a szeretet legfelsőbb szintjéig, a szeretet legmagasabb dimenziójába. A szeretethimnusz fantasztikus továbbgondolása *Fabiny Tamás* tollából hangzik, és bár sokszor olvastam már, de még sosem hatott rám olyan erővel az utolsó sora, mint ezen az estén. „Most azért megmarad a hit, a remény, a szeretet, e három. Ezek közül pedig legnagyobb: Jézus.”

■ GÁNC-S KISS TÜNDE

A világ legrégebbi kolostorát restaurálták Egyiptomban

A világ legrégebbi keresztény kolostorát restaurálták Egyiptomban – a nyolc éves munkálatok 14,6 millió dollárt (2,86 milliárd forintot) emésztettek fel.

A Vörös-tenger közelében, sivatagi hegy lábánál fekvő Szent Antal anachoréta (remete) kolostor megújult épületeit *Záhi Havvász*, az Egyiptomi Legfelsőbb Régészeti Hatóság vezetője mutatta be február elején az újságíróknak.

Remete Szent Antal (Nagy Szent Antal; 251–356) egyiptomi remete volt. Herakleopolisz környékén született kopt földművesként húszévesen határozta el magát az aszketikus életre. Szülőfalujához közel egy idős remete irányításával kezdte el, majd a Nílus közelében lévő temető sírkamrájában folytatta. Innen egy elhagyott katonai táborba költözött, ahol két évtizedet töltött el a világtól

távol, majd a Vörös-tenger felé vette útját, s élete végéig azon a hegyen maradt, amelynek lábánál áll a nevét viselő kolostor. A hegyen egész remetetelep alakult ki Szent Antal körül.

A remete a középkorban nagy tiszteletnek örvendett a keresztény világban – a fertőző betegségek, így az orbánc és a „Szent Antal tüze” vagy *bizserkór*nak nevezett anyarozsmérgezés esetén fordultak hozzá mint védőszenhez. Tiszteletére a 11. században alapították az antonita szerzetesrendet, amely a szegények, betegek, különösen a Szent Antal tüzeben szenvedők gondozását, ápolását tekintette feladatának.

A kolostort Szent Antal halála után alapították követői a 4. században; az építkezés 350 táján fejeződött be. Az egyiptomi kormány által támogatott projekt keretében restaurálták a klastromot körülvevő erődítmény-

szertű falakat. Felújították a két főtemplomnak – a 14. században épült Apostolok-templomnak, valamint a 6. századi Szent Antal-templomnak – a falait, tatarozták a szerzetesek celláit, valamint azt a 6. századi védőbástyát, ahol a remeték a középkorban menedéket kerestek a fosztogató beduin törzsek támadásai során. Új szennyvízelvezető rendszert építettek ki a kolostorban, ahol jelenleg is több tucat szerzetes él, s amelyet gyakorta látogatnak a zarándokok.

A rekonstrukciós munkák során az egyiptomi amerikai kutatóközpont régészei megtalálták az eredeti szerzetesi cellákat az Apostolok temploma alatt. A feltárások befejeztével a templom padlózatába vastag üveglapokat építettek be, ezeknek köszönhetően a hívők megtekinthetik a remeték korabeli „lakosztályait”.

► MTI

Köszönet

A Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási és Iskolai Osztálya megköszöni a nyugállományba vonuló *Jantos Istvánné* igazgató oktatóné-nevelő munkáját, az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium élén végzett áldásos igazgatói tevékenységét.

Isten áldását kérjük életére!

Szépség és harmónia az igényes Isten szolgálatában

FEHÉR KÁROLY nyugalmazott lelkész előadása a február 5–7. között a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban megrendezett második egyházi-konferencián hangzott el. Az alábbiakban az előadás szerkesztett, rövidített változatát közöljük.

I. Isten igényes

Ezt a tényt a dévai barát, Böjte Csaba ferences testvér így szokta mondani: „Isten nem teremtett selejtet!” Amikor Izrael a teremtésről, illetve a Teremtőről vall, négyszer adja Isten szájába: „Látta Isten, hogy ez jó.” Ötödször még summázza is: „És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” (1Móz 1) Ez nem a meős elégedettsége: „ez még mehet”. Isten gyönyörködik alkotásában. A „jó” annyira jó, hogy gyönyörűséget szerző szép is. A zsoltárok közül csupán a száznegyediket említem, amelyben ennek a jónak és szépnek az öröme visszhangzik Isten népe szájából, hitéből.

II. Isten a szolgálatra is igényes

Az ótestamentumi istentisztelet minden emberi és tárgyi „kelléke” a praktikussággal, a használatra való alkalmassággal, a „jósággal” együtt a szépség igényével is jelentkezik. Ez az igény a főpapi ornátustól az égőáldozati oltár tűzpiszkálójáig jelen van. Aki belemerészkedik Mózes harmadik könyvébe, szinte szédül ettől a szépségigénytől. Nem esztétikumot tanít a könyv, hanem szolgálatot, amelynek a módja és eszközei nem csupán „jók”, a célnak megfelelőek, hanem szépek is.

III. Az ember büne belerondít Isten igényébe

Kiderül, hogy a szép, amely „csábítja a szemet, meg kívánatos is” (1Móz 3,6), nem feltétlenül jó. A próféták hol Ézsaiás „eleganciájával”, hol Ámós szabadszájúságával (Ézs 5, Ám 5) azért perelnek, mert az adott szépség és a megélt élet, a szép ritus és a förtelmes élet ellenkezik egymással. Kettéhasadt az ember, és így alkalmatlan az igényes Isten szolgálatára. A harmónia kakofóniába fulladt.

IV. Erről nem lehet múlt időben beszélni

Amikor erről a témáról beszélünk és gondolkodunk, ezen az „aknásított” területen járunk. Mocsárról is beszélhetünk vagy lápvídekről, amelyen járni rizikót jelent. Mi a szép, és milyen a harmónia? Ezerféle a válasz. Szabad-e az ezerféleképpen értett szépet és a kaosszá züllesztett harmóniát egyáltalán kapcsolatba

Beszélni kell erről, mert az egyházi képrombolás óta hallgatni lehet róla, de kikerülni nem! Mi ennek a romboló jelenségnek már a második etapját éljük meg. Az első felvonás a keleti

Fehér Károly az egyházi-konferencián

egyházban zajlott le. Ma már csak egyháztörténeti emlék, még az ő számukra is. Bennünket pedig még történetileg is alig-alig foglalkoztat. De benne élünk a második menetben, ha szelídebb formában is. A reformáció két ága meg az úgynevezett újprotestáns „kisegyházak” között hamu alatt izzik a szép és az Isten-szolgálat közötti kapcsolat vagy ellentmondás parazsa.

Ha csak esztétikumról, szépévről vagy annak hiányáról, műveltség és bizonyos fokú analfabétizmus különbségéről lenne szó, nem érne meg sok szót vesztegetni erre a kérdésre. De teológiai, tanításbeli, dogmatikai, tehát alapvető kérdést járunk körbe, ezért komolyan kell vennünk. Evangélikus és egyetemes keresztény önazonosságunkhoz tartozik, amire jutunk.

Öszintén meg kell vallanunk, hogy keresztény körökben gyanús lett a „szép” jelző! A kereszténység lényegétől, szívtől, hitünk titkától, Jézus Krisztus „szívbeli, belső ismeretétől” távol esővé vagy attól egyenesen eltávolítává demonizáltuk.

Ki merné ma újévkor, Jézus neve ünnepén elénekelteni az Új zengedező mennyei kar című régi énekeskönyvünk „Ó, szép Jézus, ez új esztendőben, Légy híveidben” kezdetű énekét?

Fordítói bravúr eredménye csupán, hogy a „Schönster Herr Jesu” kezdetű éneket „Felséges Jézus” szöveggel énekeljük? Nem hiszem, hogy bárkinek is eszébe ötlött volna a „Szépséges Jézus” eredeti változatnak megfelelő fordítás, noha az egész ének nem a „felségest”, hanem a szépségest viszi tovább, és olyan bensőséges viszonyt tükröz, amely a keresztény hittől elválaszthatatlan.

Az Ótestamentum nem a széptől fél, hanem a szép és az igaz, az Isten akaratával egyező harmónia szétválásától.

Az Újtestamentum sem fél a passió meghökentően szikár leírása és például a páli levelek Krisztus-himnuszai áradó szépségének különbözőségétől. Igazában csak az Újtestamentum felől nézve, Krisztus felől, a Fájdalmak Férfia, a Feltámadott és az eljövendő Dicsőséges felőli reménységben olvad elválaszthatatlan egységbe az Ézs 53 „nem kívánatos” embere, a Zsolt 45,3 hódolata: „Te vagy a legszebb az emberek között!” Ez a szépség nem a gyönyörködtetést szolgálja, hanem benne látatja azt az áldozatot, amelynek bemutatása során az minden emberi formájából és szépségéből teljesen kivetkőzött. Mái csodálat Szikszai Béni bátorságát, mikor az idézett zsoltárverssel megegyező című traktátusát címlapján Dürer döbbenetes, töviskoronás és kimondhatatlan szenvedést sugárzó Krisztus-fej-metszetével jelentette meg.

Ha ma egy lelkésztől a templomajtóban azal búcsúzunk, hogy „szép volt a prédikáció, lelkész úr”, bizony, valószínűleg nem a legjobb étvágygal kanalazza otthon a levest! Pedig szépen is lehet igazat, sőt Isten igazát, az evangéliumot mondani!

V. A prózát és a dallamot, a tartalmat és a dallamát jó lenne újra együtt hallani Luther számára még szinte egyértelmű volt a „sagen und singen” egysége. Amikor Coburg várában a Zsolt 118,17-et („Non moriar, sed vivam et narrabo opera Domini”) felírta a falra, a zsoltár antifónájának a gregorián kottáját is „melékelte” (P. Brunner).

Ma hol a szövegbe, hol a dallamba szerelmedünk bele, szétválasztjuk. És közben elfelejtjük, hogy nagyon sokszor a szép dallam juttatja eszünkbe az igaz tartalmat. A szép szárnyat ad, megemeli az igazat. A szó nem engedi vadul rohanni a dallamot, mert ki kell tudni mondani, amit énekelünk. A dallam, a szép pedig megemeli a szót, nem lehet elhadarni, a félelmetesen felgyorsult beszédtempóval érthetlenné tenni a mondandót.

VI. Lehet-e szerepe a szépnek a képtilalom tudatával?

A képtilalom arra a kísérletre vonatkozik, amikor az ember a széppel, a művészelv hálójába akarja keríteni az Istent. Mert nem jó neki az, aki van, hanem az kellene, amit ő alkot, az lesz szép és jó! Gondoljunk csak az ószövetségi történetre, amikor Áron a nép nyomásának hatására összegyűjti az ékszereket, és megpróbál valami maga elgondoltat létrehozni. „Íme, a te Istened, Izrael!” – hangzik az Áron „öntöműhelyében” fabrikált, csinált isten előtt.

VII. A képtilalmat Isten maga szegte meg, amikor az Ige testté lett

Jézus Krisztus az Isten egyetlen megbízható képe. Benne olvad egybe a Zsolt 45,3 és az Ézs 53 valósága. De lehet-e szép a feszület? Csak Krisztus-hittel lehet a román stílus keresztén trónoló, szinte lebegő Krisztusát és a gótika görcsbe vonagló Jézusát együtt ábrázolni és – szépnek – látni. Mi sokszor félünk attól, hogy ezt a kettőt együtt lássuk. Talán ezért van annyi embertelen méretű üres kereszt templomainkban, sőt az oltárainkon? Pedig ha Isten engedte látni a keresztén szenvedő Fiát, mi miért nem a Megfeszített alakjával együtt használjuk a keresztet? Egyes teológusok indokként azt mondják: azért, mert Jézus feltámadt. De csak azután támadt fel, miután megfeszítették!

VIII. Az Isten szolgálatába állított szép túlmutat önmagán

Transzparenséssel telődik, mint a napfényvel átvilágított színes templomablak. Luther „Jövel, Szentlélek Úristen” és a „Krisztus feltámadt” kezdetű énekeinek szövegét és dallamát egyenesen a Szentlélek munkájának vallotta. Szavai szerint ami dallamában és szövegében, for-

májában és mondanivalójában egységes, abban nem egyszerűen az ember mesterkedett, hanem a Szentlélek vette kezébe a művész szerszámit, és irányította a munkát.

IX. A harmónia Isten helyreállító szeretetének az ajándéka

Nélküle belülről „széthasad” az ember, és hatása külsőleg is érzékelhetővé válik. Egy bibliai és két irodalmi példával szeretném jelezni a harmónia hiányának, összetörésének következményeit. Jakab apostol félreérthetetlen iróniával idézi azt a magatartást, amelyben a verebese szép liturgikus szöveg – „Menjete el békességgel...” – emberinek tűnő jókívánsága – „...melegedjete meg, lakjatek jól...” – és a „de nem adjatek meg nekik...” egymásnak feszülése nyomán szinte kétségbeesetten kérdezi: „...mit használ az?” (Jak 2,16)

Franz Werfel A Musza Dagh negyven napja című regényének ortodox papja a szent liturgia végzése közben „hasad ketté”. A megélt üldözés szörnyűségétől agyongyötört ember a már szinte vérévé vált liturgikus szöveget elfelejti, megszokott szertartási aktusokat hagy ki, hogy végül az oltárról lekapott gyertyatartóval népére, gyülekezetére támadjon. Szabó Magda Freskó című regényében seregnyi, különben egy családhoz tartozó ember harmóniájának a széttróását rajzolja meg. A lelkésze a legfélelmetesebb: feleségének koporsója mellett a temető lelkész prédikációját hallgatva magában elkezd fogalmazni a saját prédikációs variációját...

X. A belső harmónia tükröződhet a külső forma és rendeltetés összhangjának ezerféle megnyilvánulásában

Például a templom hajójának és oltárterének kapcsolódásában, az oltár jelentéktelenné zsugorítása és túlméretezettsége közötti helyes mérték megtalálásában, a színek összhangjában, a templomi textiliák és a rajtuk lévő szimbólumok jelentésének egységességében, az oltár felszerelésének (feszület, gyertyatartók, vázák) elrendezésében, a liturgia szövegének és a lelkészi-gyülekezeti gesztusok harmóniájában.

Közben nem felejtjük, hogy mindez nem a szépévről kielégítésére szolgál, hanem kísérő jelensége lehet az evangéliumban, a bűnbocsánatban harmóniát teremtő Isten semmi emberi erőlködéssel nem helyettesíthető munkájának. Azt sem felejtjük, hogy az igazán szép és harmonikus még előttünk van. Isten új világa ez, amelynek a szépségéről még a Jelenések könyve is szinte csak da-dogva beszél.

Albrecht Dürer: Krisztus-fej

hozni az igényes Isten szolgálatával? Egyáltalán: létezik legális kapcsolat a szép és az istentisztelet, jobban mondván, Isten-szolgálat között? És ha van, milyen az a szép és harmonikus mód és rend, amelyre az Újtestamentum nem szolgál kinyilatkoztatás igényű etalonnal?

A coburgi vár, ahol Luther hat hónapot töltött 1530-ban

Utakat nyitni a bibliai ige terében

Milyen a jó igehirdetés? • Interjú Alexander Deeggel

► **Az egyházi élet egyik legfontosabb eleme, az igehirdetés saját protestáns központot kapott Wittenberg városában. Hogy milyen egy jó igehirdetés, arról esett már szó lapunkban. Ezúttal dr. Alexander Deeg német teológussal beszélgettem e kérdéssről. A Protestáns Prédikációs Kultúra Központjának vezetője – akivel a Göttinger Predigtmeditationen című folyóiratnál együtt dolgozom – sok éven keresztül tanított gyakorlati teológiát az erlangen-nürnbergi Friedrich Alexander Egyetemen.**

– Minek köszönhető, hogy a Németországi Protestáns Egyháznak (EKD) belül a gazdasági megszorítások ellenére tavaly megalapították a Protestáns Prédikációs Kultúra Központját? Vajon kulturálatlanság terjedt el a német szövegeken?

– Épp ellenkezőleg. Az EKD-ban négy évvel ezelőtt megindult reformok keretében egyre nagyobb teret kapnak az egyház lényegét meghatározó minőségek és tevékenységek. Kétségtelenül ezek közé tartozik az igehirdetés. Továbbra is a nyugatnémet protestánsok hetven, a keletnémetek nyolcvan százaléka várja egy istentisztelettől, hogy jó igehirdetés hangozzék el. Reprezentatív felmérésben karácsony előtt a *Chrison* magazin arról érdeklődött, hogy a szentesti istentisztelet mely része az, amelyik semmiképpen ne maradjon el. A megkérdezettek többsége az igehirdetést nevezte meg, amely így még a karácsonyi történet felolvasását és a nagy klasszikus énekeket is megelőzte!

Hetente egész Németországban körülbelül egymillió embert ér el a protestáns igehirdetés – és ebben a számban még nincsenek benne a tévés és rádiós istentiszteletek és az újságokban közzétett áhítatok. Szóval az igehirdetés továbbra is a protestáns egyházak egyik jellegzetessége. Újra és újra hitet ébreszt, megerősít reménységben, a szeretet útjait mutatja meg. Erre is hangsúlyt helyez az EKD néhány évvel a reformáció indulásának ötszázadik évfordulója előtt, amelyet 2017-ben fogunk ünnepegni. Ha egy egyház magát „az ige egyházaként” és „az ige teremtményeként” értelmezi, akkor inkább az meglepő, hogy eddig még nem létezett ilyen prédikációs központ.

A központnak persze feladata az is, hogy a megfáradt igehirdetőket biztassa, azokat, akik kifogytak az ötletekből, impulzusokkal továbbsegítse, és táplálja a prédikáláshoz való kedvet és szenvedélyt.

– Van olyan igehirdetés, amely – ahogyan Ön nevezi – a „Jézus-kanyarral” jellemezhető. Ez mit jelent?

– A Jézus-kanyar fogalmával egy kolléganóm illetve a főleg tévés és rádiós áhítatoknak egy gyakran előforduló – így a nézők-hallgatók számára könnyen előre kiszámítható – formáját: egy képpel, egy tapasztalattal, egy életből vett történettel kezdődnek – és mindenki tudja, hogy a lelkész előbb-utóbb megteszi a kanyart Jézus felé, a Biblia felé, a keresztény üzenet felé. Szabadon fogalmazva: bárhol kezdődjön is az áhítat, a végén mindig Jézusnál. Ez alapvetően természetesen nem rossz, és néha-néha lehet az áhítato-

kat és igehirdetéseket e szerint a felépítés szerint alakítani. Az a problematikus, ha szokássá válik. A mindennapokból vett történet ekkor már csak ürügy, elveszíti önértékét.

– Ezentúl mi járul még hozzá ahhoz, hogy a prédikáció sok esetben előre kiszámíthatóvá és – engedelmsével – unalmassá válik?

– Néha ismétlődő formulák szerepelnek az igehirdetéseken, olyan mondatok, amelyeknek az értelmére már rá se kérdezzük. Az evangélium hihetetlen, nagyszerű és megütközést keltő üzenete ezzel veszít tömörségéből és élességéből. Isten emberré lesz – ez mindenkor provokáció. Isten életünk kellős közepén van jelen – ez jó hír minden egyes ember számára. Isten megigazítja a bűnöst bármiféle cselekedet nélkül, és hitet ad, ahol és ahogyan neki tetszik – ez csaknem elképzelhetetlen teljesítményre építő világunkban, amelyben nap mint nap megtapasztaljuk az ökonómia törvényeit. Isten legyőzte a halált egyszer s mindenkorra. Ez minden hatalomnak, amelynek ki vagyunk téve, elveszi fenyegető erejét. Erre a provokatív evangéliumra kell újra és újra szavakat találni, amelyek ma is megállják a helyüket.

Ezzel szemben olykor hajlunk a nyelvi enyhítésre. A megigazulás ekkor „ajándék, amelyet csak el kell fogadnunk”. És máris eltörlődik az üzenet, mert megajándékozottaként hirtelen tennünk kell valamit: az ajándékot elfogadni, holott a megigazulás ugye azt jelenti, hogy semmit sem tehetünk, és semmit sem kell tennünk üdvösségünkért. Vagy azt mondjuk prédikációkban: „Isten vigasztalni akar mindnyájunkat” – és nem vesszük észre, hogy az *akar* szó csorbítja a mondanivalót. Ha „akarja”, miért nem teszi meg? Miért nem vagyok megvigasztalva? Nem akar vagy nem tud vigasztalni? Vagy rajtam múlik, hogy nem érzem magamat megvigasztalva?

Az ilyen példák apróságok, de megmutatják, mi az ilyesfajta megfogalmazás veszélye.

– Az istentiszteleti liturgia szintén viszonylag előre látható. Ezen a téren mit kellene tenni?

– Itt épp fordított a helyzet. Nekünk, protestánsoknak szerintem jót tenne, ha a liturgia kiszámíthatóságát,

szilárdságát, megbízhatóságát nagy kincsnek tekintenénk. A liturgia otthonként megélhető, mint egy ház,

amely rég épült, amelyben elődeink éltek, és amelyben mi is élhetünk. Megformált szövegeivel és dallamaival éppen így ad szabadságot. Éppen akkor, amikor a liturgiát otthonként tapasztaljuk meg, „merhet kockáztatni” valamit az igehirdetés.

– Beszéljünk ezután a pozitívumokról: Ön szerint milyen egy jól sikerült igehirdetés?

– Egy jól sikerült igehirdetés szerintem négy dologgal jellemezhető. Először is kell hozzá a bibliai szavakba, képekbe, történetekbe vetett bizalom. Aki nem kedvvel, érdeklődéssel, kíváncsisággal olvassa a Bibliát, ugyanakkor várja, hogy saját élete feltáruljon a bibliai szavak tükrében, annak nagy fáradság lesz a prédikálás.

Másodszor – mondjuk így – kell „a nyelvhez való kedv”: az igehirdetés mindig is nyelvi mesterség. Sok minden kipróbálható, kísérletezhetünk a nyelv adta kifejezési lehetőségekkel, ha egyszer új és szokatlan módon, személyesen és elkötelezetten akarunk beszélni.

A jó igehirdetés továbbá hordozza az individualitás kockázatát: egyetlen prédikációnak sem kell olyanok lennie, mint egy másik. Nem kell „teljesnek” lennie sem. Az igehirdetésem egy bizonyos helyen, egy bizonyos időben elhangzó „individális szó” – és maradhat töredék.

Végül nagy bizalom kell az igehallgatókban, akiknek saját gondolataik vannak, akik saját tapasztalataikat viszik bele az igehallgatásba. Igehirdet-

tőként nem kell pontosan tudnom, hogy ez vagy az a bibliai ige mit jelent ennek vagy annak az embernek. De „képiesen” szólva prédikációmmal utakat tudok nyitni, amelyeken igehallgatóim saját maguk járhatnak a bibliai ige terében.

– Mégis, valamennyire az igehallgatóktól is függ, hogyan kell prédikálnom. Egy jól sikerült igehirdetés például másképpen néz ki nagyvárosban, mint vidéken...

– Igen, minden bizonnal. Luther igenis tudta, miről beszél, amikor azt mondta, hogy „a népnek a pofájára kell nézni” – „dem Volk aufs Maul schauen”. Ez természetesen nem odadörgölőzést jelent valamilyen véleményhez vagy elváráshoz. Azt jelenti, hogy igehirdetőként abban a világban élek, amelybe „belepredikálok”. Hogy járatos vagyok – televízióból, moziból, irodalomból is tájékozódva – a különböző nyelvi kifejezésformákban, és a saját beszédemet a helyzetnek megfelelően alakítom.

– A lelkészek nem csak igehirdetők. Számos adminisztratív feladat, több gyülekezetért való felelősség, sok hit-tanóra, különféle összejövetelek nehezítik sokuk szorgalmas igehirdetési felkészülését. Hogyan sikerülhet nekik, hogy vasárnap mégis elérjék az embereket?

– Két válaszom van erre a fontos kérdésre. Egyrészt a számos egyéb feladat nem feltétlenül csak akadályt jelent az igehirdetés felé vezető úton. Ha igehirdetőként következő prédikációm alapigéjét – leginkább kívülről megtanulva – már a hét folyamán szívemben hordom, akkor sok találkozásban újra és újra érdekes felfedezések és felismerések adódnak. Egy beszélgetésben hirtelen érzem, hogyan telik meg az alapige élettapasztalattal. Egy gyűlésen egy fontos gondolat ugrik be. Egy hittanos feltesz egy kérdést, és azonnal az alapige jut eszembe...

Másrészt mégis kívánatos lenne, hogy az igehirdetésre való felkészülés újra több teret kapjon a lelkész munkahetében. Kívánatos lenne, hogy az egyházak elgondolkodjanak azon, hogyan tehermentesíthetik a lelkészeket adminisztratív feladatok alól, hogy hetente – legalább – egy munkanapot a prédikációra fordíthassanak. Tudom, hogy ez talán utópi-

kusan hangzik. De meg kell fontolni, milyen áldásosan hathatna egy ilyen nap. Lelkészként magam is új erőre kaphatnék. Volna időm a Bibliát olvasni és teológiai munkát végezni. Újra meríthetnék a tradíció forrásaiból. Mindez gazdagítaná életemet, munkámat, de saját hitéletemet is.

– A Protestáns Prédikációs Kultúra Központjában szemináriumokat és prédikációs műhelymunkát tartanak. A résztvevők „jó igehirdetőként” hagyják el a házat?

– Köszönöm szépen ezt a kérdést! Alapvető félreértés lenne, ha valaki egyfajta „minőségfejlesztő gépnék” tekintené központunkat. Az egyik oldalon belép egy rossz igehirdető, a másik oldalon pedig kijön egy jó prédikátor. Éppen hogy nem! És a tapasztalat mutatja, hogy nincsenek rossz igehirdetők, csak különféle igehirdető-típusok különböző adottságokkal. Lehet, hogy valakinek jól esik, hogy újra egészen intenzíven és exegetikailag szorgalmasan foglalkozzon a Biblia igéivel. Valaki más számára inkább az igehirdetés retorikai megformálása érdekes. Megint valaki más talán azt kérdezi, igehirdetésének a tartalma hogyan lehet lényegre törőbb, esetleg „támadóbb” vagy politikusabb. Reméljük, hogy különböző szemináriumainkon, a műhelymunkák során és egyéni ajánlatokon keresztül sokaknak impulzusokat adhatunk.

– Úgy tudom, külföldi érdeklődők előtt is nyitva áll a központ.

– Igen, nagyon örülünk, ha külföldről is érkeznek hozzánk. Némelyik szemináriumon a nagyon jó némettudás elengedhetetlen – főleg, amikor az igehirdetés nyelvezetén dolgozunk. De vannak műhelymunkák és szimpóziumok is, amelyek németül és angolul zajlanak, és inkább a prédikáció alapkérdéseit fessegetik. Ezekre az is részt vehet, aki kevésbé tud németül. Programunk elérhető a www.predigtzentrum.de honlapunkon.

– Ön a „dramatizált homiletika” elnevezésű módszerrel foglalkozik. Aki nem olvasta Martin Nicol magyarul is megjelent könyvét erről a módszerről, az elnevezés alapján esetleg azt gondolhatja, hogy valamilyen „tűzijátékkal” és egyéb effektusokkal „felturbózzák” a bibliai igét...

– Nem, itt nem arról van szó, hogy valamiképpen felpörgetjük a prédikációt, és ezáltal az igehirdető személyét helyezük előtérbe. Éppen ellenkezőleg: az a lényeg, hogy a bibliai igékben, képekben és történetekben rejlő feszültséget felfedezzük és beemeljük a magunk igehirdetésébe. Hogyan sikerülhet ez a prédikáció nyelvezetén keresztül, milyen nyelvi eszközök használhatók erre, és e cél érdekében hogyan lehet felépíteni az igehirdetés egészét – ezeket a kérdéseket vizsgáljuk.

– Egy utolsó – személyesebb – kérdés: Önnek is vannak igehirdetői gyengeségei?

– Luther Márton egyik asztali beszélgetésében mondta: „Sokszor le is köptem magamat, amikor lejttem a szövegekről. Szégyellőd magadat, hogyan prédikáltál! Egyáltalán nem figyeltél a gondolatmenetre! És épp ezt az igehirdetést dicsérték a magasságokig, hogy régóta nem tartottam ily szép prédikációt. Így bizony azon a véleményem vagyok: a prédikálás valami teljesen más, mint aminek mi tartjuk...” Azt a tapasztalatot, melyet Luther leír, én is ismerem. Őszintén szólva ritkán vagyok elégedett az igehirdetésemmel. Sokszor egészen pontosan tudom, mit lehetett volna még jobban vagy akár teljesen másként mondani. De újra és újra megtapasztalom a csodát – amint Luther és sok más igehirdető előttem és velem együtt –, hogy maga Isten az én száraz szavaimból igét formál, melyet az igehallgatók mint felrázó és megszabadító igét hallgatnak. Istennek legyen hála!

■ HOLGER MANKE

A wittenbergi régi városháza harmadik emelete ad otthont a Protestáns Prédikációs Kultúra Központjának

Böjti szemle a 75 éves

► Az *Evangelikus Élet* idén lépett 75. évfolyamába. Alábbi múltidéző összeállításunkban korábbi böjti lapszámainkból szemezgetünk. Olvasóink a lap indulásának évéből, 1933-ból éppúgy találhatnak írást, mint a későbbi évtizedekből. A válogatás, a szerény keretek ellenére, sokszínű, üzenete a ma emberéhez is szól, és – reményeink szerint – tartalmas felkészülést kínál a most kezdődő böjti időszakra.

Figyelő

(...) Még nem is olyan nagyon régen csak bizonyos nőszemélyek *kenték ki arcukat, pirosították ajkukat*. Ma, ha végigmegy az utcákon, beülsz a vilamosba, alig találsz hölgyet, akin ne látnád a kendőzés nyomait. Hovatóvább a templombajárók is kifestetten lépnek Isten színe elé. Igen nehéz helyzetben vannak ilyen körülmények között a nevelők, kikre a serdülő ifjúság bízott; ők egyszerűsége és a természetes szépség ápolására buzdítják neveltjeiket. Ha azután meglátják gyermektanítványaik édesanyját, meg kell látniuk, hogy hiába minden jó igyekezetük, mellyel a divat hóbortjaitól kívánják a tanulóifjúságot visszatartani, ha a szülők nem támogatják munkájukat. Hiába bizonygatják, hogy nem a ferden felcsapott kalap a szép, hanem a rendszeren felültetett, s nem a festett

ajak a kellemes látvány, hanem a természetes piros. A szülők támogató munkája nélkül mit sem ér el az iskolai nevelés sem: több szülői ház nem nyújt segítséget, mert nem nyújt jó példát. Így az iskola, a tanító nevelő munkája eredménytelen, s ezen nem is csodálkozik már az a nevelő, ki nyitott szemmel jár az utcán. Lelkészeink, ne restelljétek az ilyen kikészített híveiteket figyelmeztetni, talán a lelki atyának szava lesz rájuk valamelyes hatással. Ha pedig a lelkészre sem hallgatnak... végtelen szomorúsággal kell jövőnk elé tekintenünk.

■ B. D.

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1933. április 9-i számában; 1. évfolyam, 11. szám, böjt 6. vasárnapja

Viharban

Viharban szükséges a jó vezető. Amikor recsegnak, ropognak az eresztékek, házmagasságú hullámok dőlnek a hajóra, s méternyire sem látni tovább a hajó orránál. Akkor mindenki a kapitány nyugodt arcát, biztos kezét, rövid, pontos vezényszavait lesi, mert az ő kezében van százak, sőt ezrek élete...

Az ország hajója sohse volt tán nagyobb viharban, mint manapság. Köröskörül látjuk más hajók sorsából, mit jelent egy rossz fordulat, kapkodva kiadott vezényszó. Ezek, százazrek életének tönkrezúzódását. Ha valaha, ma százsorosan fontos, hogy olyan férfiak álljanak minden vezetőhelyen, akiknek helyén van a szívük, biztos a látásuk, és száz útvesztő, ezer Scylla és Charybdis között is megtalálják az egyetlen helyes utat, az „egy szükséges dolgot”. *Olyan vezetőkre van szükségünk, akiket Jézus Krisztus vezet.*

Lehetetlen, hogy egyházunk intelligens férfitagjaira, egyházfelügyelőkre, presbíterekre, tanárookra, jegyzőkre, orvosokra és népünk többi vezetőire ne nehezédnek rá a felelősség terhe: *jó példát mutatók, jó úton vezetők-e?* Ezért hívja az Országos Luther Szövetség egyházunk férfiin-

telligenciáját a nagyhét elején, március 28–31-ig Máriabesnyőre, hogy néhány *csendes napon* mindenkinek találkozása lehessen az egyetlen igaz Vezetővel, az Úr Jézus Krisztussal. Vajha minél többen ismernék fel életük számára ennek a találkozásnak immár halaszthatatlan, sorsdöntő fontosságát!

Az evangélikus konferencia színhelye a máriabesnyői Besnyő-penzió. Előadók: *Türöczy Zoltán* püspök, *dr. Reök Iván* sebészőorvos, *dr. Mátyás Zoltán* egyetemi előadó. Jelentkezés az Orsz. Luther Szövetség konferenciairodájában: Budapest VIII., Esterházy u. 12. (Tel.: 144-262.) Részvételi díj szobák szerint 34, 30, 26 pengő, melyben a vasúti költségen kívül minden (jelentkezési díj, adó, fűtés, borralaló stb.) benne van. – Felvilágosítást és programot készséggel küld a konferenciairoda. Budapestre és vissza 50%-os vasúti kedvezmény a tavaszi mezőgazdasági vásár 1,30 pengős igazolványával.

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1942. március 21-i számában; 10. évfolyam, 12. szám; böjt 5. vasárnapja

Böjti indulat

(...) 3. Miért mondja el mindezt a mai epistola (Fil 2,6–8)? Mert Pál apostol, mikor a filippi gyülekezetet egységre, szeretetre inti, Krisztusnak ezt az indulatát állítja elé példaképpül: Az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban. *Krisztus követése, a böjt keresztvezető útja tehát a gyülekezetbe vezet.* Még az útnál és cselekedeteknél is fontosabb az indulat. Az igazi böjt nem magányba kerget, hanem emberek közé, a gyülekezetbe visz.

Felvet azonban ez az ige a számunkra még néhány kérdést.

Nem tekinted-e zsákmánynak azt, ami Isten kegyelmi ajándéka, hogy az Úr világosságában járhatasz, s e világosságot élvezve itélettel gondolsz azokra, akiknek még nem ragyogott fel ez a világosság?

Tudunk-e mi, bűnös emberek az emberekhez igazán hasonlókká lenni? Különös kérdés, de fel kell vetni, mert mi sokalljuk a bűnöstől bűnösön vezető utat, Krisztus ellenben nem sokallta az utat a menny fényességétől a bűn nyomoráig. Krisztus vállalta a hasonlóságot, mi sokszor szégyelljük. Pedig a vergődő embereknek nem angyalokra, nem is hit-hősökre, hanem krisztusi indulatú, egészen és csak emberekre van szükségük.

Tudunk-e mi egészen engedelmesek lenni? Nincs-e a szolgálóinkban duzzogás és keserűség ki nem elégített igényeink miatt? Valóságos önteltségünkben nem tartjuk-e sokszor áldozatnak, hogy itt élünk a bűnös világban, s a szolgáló szeretet öröme helyett valami fanyar kényszer-

redettség rí le rólunk? Nem leplez-e le ez bennünket, hogy minket nem az önmagunk megüresítésének, hanem önmagunk farizeusi hangsúlyváltásának az indulata vezet?

4. *A világ is böjti indulatú kereszténységet vár.* Más kereszténység nem lehet gyümölcsöző. Isten ígéje az egyháznak is azt mondja: az az indulat legyen benned, mint volt a Krisztus Jézusban, mert Krisztusért követésben járni csak ilyen indulattal lehet.

Uram, add nekünk azt az indulatot, amely volt Tebenned!

■ JOÓB OLIVÉR

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1955. március 6-i számában; 20. évfolyam, 10. szám, böjt 2. vasárnapja

Egy furcsa pályázó

Egy német egyházi lapban volt olvasható ez a különös pályázat. A lelkesválasztás izgalmas előzményei között, az egyik megbeszélésen feláll egy presbíter, levelet vesz elő a zsebéből, és közli, hogy új pályázó jelentkezett, aki bizonyosra veszi a hangulat felé fordulását. A levél így hangzott:

„Tudomásomra jutott, hogy az Önök gyülekezete pástort keres, s ezért ezennel tisztelettel én is jelentkezem. Úgy gondolom, van néhány adottságom, amit értékelni tudnának. Meggyőző erővel tudok prédikálni. Írásommal el is értem némi sikert. Mondják, jól tudok szervezni. Tényleg, a legtöbb helyen, ahol eddig voltam, igyekeztem jól közben tartani a dolgokat.

Vannak, persze, akik néhány dol-

got a rovásomra írnak. Már elmúltam ötvenéves. Még soha nem voltam sehol három évnél hosszabb ideig. Néhány gyülekezetet azért elhagynom, mert békéltenség tört ki. Azt sem akarom elhallgatni, hogy három vagy négy alkalommal ültem börtönben – igaz, nem valami büntetés miatt. Egészségem, bizony, nem a legjobb; ennek ellenére még sokat dolgozom. Időnként mellékfoglalkozást is végzek, hogy kenyeremet biztosíthassam.

Azok a gyülekezetek, melyekben eddig voltam, mind kicsik voltak, jól lehet nagy városokban. A legtöbb helyen más vallások vezetőivel nem értettük meg egymást. Sőt az igazat megvallva, néhányan ellenségeim lettek, feljelentettek és keményen

támadtak. Az adminisztráció nem erős oldalam. Néha azt is elfelejtem, kit kereszteltem meg. Ennek ellenére abban a meggyőződésben vagyok, hogy az Önök gyülekezetében meg fogok tudni felelni.”

A levél nagy feltűnést keltett. Azt kérdezték a gyűlésen, hogy juthat eszébe ilyen büntetett előéletű, beteges, veszekedő, feledékeny embernek, hogy pályázzon. Feltétlenül akarták tudni ennek a furcsa jelentkezőnek a nevét.

A presbíter így felelt: „Uram, ez Pál apostol.”

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1960. március 6-i számában; 25. évfolyam, 10. szám, böjt 1. vasárnapja

Kis tükör

A böjtöt hirdető próféták közül kiemelkedik Jóel próféta neve. A próféta helyes böjt tartására hívja föl népe figyelmét. Böjti prédikációjához az apropót valamilyen borzalmas sáskajárás adja. A sáskajárás pusztító hatása alapján rajzolja meg Isten végső ítéletét. Majd figyelmezteti a népet egy olyan böjt tartására, amelyben nem a ruhát szaggatja meg a nép, hanem a szív mélyén tart bűnbánatot. Hozzáteszi, hogy az Isten bűnbocsátó könyörülete csak egy ilyen böjt tartása után takarja be a népet.

A könyv második felében élénk színekkel rajzolja meg azt az időszakot, amikor Isten kiönti lelkét minden testre. Ugyanakkor az égen és a földön csodajeleket mutat. Ebben a részben a próféta úgy beszél Júdáról, mint ami örökké megmarad, és Jeruzsálem nemzetségről nemzetségre állni fog.

Jóel próféta könyvéről a bibliatudósok úgy beszélnek, mint ami a fogság utáni időszakban íródott.

A könyv nagy hatással volt az újszövetségre. Péter apostol Csel. 2, 16–21-ben Jóel könyvének 2, 28–29. verseit idézi.

Nemcsak Péter ismerte Jóel próféta könyvét, hanem Pál apostol is. Róm. 10, 13-ban találunk utalást a könyvre, ahol a pogányok elhívásáról van szó.

■ F. D.

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1965. március 28-i számában; 30. évfolyam, 13. szám, böjt 4. vasárnapja

s Evangelikus Életből

GYERMEKEKNEK

Titkok nyomában...

A fordulat

Kedves Gyerekek! Izgalmas filmekben vagy regényekben mindig a kedvező fordulatra várunk. Arra a pillanatra, amikor a főszereplő megszabadul az ellenség fogságából, legyőzi ellenfeleit, elmúlik a veszély, és minden jóra fordul. Ilyenkor nemcsak a hős és barátai örülnek, mosolyognak, hanem mi, nézők vagy olvasók is velük örülünk. De a kedvező fordulat örömet nemcsak filmben, regényben élhetjük át, hanem a valóságos életben is. Így például kiránduláson, ha zivatarba kerülünk, zuhog az eső, csattog-villámlik, milyen öröm, ha hirtelen minden elcsendesedik, szétoszlanak a felhők, és kisüt a nap! Csak úgy ragyog az arcunk az örömtől! A kedvező fordulat örömet érzi a beteg is, amikor az orvos a vizsgálat után kijelenti: „Nem kap több injekciót. A veszély elmúlt. Hamarosan felkelhet.”

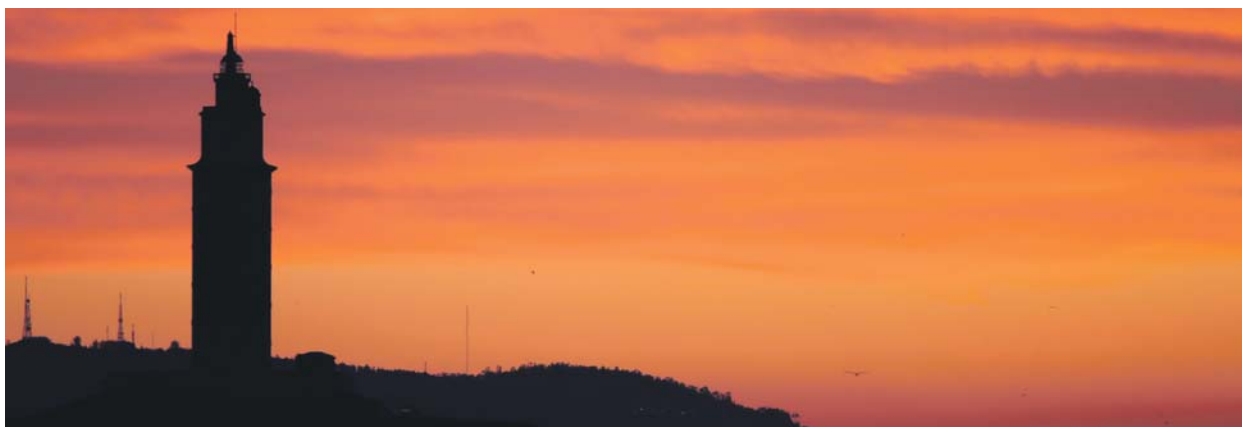
Titkos felfedező utunkon, itt a templomban most egy különös kedvező fordulatnak leszünk tanúi. Sőt! Előbb azonban vegyük számba, mi is történt eddig. Az oltár köré gyűlt emberek önvizsgálatot tartottak Isten színe előtt. Belenéztek Isten törvényének tükrébe, hogy felfedezzék bűneiket. Ezután feleltek a lelkes kérdéseire. Feleletükkel bevallották, azaz meggyónták Istennek bűneiket. A gyónó imádságban meg is ismételték bűnvallásukat, és Isten kegyelméért könyörögtek. S most jön a nagy fordulat. Figyeljete!

A jelenlévők még állnak, és várják Isten döntését. A lelkes szava azonban egészen másként csendül most, mint eddig. Nincs benne parancs, vád, ítélet. Ezt hirdeti: „Isten megbocsátott nektek!” Meglepő, hatalmas híradás ez! Emberi fül nem hallhat nagyobb, örvendesebb hírt a föl-

dön. Isten, aki elítéli a bűnt, megbocsát a bűnösöknek! Nem vet el magától bennünket, nem ítél kárhozatra, hanem magához fogad, mint szerető édesapa a gyermekét. Pedig ha valaki, ő elítélhetne, örökre eltaszít-hatna bennünket bűneink miatt. De ő nem teszi. Miért? Mert bűneink ellenére szeret bennünket. Milyen nagy öröm lehet most az oltár körül állók szívében! Hiszen a lelkes személy szerint nekik mondja a hírt! Sőt biztatja is őket, hogy bátran higgyék, ne kételkedjenek benne, mert valóban nekik szól, rájuk vonatkozik Isten bűnbocsátó szeretetének örömhíre. (...)

► (Aláírás nélkül)

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1975. február 23-i számában; 40. évfolyam, 8. szám, böjt 2. vasárnapja

BÖJTI SZÓTÁR

Bűnbánat

Mindig bámultam Pál apostol hitét és tiszta önismeretét, azért, amit tiszta szívvel elmondott önmagáról: „A bűnösök között első vagyok én!” Valami egészen megrendítő, mennyire „tisztában volt önmagával”, amennyire látja magát Isten és emberek előtt. Hasonlóképpen fogott meg Carl Zuckmayer Farsangéji gyónás c. műve hanyott-vetett főhős-áldozatának gyónása előtti utolsó mondata: „Bűnös vagyok, Atyám!”

Böjt idején Isten arra szólít fel bennünket, hogy mi magunk is nézzünk önmagunkba, ismerjük meg önmagunkat, és úgy álljunk színe elé, mint akik *valóban* tudjuk, kik is vagyunk. Mert sajnos életünkben nem ez a természetes. Vétkeinket csodálatosan tudjuk elkenni, elhallgatni, megmagyarázni. Mindig van bűneinkre magyarázat, és mindig akad környezetünkben valaki, akire átírhathatjuk. Mindig akad „ok”, hogy ezt elhallgassuk, és nem vesszük oda, ahol valóban kitarthatnánk önmagunkat. Nagyon kemény dolog ez, de a Krisztusban hívó ember a legnagyobb győzelmét akkor aratja, ha önmagát győzi le, s minden bűnét – nem magyarázva – odaviszi Megváltója elé.

Ha erre eljutok

Vállalom, megvallom, elítélem bűnemet, és mindenáron Krisztus bűnbocsátó kegyelme révén jóvá akarom tenni – ez a hívó ember méltó magartása. S ha erre eljutok, előbb-utóbb rájövök, hogy Istennek és embereknek végzett szolgálatomban a legfőbb akadály számomra saját magam vagyok. Munkám sok nehézséget nem mások, nem különféle körülmények, hanem pontosan én magam okozom (2Sám 12!).

Nehéz a bűnöket beismerni! Nehéz a ma és a magam bűnét bevallani. Ezzel szemben igen könnyű mások vagy elmúlt történelmi korok bűneit bírói székéből megítélni, de iszonyúan nehéz magamat bűneim vádjai elé vinni. Ha dörgedelmesen zúdul Isten ítélő igéje – könnyű kajánul körültekinteni: jó, hogy itt van X. Y., mert ez neki szól – de nem értem meg, hogy ez éppen nekem üzen.

De hogyan is juthatunk el erre a bűnbánatra, töredelemre, melyben magam is elítélem saját bűneimet, vállalom azokat és megtagadom? Csak egyetlen dolog teheti képessé az embert arra, hogy Istennek és embernek egyaránt hasznos életet éljen: ez pedig az, hogy Ő maga tör össze bennünket Igéje által. De vigyázzunk, ez magunktól

nem megy, csak Ő törhet össze bennünket, úgy, mint Dávidot, és csak a kereszt igazsága az, mely életemet erre a bűnbánatra ráhangolhatja.

A szeretet elvezet

Tarts bűnvallást és ismerni fogod a szabadulás örömeit! Isten igéje világossá teszi, hogy a bűnbánat nem csupán arra való, hogy elhessegessem magamtól a bűnöm következményeit, a méltó büntetést, hanem éppen ez a rádöbbentő szeretete vezet el Krisztushoz! Nem az a baj, hogy nap mint nap vétkezünk. Az nem baj! Holnap is fogunk, meg azután is – amíg élünk, hiszen bűnös emberek vagyunk. A baj az, hogy ezt nem valljuk meg, nem ismerjük be, próbáljuk eltakarni. Emberek előtt talán ideig-óráig megy is ez, de Isten előtt soha!

Vagyis egyenesítsük ki a kereszt hatalmas ajándékával és lehetőséggel eddigi cikkakkos életünket. Akkor mi is vallhatjuk: „Uram, bocsáss meg nekem, bűnösnek.” És biztos, hogy lesz bűnbocsánat!

► SOLYMÁR PÉTER

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1985. március 10-i számában; 50. évfolyam, 10. szám, böjt 3. vasárnapja

Böjti gondolatok

Ma!

Mit jelent ma az evangelikus böjt? Nem többet és nem kevesebbet, mint amit egykor Ézsaiás mondott el a maga kora gyülekezetének, az akkori igehallgató hívek seregének. Jelenlenti hát azt, hogy az ember akkor böjttől igazán, akkor készül méltóképpen nagypéntek és húsvét befogadására, ha megtesz minden tőle meglehető embertársáért. A közelvalókért csakúgy, mint a távollévőkért. Az ismerősökért csakúgy, mint az ismeretlen szenvedőkért.

► VÁMOS JÓZSEF

ban. Ezzel belemegyünk egy olyan gondolkodásba, amely már az indulásnál hamis. Mert a böjtnak nem az a lényege, hogy mit nem teszünk, hanem hogy mit teszünk: Teljes szívünkkel odafordulunk annak az Egyetlen Egynek páratlan útja, szenvedése és önmegáldoztatása szemléléséhez, elmerülünk Urunk érettünk és helyettünk vállalt szenvedésébe és győzelmébe. És ha ezért sok mindent nem teszünk, amit eddig szoktunk tenni, akkor nem az a döntő, ami így elmarad, hanem ami így beköszönt életünkbe.

► BALIKÓ ZOLTÁN

Teljes szívünkkel!

Ha böjtről beszélünk, általában az jut eszünkbe, hogy mit *nem* tesz a keresztény ember ebben az időszak-

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1986. február 16-i számában; 51. évfolyam, 7. szám, böjt 1. vasárnapja

Hegyek

Megdöbbenő statisztikai adatok hirdetik, bizonyítják, hogy az emberiség, a modern, harmadik évezredbe lépő emberiség iszonyatos mennyiségű szemetet termel, amelynek eltüntetése egyre súlyosabb problémát jelent. Eljön az idő, amikor saját szennyünkbe fulladunk bele? Mit hoz a jövő? Agóniát vagy életet?

Hatalmas hegyek emelkednek nagyvárosok körül, a bomló hulladék bűzét mindenhol érezni, messzire viszi a szél. És nem csak a szagot, a szemetet is.

De vajon ki tudná felbecsülni annak a hegynek magasságát, roppant méretét, amely emberi bűnökből, súlyos vétkekből, gonosztettekből, erkölcsi csődök hulladékaiból épül – és egyre csak nő, nő...

A Golgota hegyén, ezen a tulajdonképpen jelentéktelen dombocsán sok bűn nyerte már el megérdemelt büntetését. Hiszen kivégzőhely volt – sok bűnöző élete itt ért véget.

És egy ártatlan emberé is. Mások bűnei miatt. Az emberiség bűnei

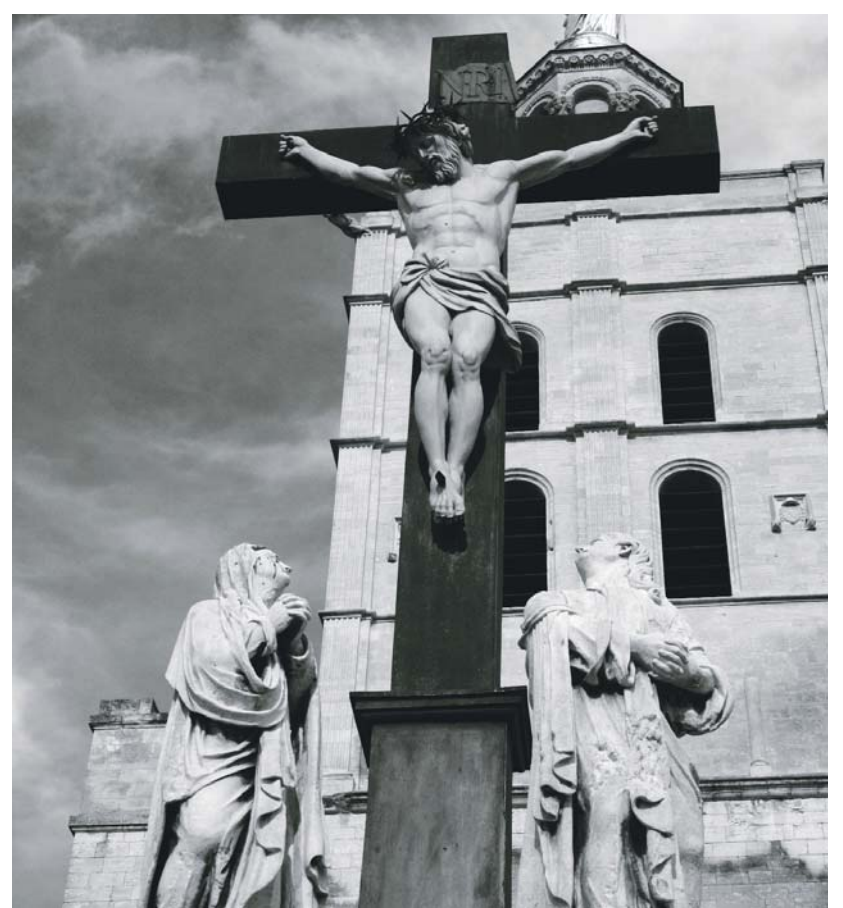
miatt. Az én vétkem miatt. Az Isten Fiának élete – rövid harminchárom év – keresztre feszült, hogy kikínálódja az életet – nekünk, mindannyiunknak.

Ezért a kereszt egy óriási felkiáltójel, két dologra emlékeztet: az emberi gonoszság Himaláját megszegyénítő hatalmasságára, az égbekiáltó bűnre és Isten érthetetlen, megmagyarázhatatlan, végtelen szeretetére. Amely mindennél hatalmasabb. Még bűneink Himalájájánál is.

A Golgota a föld leghatalmasabb hegyóriása. De a kereszt a csúcson hirdeti: nem kell belefúladunk szennyes életünk hulladék-romjaiba! Az Isten Fiának agóniája életet hozott! A bűn-Himalája csúcsára Isten szeretete kitzúta a keresztet, a bűnbocsánat jelét, az *élet* jelét!

► V. Gy.

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1995. március 26-i számában; 60. évfolyam, 13. szám, böjt 4. vasárnapja

Rend

■ DR. SCHROTT GÉZA

Ha jó gazda vagy, az ős kikövetel téled, hogy a kertet, a hobbiüveg-házat rendbe tedd, mert csak akkor lehet a tavaszt jól kezdeni. Télen hadd pihenjen, az az erőgyűjtés ideje. A jól előkészített, laza föld szívesebben fogadja az új életet. Az egész évben gyűjtött, megérlelt komposzt a fellélegző földbe kerül, és február végétől szinte kéri a magokat.

A dolgok egymásra épülése, az élet következetessége megmondolni való csoda. Ez a csoda nem tűri a szemetet, a rendszertelenséget.

Tanárember számára a kert hasonlít az iskolához. Az okosodó kis emberpalánták lelkét, fejét és testét fel kell készíteni a későbbi, nehezebb időkre. Persze nem szabad ijeszgetni őket, de a teherbírástukat, érdeklődésüket erősíteni kell. Mindent mértékkel. Van-e nagyobb öröm, mint amikor osztálytalálkozón azt látod, hogy szép, erős, tiszta tekintetű fiatalok vesznek körül, akik tudják, hogy mit akarnak? Látszik rajtuk, hogy megtalálták a helyüket az életben. Gondolkodásukban, mozdulataikban, jó esetben az emlékekben te is benne vagy. Beérett a munkád.

A kert más nagyságrendű, de hasonló örömeit tartogat. Nőnek a palánták, nyárra már érik a paprika, a paradicsom, szép az uborka. Öröm látni, leszedni és az asztalra tenni. Ha jó a metszés és az idő is, az őszibarackfák szép termést ígérnek. Azokban is benne vagy. Látom, ahogy a fűrdőnadrágos unokák beleharapnak, és a gyümölcs szaftja a hasukig csurog.

A fák koronáit alakítva eszembe jut néhány nehezebb eset, amikor a nevelés metszőollóját többször és keményebben kellett kezelnem. Érdekes, hogy a fa is mindig a radikálisabb metszést hálálja meg. Azok a gyerekek, akiktől keményebben követeltem, akiknél a szorítom-engedem elvet szigorúbban értelmeztem, messziről köszönnek, megvárnak, kérdés-köndnek hogylétem felől. De olyan is van, aki elfordítja a fejét, pedig a tenyeren hordtam. Nem tudok rá haragudni, mert ő ilyen. Talán az én hibám is. Róla csak az jut eszembe, hogy én is hányszor voltam (vagyok?) hálátlan.

Februártól a párom szorgalmasan hordozgatja palántanevelő tálcáimat egyik ablakból a másikba.

Az iskolákban a félév eredménye sejteti az éves termést. Már a tanítványaim tanítványai nyesegetik az emberpalánták felesleges hajtásait, és erősítik a jókat. „Nem hiányzik az iskolád?” – kérdik. Az egyre nagyobb szorításban vergődő iskola, az anyagi gondok örök vesztese már nem hiányzik, csak a gyerekek. Pedig szép volt iskolát vezetni, építeni, és jó visszamenni, mert az egy kicsit az én házam is. A lényeg nem ez, hanem a gyermekek világa. Minden egyéb csak eszköz.

Ez a kert csak a családomat szolgálja. Meg az én örömeimet. Itt jó néha felnézni a magasba és mindent megköszönni. Kell a friss zöltség, a zamatos gyümölcs. De az a másik, a gyermekek kertje azért nekem mindig megmarad.

Válaszra se méltatom az ilyen megjegyzéseket: „Észnél vagy? Inkább pihenj! Én száz forintért megveszem a szupermarketben a sárgarépat.” Őszintén sajnálom az „aggódót”, mert semmit se tud semmiről. Biztosan műanyag karácsonyfája volt vibráló piros-kék kínai égősorokkal, és nem sok könyvnek jutott hely a polcon a nipppek és porfogó kagylóvacakok között.

Nagyon kell a rend. A kertben is, a fejben is, meg a szívben is.

Az 50-es szám alatti néni titka

■ FÜLLER TÍMEA

Úgy kezdődött, hogy utáltuk. Különös, csúf és rejtélyes öregasszony volt az ötvenes házszám alatt lakó néni. Az ablakát éjjel-nappal sötétítőfüggöny fedte, a magas kerítés mögül a kertjéből csak a félig kiszáradt körtefa látszott ki az utcára. Ő maga állandóan feketében járt; hajlott háta, az állán éktelenkedő szőrszálak és mindig piszkosnak tűnő keze mindig taszítottak bennünket.

Alkonyatkor és nagyon korán reggel találkoztunk vele többnyire, ilyenkor az ajtóban állt, vagy a kispadon ücsörgött, szája állandóan remegve mozgott, de a hangját nem lehetett hallani, mintha varázsigt mormolna folyvást, és semmibe meredő tekintettel simogatta kopott kötényében doromboló bolhás fekete macskáját. Mi, gyerekek messzire elkerültük a barátságatlan külsejű nénikét.

Az árokban ugrádozva, szöcskékre vadászva vagy óriási faágakkal bajt vívva múltattuk az időt. Fára másztunk, titkolóztunk, élveztük a szabadságot, az összetartozást, egymás társaságát, önfeledt gyermekségünk megannyi boldog kincsét. De egészen közömbös mégsem volt nekünk a néni az ötvenes szám alatt.

Félelemmel teli kíváncsiság motoszkált bennünk, valahányszor megpillantottuk. Ezernyi kérdés ficáncolt bennünk: miért nem húzza el a függönyt soha, mit rejthet a magas kőkerítés, hogyan, vajon hogyan lehet neki a legeslegszebb és legcsábítóbb gyümölcsű körtefája az egész környéken, és miért nem szedi le mégsem

tam, így rám maradt a ház rejtelmének felfedése, amíg barátom kóstolót szed a szemet gyönyörködtető, illatos körtékből.

Október vége volt, csípős, tiszta, hideg este, amikor tervünk végrehajtásához láttunk. A hátsó kert felől közelítettünk lassan, óvatosan. A szívem a torkomban dobogott: ki tudja, mi lesz, ha észrevesz minket az öregasszony. A ház közelében elváltunk egymástól. Egy krizantém bokor mögött hallgatózva lestem a pillanatot, amikor beosonhatok. Izgalmamban úgy zúgott a fülem, hogy a saját légzésemet is förtelmes fújtatásnak véltem hallani. Csend volt, csak az este kis hírnökei, a tücskök ciripelték egyhangú nótájukat, és a hűvösödő szél susogott. Végül elszántam magam, és nesztelen, gyors léptekkel az ajtó felé teremttem. Nyitva találtam. A konyhában szinte visszahőköltem az üres, félelmetesen kihalt mozdulatlan csendtől.

Lélegzet-visszafojtva lopakodtam beljebb a házba. A lámpa sehol sem égett, pedig a függönyökön át már csak az alkonyi homály szűrődött be. Lassan megszokta a szemem a gyér fényt, körülpillantottam. Régi, faragott homlokú szekrény állt az egyik fal mellett, magasra vetett ágy a másikonál, a sarokban tükrös asztalka sok fiókkal. Valamikor biztosan itt fésülhette hosszú, szépséges haját egy gyönyörű lány – gondoltam akaratlanul is. A szemközti falon újabb ajtó vezetett a következő szobába.

Már majdnem elindultam felé, amikor hirtelen egy gyenge sóhajtást hallottam egészen közelről. Méműtemben moccanni sem mertem. Hogy lehet, hogy eddig nem vettem

mosolygva nézett rám, mint egy kedves, várva várt vendégre. Sose gondoltam, hogy ennyi rengeteg és ilyen gyönyörű haja lehet neki. De még ennél is jobban meglepett a mosolya, mert derűs volt, fiatalos, és szép. Zavaromban még köszönni is elfelejtettem, utólag tudom, jobb volt így mindkettőnknek, mert ő kicsit rekedten, de végtelen örömmel a hangjában azt mondta felém fordulva:

– Hát eljöttél végre, Magdókám?! Úgy örülök, hogy itt vagy! Gyere közelebb egy kicsit, hadd lássalak, tudod, nem olyan jó már a szemem, gyenge a fény is, na, hajolj ide, bogaram.

Hirtelen el sem tudtam képzelni, mitévő legyek. Nem mehettem oda, nehogy megismerjen, szólni sem mertem, nem valami lányos a hangom. De nem féltem tőle egy cseppet sem, inkább szomorú voltam, hogy nem vagyok Magdóka, hanem csak a második szomszédék Sanyija.

Végül mégis kitaláltam valamit. Ha az ember suttogva beszél, nem lehet ráismerni a hangjára, ezt már tudtam, a filmekben az ismeretlen telefonálóknak mindig így tettek.

– Kicsit meg vagyok most fázva, nem mennék közelebb, nehogy el tessek tőlem kapni.

– Milyen figyelmes gyerek vagy. Tudtam ám, hogy ilyen lehetsz, éreztem mindig. Na, de mondd csak, meddig maradhatsz? Tudod-e, hogy a szobád ugyanúgy van, ahogy hagytad? Nem változtattam meg semmit a helyét, még a függönyt sem húzom el soha, nehogy kifakítsa a szép szőnyegeteidet meg a babaruháidat. Csak takarítani megyek be időnként, meg... meg ha nagyon hiányzol. Mennyi sok ideje nem jöttél el hozzám, nem is tudom, hogy tudtad így elfelejteni a te szerető nagyanyádat...

A szívem hevesebben vert, lám, a titkokra lassan fény derül, csak el tudják még szabadulni innen valahogy. Az agyam zakatolt, mit mondhatnék neki, ami megvigasztalja, vagy legalább nem szomorítja el olyan nagyon, hiszen maradni nem akartam. Végül az izgalomtól kiszáradt torokkal azt suttogtam:

– Most el kell mennem, de hamarosan megint eljövök, jó?

A néni kétségbeesetten próbált felülni az ágyban:

– Jaj, ne menj még el, szívem, hisz épp csak egy perce érkezted! Legalább reggelig maradj, akkor leszedhetnéd a körtét a fádról, neked tartogattam, egy szemet sem adtam el, pedig kérik, minden évben lenne rá vevő, de én nem adom, az csak a tied, Magdókám, tudod-e?

Nagyon megsajnáltam. Annyira szánalmas volt, ahogy próbálta magánál tartani az unokáját minden erejével, aki ráadásul még csak el sem jött hozzá. Egy nagy hazugság az egész. Egy darabig csendben maradtunk, aztán már nagyon féltem, hogy megismer, hát gyorsan elbúcsúztam tőle, újra megígérve, hogy hamarosan ismét találkozunk. Beletörődve hanyatlott vissza a párnáira, rengeteg haja zizegve-susogva terült szét az arca körül.

– Legalább a körtétet vitted volna el. Milyen kár értük, milyen kár... – suttogta maga elé lemondóan.

A körték – jutott eszembe hirtelen Zotya. Valószínűleg azóta elég rendszeresen meg lett könnyítve annak a fának a terhe.

– Ó, a körtétet leszedem még gyorsan, elviszem, amit bírok, jó? – szólalt vissza megnyugtatóan. A néni hálásan mosolygott rám.

– Vidd csak, kicsim, persze, tied itt minden, tudod.

Már a konyhaajtónál jártam, amikor még utánam kiáltotta:

– Isten veled, aztán ne feledkezz el arról, amit ígértél!

Fellélegeztem: legalább elégedetten válunk el egymástól.

A többiek tátott szájjal hallgatták a kalandunkat. Az egész annyira meszeszerű és mégis oly valós volt, hogy napokig nem tudtunk betelni vele. Mindennap új meg új részletekre kérdeztek rá a barátaim. Simikét az érdekelte leginkább, hogy nem volt-e vasorra, varázspálcája, repülő seprűje a nénié. Terka azonban elgondolkodva, figyelmesen hallgatta a beszámolómat.

– Ki lehet ez a Magdóka? Még sohasem láttam egyetlen látogatót sem a háznál. Miféle unoka az ilyen, aki rá se néz a nagyanyjára? A körte sem volt leszedve, ahogy én visszaemlékszem, még sohasem. Itt valami titok lappang – állapította meg nagy komolyan, a homlokát ráncolva.

Mi Zotyával nem nyomoztunk, hisz mindenki jól járt: a néni boldog volt az eltűnt körték miatt, mi meg örültünk az izletes zsákmánynak.

Végül egy nap fény derült Magdóka kiletére. Már délelőtt a suliban alig bírtunk magunkkal, és még ebéd előtt összegyűltünk a rejtekkuckóban, ahol zavartalanul meg lehetett beszélni a fontos dolgokat.

– Figyeljetek! – kezdte Terka. Izgalmában olyan nagyra nyitotta dióbarna szemét, hogy az ember képtelen volt máshova nézni. – Megkérdeztem anyukámat, ki ez a Magdóka, és képzeltétek, ez a kislány már hat éve meghalt. Egy autóbalesetben az egész családjával odaveszett, azóta nem látogatja senki a nénit, és ő csak várja-várja az unokáját. Borzasztó, nem?! – rázta a fejét, és szomorúan nézett ránk.

Tényleg rossz volt erre gondolni, de sehogyan sem értettem, miért érint ez bennünket ennyire. Persze, hogy jó lenne, ha maradt volna valakije a nénié, de ezen a dolgon igazán nem lehet változtatni, még ha belebetegszünk is a búslásba. Terka azonban komolyan nézett ránk:

– Segítenünk kell neki. Már csak azért is, mert megígérted – fordult felém szigorúan.

– Na, ne! Én még egyszer nem leszek Magdóka, arról ne is álmodj! – háritottam el a célzást. – Egyébként is, előbb vagy utóbb rájönne, hogy fiú vagyok, és akkor nemcsak csalódott, hanem még dühös is lenne. Szerintem ez az egész hülyeség. Hagyjuk! Gyertek ebédelni! – álltam fel háttározottan. De Terka visszanyomott a helyemre.

– Hallgass már végig, te ostoba! A fene se akarta, hogy Magdóka legyen.

– Hát akkor? – néztem rá csodálkozva.

– Nyugi – mondta nagyon lassan és kimerően. – Én leszek Magdóka.

Így lett a nénié egy új unokája, aztán még egy meg még egy és még egy, míg csak az egész csapatunk bejáratos nem lett hozzá. Hancúrozunk a kertjében, megettük az összes maradék körtétet, aztán ahogy jött a tél, jócskán pusztítottunk az aszalt szilvájából is. Persze időnként fát is vágunk, tüzet is rakunk, összegereblyéztük a leveleket a kertben... Én még csigatészta pödörni is megtanultam nála, bizony, pedig az először lehetetlen feladatnak tűnt.

soha a gyönyörű gyümölcsöket? A kisebbek hamar találtak magyarázatot.

– Biztos boszorkány – suttogta Simike minden találkozásunkkor, és közelebb bújó nővéréhez, Terkához. Zotya meg én, Sanyi már dörzsölteb-bek voltunk, tudni véltük, hogy ilyesmi csak a mesében létezik, de azért a szívünk mélyén kimondatlanul mi is hittünk a néniének valamiféle varázserében.

Teltek az évek, s közben a ház körüli titokzatos homály fátyolos, zsongó sejtelmekkel lengte körül gyermekkorunk boldog napjait. Egy ősszel aztán nem bírtunk tovább a kíváncsiságunkkal. Zotya meg én egy késő őszi délutánon a titkos fánkon rendkívüli tanácskozást tartottunk. Simikét túl kicsinek, Terkát pedig pletykásnak ítéltük ehhez a férfias vállalkozáshoz, csak ketten akartuk valahogyan fellebbenteni a fátylat a rejtelmes kert titkáról és a néni bűbajos tevékenységéről. A teendőket hamar felosztottuk egymás közt: Zotya úgy tudott fára mászni, mint egy fűrészművész, én a hangtalan lopkodás mestere vol-

észre senkit a szobában?! A fogam vacogott ijedtemben. Talán láthatatlan is tud válni ez a titokzatos néni, és most a varázseréjével engem is elbájosol, ki tudja, miféle rút kecskebékává vagy síkos bőrű kígyóvá. Reszkete-vártam sorsom alakulását, de percekig nem történt semmi.

Már-már felengedett bennem a dermesztő félelem, és reménykedni kezdtem, hogy csak a képzeletem üzött rút tréfát velem az imént, amikor halk köhécselest és újabb mély sóhajt hallottam. A hang az ágy felől jött. Ekkorra azonban megerősödött némiképp a lelkem. Kíváncsiságom erősebb volt a rettegésnél, óvatosan elindultam az ágy felé, hogy végére járjak a dolognak, ki is a titokzatos hang gazdája.

Puha macskalépésekkel közelítettem, és bizony távva maradt a szám, amikor megpillantottam a magasra rakott ágyneműk között a nénit. A lemenő nap utolsó sugarai sárgára és narancsszínre festették az égbolt alját, szép színes fényüknél csodálkozva bámultam az időss asszonyt, aki kibontott hajával az egész párnát betöltve,

A negyven nap előfordulása a Szentírásban

► **A negyvennapos böjti idő kezdetén a teljesség igénye nélkül, a bibliai könyvek sorrendjében vegyük számba, hol és milyen események kapcsán említetik a negyven nap mint fontos időszak. Íme, a tizenkét alkalom!**

Bizonyára fejből is fel tudnánk sorolni ezeket az eseteket, de most a böjti fényében keressük mai üzenetüket, hiszen negyven nap számunkra is sorsfordító időszak lehet, ha Isten akarata szerint töltjük el.

Az *Őszövetségben* az első az özönvíz története, ekkor negyven nap és éjjel zuhogott az eső (1Móz 7,4). S Nőé negyven nap múlva kinyitotta a bárka ablakát, és kiengedett egy hollót (1Móz 8,6).

Negyven napig tartott, míg az egyiptomi orvosok bebalzsamozták Jákób holttestét (1Móz 50,3).

Mózes két ízben is felment az Isten hegyére a két kőtábláért, ott maradt negyven nap és negyven éjjel, s ezalatt semmit sem evett és ivott (2Móz 24,18; 2Móz 34,28; 5Móz 9,11; 5Móz 9,18). Ebben előképe volt Jézus böjtölésének, aki szintén emberektől

távol, Isten jelenlétében töltött el ennyi időt nyilvános működésének kezdetén.

A tizenkét törzs egy-egy tagja negyven nap múlva tért vissza az ígéret földjének kikémléséből (4Móz 13,25).

A filiszteus Góliát negyven napon át minden reggel és este gyalázta Izráelt és Istenét (1Sám 17,16).

Illés két ízben forró kővön sült lángost evett és egy korsó vizet ivott, és ennek az ételnek az erejével ment negyven nap és negyven éjjel az Isten hegyéig, a Hóreb-ig (1Kir 19,8).

Isten parancsára Ezékiel a jobb oldalán feküdt negyven napig, így szenvedte el Júda büntetését, egy évért egy napot (Ez 4,6).

Isten ismételt parancsára Jónás elindult a nagy városba, egy napi járásra, és ott kezdte hirdetni: Még negyven nap, és elpusztul Ninive! A lakosok azonban hittek Istennek, bűntöt hirdettek, és zsákruhát öltöttek a város apraja-nagyja. Mivel megtértek, Isten nem pusztította el őket (Jón 3,4–5).

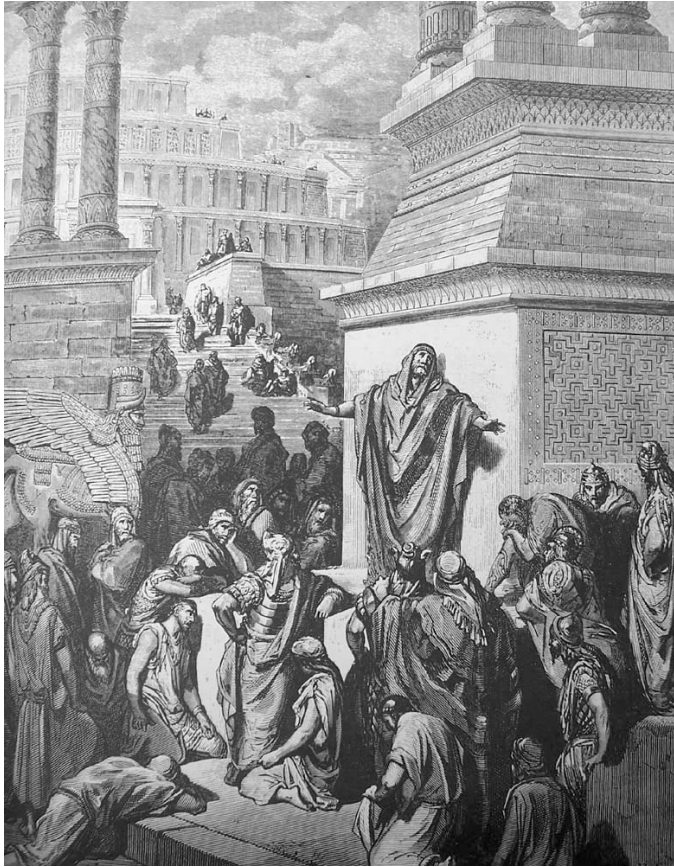
Az *Újszövetségben* Jézus életének két eseménye kapcsolódik ehhez az időtartamhoz. Miután negyven nap és éjjel böjtölt a pusztában, végül megéhezett (Mt 4,2).

Feltámadása után az Úr Jézus negyven napon át jelent meg tanítványainak, majd felvitetett a mennybe (ApCsel 1,3).

Mindezek a mi épülésünkre írtak meg. Az igék ismeretében, minden más értelmezés helyett most csak erre a kérdésre válaszoljon mindenki önmagának: ha ez lenne a földön az utolsó böjtöm, mi lenne a legfontosabb, amit tennem kellene ezen az előttem álló negyven hetek között?

■ **Összeállította:**

– GARAI –

GUSTAVE DOÛRE: METISZTÉN JÓNÁS AZ ÚR ÍTÉLETÉET HIRDETÉI NINIVÉBEN

Prioritások

Éppen egy lelkipásztor akarta bizonyítani hallgatósága előtt Isten iránti elkötelezettségét és hívőségét azzal, hogy elmondta: gyülekezeti elfoglaltsága miatt nem talált naptárában időpontot nagyfia születésnapját megünnepelni. Ekkor látogatunk, ekkor bibliaóra van, akkor meg házassági évforduló. A fiú talán nem is próbálkozott tovább.

Nem tapsoltuk meg a bizonyágtételt, mert talán mindannyian éreztük, hogy valami itt nem stimmel. Kicsit a bizonytalanság látszott az arcon, hogy most mi van. Meg hát az van a köztudatban, hogy „a szolgálat az első”. S ezt úgy titokban el is várjuk egymástól, szolgálattévőlktől, lelkipásztortól és nejtől. Meg azt a lovat ütjük, amelyik egyébként is jól végzi a dolgát. Tényleg a szolgálat az első? Ki mondta? Nem esetleg a teljesítményorientált beállítottságunk, sérülésünk és az a világi szlogen, hogy nem érsz semmit, ha nem teljesítesz?

Még többet, még többet. Az nem probléma, hogy ez nem Isten akarata és nem biblikus? Az sem döbbsz rá a hibára, hogy a nagy „átadottság” ellenére vagy éppen ezért a fent említettnek egyik gyermeke sem jár – tudomásom szerint – az Úr útján? Hogy lehet az embernek így nyugodt álma? Nem értékszavar ez? A prioritások eltolódása? Az biztos, hogy a Bibliát tanulmányozva Isten azt szeretné, ha ő lenne az első az életünkben. Ezt a helyet nem adja át senkinek. Biztosan nem téved senki, aki Isten, Krisztust engedi élete középpontjába, és ezzel a hittel, felfogással, gyakorlattal él.

Hol a család helye?

Ha házasok vagyunk, akkor társunk van soron az értéksorrendben. A férjem, feleségem. Örököstarsum. Akit Isten után a második helyen kell legjobban szeretnem, dédelgetnem, értékelnem. Nem tolaokodhat persze Isten helyére, mert akkor bálványimádó lennék. Ki is jön utánam? Hát, ha van, a gyermekünk, gyermekeink. Egy lelkesnek mindenkire volt ideje. Telefonált, tárgyalt, látogatott, fogadott stb. Hogy a családjára és feleségére is jusson ideje, az asszonyának az az ötlete támadt, hogy telefonfülkéből hívják fel a „lelkész urat”, hát ha fogadja őket is, és be tud számunkra is ütemezni időt. Legalább valamennyit hetente. Ha jól emlékszem, ez hatot az elfoglalt apára.

Mert ki szeresse és nevelje a gyermekeinket? A bölcsőde? Óvoda? Iskola? Gyermekbibliakör és ifimunkás? Vagy csak a feleség? Esetleg a rendőr vagy börtönőr? Nem. Ez leginkább apai felelősség, legalábbis az Ige szerint. Mit ér az életünk, hivatásunk, ha itt nagyot mulasztunk, bukunk? Mielőtt a hivatásunkkal el kellene számolnunk, el kell számolnunk a családukkal.

Jóvá lehet tenni a mulasztást? Nehezen. Igen, jól olvasod, a harmadik helyen jön szerintem a hivatásunknak az a része, amely nem a család. Elhívás szerinti missziómunka és egyéb tevékenység. Igenis prioritásokat kell állítanunk. Aztán még jönnie kell hobbinak meg szabad időnek. Döntéseket kell hoznunk. Különbséget kell tennünk sürgős és fontos között. Szükség van bölcsességre, sze-

retetre és bátorságra, nemet mondásra is. Akkor is, ha valaki ezt nem érti. Majd megérti talán. Struktúrát, istentiszteleti beosztást, missziós stratégiát is változtatni kell azért, hogy rendben legyenek a sorrendek.

Ha belebetegszünk is?

Mit ér a misszió, és miféle eredmény az, ha megbetegszik a hívó család prioritási probléma miatt? Semmit. Isten országa, a gyülekezet akkor vonzó és erős, ha nem túl sok egyedülállóból (persze belőlük is), felemás igában élőkkel, netán elváltakból és az ördög által szétrombolt családokból áll, hanem éppen az ellenkezőjéből. Krisztus-központú háznépkekből (*oikosz*), mondhatnánk, házi gyülekezetből, amelyből aztán összeáll a nagy család és az egyház.

Jó lenne figyelni a prioritásokra. Akkor mindenre jut időnk és erőnk is. Jó lenne, ha figyelnénk erre lelkipásztorok, vezetők a gyülekezetben. Igehirdetők is. Mindebből persze áldás fakad a házasságunkra, a következő nemzedékre, Isten országáról nem is beszélve. Munkaalkoholizmusból és teljesítményorientáltságból pedig gyógyulni szabad, sőt kell is! Hálás vagyok Istennek, hogy erre körülbelül ötvenéves koromban rádöbbsztem, és úgy gondolom, hogy kigyógyított. Több a kegyelem a teljesítménykényszernél.

■ BAYER GYÖRGY

Az írás eredetileg a Békehátrónokban, a Magyarországi Baptista Egyház hetilapjában jelent meg (2010. február 14.).

Csoóri Sándor

Harangok zúgnak bennem

Kinek vagy kiknek bocsáthatnék én meg?
És ki az, aki megbocsáthatna nekem?
Harangok zúgnak bennem össze-vissza
s robog felém az ősz ördögszekereken.

Üssetek meg, hogy magamhoz térhessek!
Öntsetek le, hogy látni kezdjek újra!
Félig vagyok már úgyis csak a földön,
úrbe lebeg kabátom egyik uja.

Nem voltam pap s nem lettem próféta sem,
csak egy ember, aki még beszélni tudott
a kövekkel s a tűzvészekkel is,

amikor már a szónak sem volt szíve
és a levegő is bűnnel volt tele
s a kényes Hold a föld alá futott.

A hagyomány szerint Jézus a Jerikó fölé magasodó hegyen kísértetett meg...

HETI ÚTRAVALÓ

„Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” (1Jn 3,8b)

Böjt első hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi a nyilvános földi szolgálatát megkezdő Jézust úgy állítják élénk, mint a sátn legyőzőjét.

Az Úr „Jézus is megkísértetett és szenvedett, ezért segíthet azokon, akik megkísértetnek” (Zsid 2,18; LK). Az Isten Fia emberré lett, s halálra adta magát értünk, hogy el ne vesszünk bűneinkben, hanem elnyerjük az örök életet. Ha segítségül hívjuk, velünk van, kiszabadít. A Lélek elvitte Jézust „a pusztába, hogy megkísértse az ördög. Miután negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett.” Isten Fia mindhárom kísértést (lásd 1Móz 3,1–7) Isten igéjével utasította vissza: „Meg van írva...” (Mt 4,1–2.4.7.10) „Nemcsak a testi kenyérről él az ember, de Istennek minden igéjével.” (GyLK 729) Luther vallja: „Isten épp azért ad hitet, hogy tudjam: Krisztus legyőzte értem az ördögöt; nem félek hát a kísértéstől. Hiszen arra való az, hogy a hitem megerősödjek, felebarátom pedig az én megkísértésemben s győzelmemben vigasztaló példát lásson.” Mert olyan főpapunk van, „aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt. Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk.” (Zsid 4,15–16) Isten gyermekei tőle születtek újjá, az igazságot cselekszik, szeretik őt s embertársaikat. „Mert ez az az üzenet (...), hogy szeressük egymást.” (1Jn 3,11) Isten szolgája, a kegyes Jób a bajban is istenfélő maradt, s amikor valamennyi gyermeke meghalt, és minden vagonya elveszett, leborulva így szólt: „Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úr neve!” (Jób 1,21) Pál ma így bátorít: „Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtökön felül kísértetni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni.” (1Kor 10,13) Ez Jakab tanácsa: „Alázzátok meg magatokat az Úr előtt, és ő felmagasztal titeket.” (Jak 4,10) Urunk emberré lett értünk, „hogy irgalmas és hű főpap legyen az Isten előtti szolgálatban”. A hit szerzője s beteljesítője; „mivel maga is kísértést szenvedett, segíteni tud azokon, akik kísértésbe esnek” (Zsid 2,17.18). Naponta kérjük is Atyánkat: „...és ne vigy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól...” (Mt 6,13) Ám „Isten senkit sem kísért, mégis azt kérjük ebben az imádságban, hogy Isten őrizzen és tartson meg minket, hogy az ördög, a világ és testünk meg ne tévesszen, ne csaljon minket” (*Kis káté*). János jó előre láthatta, hogy Krisztus ezeréves földi uralma kezdetén egy angyal „megragadta a sárkányt, az ősi kígyót, aki az ördög és a Sátán, megkötözte ezer esztendőre...” Jézus a kereszten végleg semmisé tette az ördög munkáit, ám ez a győzelem csak az utolsó ítéletkor válik teljessé, amikor az ördög, a halál és a pokol egyaránt a tűz tavába vettetik – ez a második halál. „Boldog és szent az, akinek része van az első feltámadásban: ezeken nincs hatalma a második halálnak.” (Jel 20,6) „Mindenem vagy, Jézusom, / A halálban örök élet! / (...) Velel mennyben újra élek.” (ÉÉ 392,3) És nem csak ezer esztendeig! Ámen.

■ GARAI ANDRÁS

Budapesti kirándulás. Aki a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola január végi eseménytárára pillantott, valószínűleg azt állapíthatta meg, hogy az elsődleges feladat, a tanulás mellett gazdag programkínálat várta a gyerekeket. Ahogy az *EvÉlet* január 31-ei lapszáma már beszámolt róla, január 22-hez kötődően az iskola megrendezte a magyar kultúra hetét. Január 29-én pedig hatvanöt diák tanulmányi kirándulás keretében Budapestet kereste fel.

Az első állomás a Deák téri Evangélikus Országos Múzeum volt, majd a magyar, a szlovák és a német evangélikusok életét bemutató kiállítás után megnézték a templomot is.

A Duna-parti sétát követően a Parlament gyönyörű épületét csodálták meg a gyerekek. A következő állomáson, a Nemzeti Színház arcképcsarnokában a tanulók meghatódva ismerték föl a színészi szerepeket. Megilletődve ültek be a díszpáholyba, melyben korábban – többek között – *Sólyom László* köztársasági elnök és felesége is helyet foglalt.

A nap végén ismeretekkel és élményekkel feltöltődve tért haza a csapat.

Gyerekek a gyerekekért. Iskolánkban nagy népszerűségnek örvend a szakkörök között az öt éve alakult színjátszó kör, melynek vezetője *Himerné Duló Erika* drámapedagógus. A gyerekek rendszeres szereplői az intézmény rendezvényeinek – farsang, anyák napi ünnepség, karácsony – és a városi programoknak is. Versenyek alkalmával Szarvas határain túlra is kitékintenek – az elmúlt évben első lettek az evangélikus iskolák országos drámaversenyén.

Az évek alatt a diákok megtanultak csapatban egy kifizető célért keményen dolgozni. A szereplések során nő bennük a felelősségtudat, a feyelem, a koncentráció. A legcsodálatosabb, hogy a szerepekben már benne van a személyiségük, ezáltal egyedivé és megismételhetetlenné teszik az ábrázolt jellemeket. A felkészülés mellett többször szerveznek közösségépítő tábort, kirándulásokat.

A harminchárom színjátszó szakkörös diák január végén a helyi művelődési központ színpadán elevenítette meg *Romhányi József Misi meséi* című mesejátékát. Azért esett erre a választás, mert az összes diák szöveges szerepet kaphatott, illetve mindenki szinte az egész idő alatt a színpadon lehetett.

A színházterem zsúfolásig megtelt erre a jeles alkalomra, mely a szülők, pedagógusok, valamint városi támogatók összefogásának köszönhetően valósult meg. A tehetséges és lelkes színjátszó gyerekek, a hangulatos díszletek, a csodás jelmezek igazi színházi élményben részesítették a közönséget. Az előadás teljes bevétele az iskolában működő, a tehetséges tanulók támogatására létrehozott „Gyermekünkért, Jövőnkért” Alapítvány vagyonát gyarapította.

Dicséret illeti az előadás valamennyi szereplőjét. Álljon itt a nevük: *Hamza Brigitta, Korbely Flóra, Molnár Nelly, Hruska Tekla, Seregélyes Viktória, Kovács Panna, Fabó Csenge, Himer Tünde, Fazekas Levente, Csillik Gábor, Kitajka Dóra, Frankó Tamara, Gombkötő Gréta, Gázó Hanna, Balog Bettina, Kerekes Eliza, Bukovinszky Emese, Pavlovics Daniella, Új Sára, Új Berta, Fabó Dorina, Adamik Bernadett, Grünwald Cintia, Bae Sun Young, Uhljár Alexandra, Babi Beatrix, Mojzsis Martin, Izbéki Bernadett, Pribelszki Boglárka, Janowszky Viktória, Hamza Renáta, Buzás Klaudia, Gyekiczki Fanni.*

A felnőtt közreműködők: *Himerné Duló Erika* (rendező, dramaturg), *Himer Péter* (zeneszerző), *Csernusné Samu Edit* (díszlet), *Búzás Mihály* (díszlet), *Csaszvan Béla* (hang, világítás), a *Fazekas és Fiai Nyomda* (plakát), *Mojzsisné Lapatinszki Erzsébet* és *Klimaj Pálné* (jelmezkészítés), *Miró Sütház*.

Iskolánk közössége nevében szeretnénk külön köszönetet mondani *Fabó Polett* szülőnek, aki nagyon sokat tett annak érdekében, hogy ez az előadás létrejöhesse.

■ MOLNÁR ISTVÁNNÉ
igazgató

Elnöki palotától a sportcsarnokig

Interjú Ónodi Szabolcs gimnáziumigazgatóval

► *Sólyom László* köztársasági elnök január 29-én a Sándor-palotában fogadást adott a *Szárny és teher* című kötet megjelenése alkalmából a Bölcsek Tanácsa, illetve a mellette működő tanácsadó testület tagjai számára. A Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium mellett atlétikai csarnok van készülében. Nem, nem sajtóhiba, nem két különböző cikk részletei keveredtek össze, az előző mondatokat összeköti valami. Pontosabban valaki: *Ónodi Szabolcs*. A gimnázium igazgatója ugyanis tagja az említett tanácsadó testületnek, közreműködött a tanács javaslatait tartalmazó kötet munkálataiban. Közben persze saját intézményében sem állt meg az élet: egy régi tervük mostanság valósul meg.

A Bölcsek Tanácsa egyéves komoly munka eredményeként tette le az asztalra azt a szakmai anyagot, mely két kérdést tárgyal: az oktatást és a korrupciót. „Széles támogatottságot élvező, szakszerű oktatási programra és a korrupció elleni valós küzdelemre van szükség Magyarországon” – hangsúlyozta a köztársasági elnök a *Szárny és teher* című kötet bemutatóján.

– *Hogyan került be a tanácsadó testületbe?* – kérdeztem először is Ónodi Szabolcs igazgatótól.

– A magyar alkotmány szerint a köztársasági elnök igen korlátozott mértékben szólhat bele az ország problémáinak megoldásába. Egyetlen lehetősége van: ha társadalmi problémát érzékel, akkor a civil szervezetek felé fordul – ahogyan ennek egyébként Európában hagyománya van –, egy tanácsadó testületet von maga köré, összegyűjti az adott problémákat ismerő civil szereplők véleményét.

Engem a Bölcsek Tanácsának egyik tagja, *Csermely Péter* biokémikus-professzor mint az oktatási csoport vezetője javasolt a testületbe.

– *Mikor és hogyan kezdték a közös munkát?*

– 2008 szeptemberében kezdődött a Sándor-palotában. Az elnök úr elmondta az elképzeléseit, mi pedig meghatároztuk a témaköröket. A kezdéskor meghívtam a munkacsoportot gimnáziumunkba. Egy hosszú bonyhádi hétvégén összeállítottuk a tartalomjegyzéket, és megegyeztünk a folyamatos tevékenységhez szükséges munkamódszerekben. Csak hozzáférhető forrásokban lévő

tényanyagokra, megállapításokra hagyatkoztunk.

– *Nagy vonalakban mit lehet elmondani az elkészült kötetről?*

– Mindkét téma anyaga két részből áll, az egyik a helyzetelemzés, majd következik a javaslat, hogy mit kellene másképp csinálni. A könyv záró fejezete markánsan megfogalmazza, hogy az anyag nem „tevédtelenek” rögeszméiből állt össze, hanem annak lenyomata, hogyan gondolkodik egy adott kérdéssel kapcsolatban a társadalmi vitát indukáló kiadvány, hiszen ha bármiben is változtatni szeretnénk, ahhoz párbeszédre van szükség.

– *Önnek pontosan mi volt a feladata?*

– Két témában vezettem a munkacsoportot. Először azt fogalmaztuk meg, hogy milyen külső körülmények változtak meg, melyek hatással voltak az oktatásra. Nem csupán a rendszerváltásról, a gazdasági körülmények vagy a jogszabályok folyamatos változásáról van szó, hanem arról is, hogy értelmezzük ezeket a változásokat: lokálisak-e vagy európai, esetleg világviszonylatban is tapasztalhatók. A másik terület, amelynek kidolgozásában szerepet kaptam, az iskola egészségügye, amely a sport aspektusából közelíthető meg, de annál sokkal átfogóbban.

– *Evezünk ezután hazai vizekre! A gimnázium közelében atlétikai csarnok készül.*

– Az ötlet már hat-nyolc évvel ezelőtt megfogalmazódott: sportcsarnokot kellene építeni, amely városi rendezvényeknek is helyet adhatna.

Az elmúlt esztendőben nem nyílt lehetőség ilyen célra állami támogatást szerezni, tavaly azonban felcsillant a remény, hogy ki tudjuk váltani az 1893-ban épült, kétszáz négyzetméteres tornatermet.

– *Miért tartják fontosnak, hogy sportcsarnokuk legyen?*

– A sportolási lehetőségek mellett az is fontos szempont, hogy számtalan olyan hitéleti összejövetel van minden egyházkerületben, amelyen akár ezren is részt vesznek, de a templomokon kívül nincsenek egy légtérű nagy tereink. A bonyhádi

kokhoz alacsony, de atlétikai csarnokká alakítása lehetségesnek tűnt. Szakembereket hívtunk, jött a Magyar Atlétikai Szövetség teljes vezérkara, amint mondták, ez lehetne Magyarország második legnagyobb fedett pályás atlétikai csarnoka.

Összehívtuk Baranya, Somogy és Tolna megye atlétikai vezetőit, ők elmondták, hogy lenne igény a csarnokra, hiszen az egész Dél-Dunántúlon nincs lehetőség az atlétikai felkészítésére. Amikor a támogató nyilatkozatokat megkaptuk, felkerestük az egyház vezetőit azzal, hogy

tevételekkel vegyük meg. Novemberben nekiálltunk a csarnok átalakításának, folyamatosan szervezünk társadalmi munkát is. Most már a mennyezet szigetelésén dolgozunk. Minket is meglepett, hogy hatvannyolc segítő érkezett a szombati munkaszakra. Szülők, kollégák, sportbarátok ígérték, hogy két hét múlva újra együtt leszünk.

– *És már készen áll az atlétikai koncepció is.*

– Ennek négy eleme van. Az első: magas színvonalú szakmai munka, ehhez három atlétikai szakdedzőnk van, a külső kontrollt a testnevelési egyetem két munkatársa vállalta. Odafigyelünk a gyerekek egészségére, ezért komoly orvosi stábot szerveztünk a rendszer mellé. A második fontos pillére a koncepciónak, hogy a tárgyi feltételek alkalmasak legyenek a tizenkét hónapos, folyamatos minőségi munkára. A harmadik nagyon fontos elem, hogy hatosztályos gimnáziumunk garanciát jelent a továbbtanulásra, és nagy gyakorlatunk van a tehetséggondozás területén. Az egyéni óratervig lebontva mester-tanítvány szintig tudjuk kezelni a tehetséges fiatalokat, ez vonatkozik a legjobb atlétikára is. A negyedik fontos elem pedig a szülői háttér.

– *A közelmúltban létrehoztak egy alapítványt is az atlétikai csarnokkal kapcsolatosan.*

– Szeretnénk az általános iskolás gyerekeknek is felkínálni az itteni edzési lehetőséget, de megvan a kockázata annak, hogy a létszám gyors növekedése miatt esetleg anyagi gondjai lehetnek a szakosztálynak. Ezért hoztuk létre az alapítványt; egy hónap alatt közel ötszáz ezer forint került már a számlájára.

– *Mikorra tervezik az átadást?*

– Ha nekiállunk valaminek, és nem szabadunk magunknak nagyon szűk határidőt, akkor kényelmesen halad a munka. A teremtő Isten gondviselésébe vetett hittel azon munkálkodunk, hogy május 15-én már a csarnokban tudjuk köszönteni a Déli Egyházkerület missziói napjának résztvevőit.

■ MÁTÉ RÉKA

gimnáziumnak van egy háromszáz férőhelyes kollégiuma, viszont nincs akkora helyisége, ahol ezer ember élne. Először a helyi önkormányzattal közösen szeretnénk volna egy nagy csarnokot építeni. Mindkét részről megvolt a szándéknyilatkozat, a tervek elkészültek, csak központi forrás nem volt, ami kiegészítette volna az önkormányzati, illetve az egyházi forrásokat.

– *Aztán tavaly eladásra kínálták a gimnázium mellett lévő ingatlant.*

– Mindjárt szemet vetettünk a nagy csarnokra, úgy láttuk, hogy testnevelési célra és közösségi térként egyaránt jó lenne. Egy légtérű, kétezer négyzetméteres építményről van szó. A versenyszerű labdjáté-

szeretnénk, ha lenne mód a csarnok megvásárlására. Első nekifutásra az országos presbitérium elutasította az ötletünket.

– *De nem adták fel.*

– Kidolgoztunk egy üzemeltetési és egy kihasználási koncepciót, melyben szerepel, hogy a sportcélok túl milyen egyházi és külső rendezvényeket tudnánk itt lebonyolítani. Gazdasági számítás is készítettünk az üzemeltetési költségekről. Ismét jelentkeztünk az egyház vezetőinél, és tettünk egy nyilatkozatot is, hogy nem kérnénk plusz forrást az egyháztól a vásárlást követően az átalakításhoz és az üzemben tartáshoz. Nagy örömmünk ekkor úgy foglalt állást az országos presbitérium, hogy ilyen fel-

»SMS-VÁLASZ«

Fókuszban a lelkészi pálya

► Az evangélikus presbiterok első országos találkozásán, 2009. szeptember 12-én a hallgatóság által megfogalmazott sms-kérdések közül több az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE), a lelkészképzés ügyével és a lelkészi szolgálattal foglalkozott. E lapszámunkban ezek közül veszünk sorra hármat. A válaszdásra dr. Varga Gyöngyit, az EHE Ószövetségi Tanszékének docensét, az öt éve elindult lelkészakadémia egyik kitalálóját és vezetőjét kértük, aki a pestszentimrei sportcsarnokban megtartott találkozó délelőtti kerekasztal-beszélgetésének is egyik résztvevője volt.

Van-e lelkészi alkalmassági vizsgálat?

A „minőségbiztosítás” napjaink egyik kulcsszavává lett. Egyházi közvélekedés, s a presbiter-találkozó résztvevői körében is megfogalmazódott, hogy elkötelezett, jól felkészült szolgálattevőkre van szükség.

A teológiai hallgatók és a pályaalkalmasság

Egy-egy lelkész „pályaalkalmasságát” több lépcsőben vizsgálják. Az Evangélikus Hittudományi Egyetemre jelentkezők felvételi alkalmassági vizsgát tesznek. A felvételi bizottság tagjai – teológiai tanárok, az egyetemi lelkész, egy pszichológus és a hallgatókat képviselő senior – rákérdeznek a felvételizők személyes motivációjára, elkötelezettségére a keresztény életfolytatás és az egyház életében való szolgálat mellett. A beszélgetés során tehát nem csupán általános műveltségükre, kommunikációs készségükre, zenei halásukra, hanem családi, gyülekezeti háttérükre és lelki-szellemi érettségükre is fény derül.

A képzés ideje alatt újra és újra fel erősödnek hallgatóink számára az elhívásuk és a benne gyökerező lelkészi, hittanári, kántori hivatásuk kérdései. Gyakor elbizonytalanodnak abban, hogy valóban a helyükön vannak-e itt. Úgy gondolom, ezek a belső vívódások egy természetes folyamat részei minden teológus életében, és a hivatásukra való fölkészülést ez a megküzdött elköteleződés teszi hitelessé. Tanárokként, lelkészekként igyekszünk melléjük állni, segíteni őket.

Abban az esetben viszont, ha azt látjuk, a hallgató teológushoz méltatlan életet folytat, nem veszi komolyan a tanulás feladatát, személyes beszélgetésben próbálunk más utakat javasolni számára. Korábban hosszú évekig az volt a gyakorlat, hogy inkább csak a tanulmányok végén szembesültek azzal egyes hallgatók, hogy nem tartják őket alkalmasnak a lelkészi szolgálatra. Ezen a gyakorlaton igyekszünk változtatni, hiszen mindenkinek fontos, hogy idejében dönthessen, és olyan területen találjon munkát, hivatást, amely adottságainak, képességeinek leginkább megfelel.

A lelkészi szolgálat és az alkalmasság kérdése

A hatodévi során a hallgatók fölkészülnek a lelkészi hivatás gyakorlati feladataira. Az évközi konzultációkon lehetőséget kapnak arra, hogy kétségeiket, bizonytalanságukat is megosszák egymással, mentoraikkal, tanáraikkal. A képzés végén a lelkészjelöltekkel püspökeik beszélgetnek leendő ordinációjukról és a lelkészi hivatás vállalásának kérdéseiről.

A fölszentelést követően a beosztott lelkészek két év szolgálat után a három egyházkerületben kiírt parókus alkalmassági vizsgát tesznek, illetve tehetnek, amelyen felkészültségüket, gyakorlati tudásukat, tapasztalataikat méri fel a bizottság. A vizsga megállásával a lelkészek önálló szolgálat végzésére kapnak felhatalmazást, és választhatóvá válnak.

Az egyházmegyék lelkészeinek pásztorolása elsősorban az esperesek személyes felelőssége. Sok adminisztrációs feladatuk mellett kérdés persze, hogy jut-e elegendő erejük és idejük a testvéri támogatásra, lelki kísérésre, a problémák megbeszélésére, megoldására.

Ehhez kapcsolódik a következő kérdés.

Milyen segítséget kapnak a lelkészek lelki egészségük megőrzéséhez, hogy hatékonyan végezzék hivatásukat?

Látélet

Ez a kérdés egyházi életünk elevenébe vág. A lelkészekre nehezedő mentális terhek között, úgy tapasztalom, nem csekély súlya van az erkölcsi, szakmai, vezetői kompetenciát érintő elvárásoknak s annak a teljesítményorientált szemléletmódnak, amely sajnos lelkészi hivatásunkat is erősen meghatározza. Statisztikák, pályázatok írásával, kimutatásokkal, építkezésekkel telik a lelkész napjainak jelentős része, és az érdemi teológiai munka, a lelképásztori szolgálat, amely valójában hivatását jelentené, elsovd. Az EPOT egyik résztvevője nagyon világosan így fogalmazta meg ezt a problémát: „Tápasztalom szerint a gyülekezeti adminisztráció felemészti a lelkész idejét és energiáit! Marad-e idő az építésre?”

Kollégákkal beszélgetve gyakran tapasztalom, mennyire elfáradnak; mind sűrűbben beszélnek kudarcokról, sikertelenségről – arról, hogy nincs igazán látható, kézzelfogható eredménye a munkájuknak, és kevés támogatást, pozitív visszajelzést kapnak gyülekezeti tagjaiktól, kollégáktól, egyházvezetőktől. A lelkészi szolgálat „mókuserék” jellegét valaki egyszer a takarítónők munkájához hasonlította: ők sohasem végeznek, hiszen a seprést mindennap előlről kell kezdeni...

Persze, ez alapjában véve még nem olyan nagy probléma – az sokkal nagyobb baj, hogy ma a bizalomhiány és elszigetelődés jelenségéről kell beszélünk a lelkészek között: hiányzik a közösségben megélt szolidaritás és az egymástól kapott lelki megerősödés élménye.

Terápia

A látélet után most a terápia lehetőségeiről néhány gondolat.

Azt gondolom, sok feszültség, problémás helyzet orvosolásában segíthet ez az egyszerű „megoldóképlet”: a megfelelő ember a neki megfelelő helyen. Fontos kérdés, hogy a lelkész egy adott gyülekezetben ki tudja-e bontakoztatni képességeit, vagy a másik oldalról nézve: a gyülekezet „karaktere” egy alapvetően más

személyiségtípusú lelkészt kíván-e meg. Ha úgy áll a dolog, hogy nem talál egymásra lelkész és gyülekezet, lehet-e őszinte beszélgetések után búcsút mondani egymásnak, hogy új lehetőséget kapjon mindkét fél?

Magam is tapasztaltam, hogy a tradicionális lelkészképzés néhány év szolgálat után rögzül; „papossá” leszünk a hétköznapokban, természetes valólnkat jól sikerült álarc takarja és védi. Gyakran nemcsak a gyülekezet, de egymás előtt is játszunk. Az életkérdések nehezen törnek felszínre a vastag maszk mögül. „Hol a helyem? Miért vagyok itt? Mit csináljak valójában?” – ezeknek az alapkérdéseknek Isten színe előtti tisztázása sokat segíthet abban, hogy felszabadulttan, nem külső vagy éppen belső kényszereknek engedve szolgáljunk.

Sok lelki törés, lelki fáradtság hátterében, úgy gondolom, egy erősen patriarchális és többé-kevésbé torzult istenkép húzódik meg. A kritikus, szigorú, büntető Isten és a világ között szakadék tátong. Isten sokkal inkább kívül van, elérhetetlenül távol, az ember pedig bűnei miatt úgysem léphet közelebb hozzá. Lelkészként olykor még extra elvárásokat is támasztunk önmagunkkal szemben: hiszen mi példák, orientációs pontok vagyunk mások számára. Isten elvárásai és embertársaink elvárásai így aztán összeadódnak, még nagyobb görcsöket okozva.

A gyógyulás útján lassan megváltozik ez az istenkép, felszabadulunk görcseink alól, és felszabadíthatjuk egymást is arra, hogy találkozzunk a közeli, értünk jelen lévő Istennel. Így aztán a „risus paschalis” – a húsvéti nevetés ősi, liturgikus hagyománya – beépülhet a mindennapjainkba. Hiszen Isten szeretetében vagyunk, benne élünk, és ő él bennünk...

Konkrét kezdeményezések

A lelkészi munkaközösségek közül néhányban már régóta működnek, néhányban most indultak el olyan kezdeményezések, amelyek a kollé-

és jobban megbecsülhetjük az egymásra utaltságunkból fakadó esélyeket és ajándékokat.

Örvendek, hogy egyre több lelkész végzett már vagy most végez mentálhigiénés tanulmányokat, vagy éppen elmélyíti tudását és készségét a lelkigondozás terén. Többen drámapedagógiával, családterápiával foglalkoznak. Az a tapasztalat, hogy ezek a tanulmányok – főként az önismereti tárgyakon keresztül – hozzájárulnak a lelkészi szolgálatból fakadó nehézségeknek és hivatásunk kríziseinek feldolgozásához, megoldásához.

Konkrét kezdeményezés indult el lelkészek körében a szupervízió gyakorlatának meghonosítása érdekében. Ez a hivatásigondozásnak egy olyan formája, amelynek keretében egyéni vagy csoportos beszélgetések során a lelkész egy kívülálló szakember segítségével tekinthet rá szolgálatára, és őszinte légkörben átgondolhatja, mi az, amit másképpen kellene tennie. A Budai Egyházmegyében már szerveződik ez a munkaág, és reménység szerint a többi egyházmegyében is kiépülhet.

Régi hiányérzete sokunknak, hogy nincs egy kifejezetten a spirituális elmélyülést szolgáló lelkigyakorlatos házunk. Sokan katolikus testvéreinkhez járunk hivatástisztázó, hivatásunkban megerősítő vagy a szemlélődő imádságba vezető lelkigyakorlatokra. Reménységünk, hogy az elkövetkező években komolyan és érdemben is lépéseket tehetünk egy ilyen „csendház” terveinek megvalósítása érdekében.

Ami viszont már működik: 2004 őszétől útra indult a lelkészakadémia. Az egyhetes kurzusokon a lelkészek szakmai továbbképzése mellett igyekszünk megeremteni a lelki feltöltődés lehetőségeit is: a rekreációra fordított minőségi idő, a közösségélmény, a bizalomteljes légkör – mind olyan kritériumok, amelyek segítenek abban, hogy hivatásunk mélydimenzióját tudatosíthassuk és megélhessük. Lelkészi karunk kétharmada

FOTO: T. PINTER KÁROLY

gák közötti közösségépítésre, a bizalom légkörének erősítésére szolgálnak. Jó hangulatú egyházkerületi, egyházmegyei kirándulások, közös munkaévkezdő események szervezésével, úgy látom, felismerhetjük,

részt vett már lelkészakadémiai kurzuson, a visszajelzések alapvetően pozitívak.

Fontosnak tartom, hogy lelki és szakirodalmi olvasmányok, konferenciák, csendes(!)napok, önképzőkörök

lehetőségein keresztül minél több olyan teológiai impulzus érhesen minket, lelkészeket, amelyek segítenek elsősorban is Isten embereinek, teológusoknak maradnunk.

Ezek lehetnek tehát azok az erőforrásaink, lelkészi szolgálatunkat támogató lehetőségeink, amelyek lelki egészségünk megőrzésében segítségünkre lehetnek.

„Pedagógus-lelkész”, „pszichológus-lelkész” képzés is kellene

Új utak keresése

A harmadik sms a lelkészek specializálódásának kérdését veti föl.

Lelkészképzésünk alapvetően a gyülekezeti szolgálatra való felkészítést tartja szem előtt. Az utóbbi években azonban több fórumon megfogalmazódott már a lelkészek szakosodásának kérdése, egy-egy speciális területen szolgálatot teljesítő képzésének – fölkészítésének és továbbképzésének – az ügye.

Az új utak keresése abból a felismerésből fakad, hogy Jézus egyházában a tanítványok úton vannak embertársaik felé. Küldetésünk nem merülhet ki a diplomainkhoz kötődő gyülekezeti tagjaink megőrzésében; az embereket ma jobbra kint, a periférián találjuk meg, különféle, néha szélsőséges élethelyzetekben.

Alapvetően a következő területek kerültek szóba: iskolalelkész, kórházlelkész, börtönlelkész, a diakónia területén, szeretetotthonban szolgáló lelkész, valamint missziói lelkész. Ez utóbbi főként a szórványok, illetve nagyobb városok és az agglomeráció területén végzi a gyülekezetépítési feladatát.

Úgy tudom, néhány éve minden evangélikus középiskolában iskolalelkész szolgált. Ez a munkakör nem elsősorban a hitoktatás feladatát fedi le, hanem a diákok, tanárok lelki gondozását, lelki és közösségi programok szervezését foglalja magába. A kórházlelkészeket hivatásuk gyakorlásában rendszeres szakmai továbbképzések segítik; ugyanígy a börtönlelkészek is konferenciákon, képzéseken mélyítik el gyakorlati ismereteiket.

Orientáció a lelkészképzés jelenlegi lehetőségei között

Hittudományi egyetemünkön lehetőség van arra, hogy hallgatóink betekintést kapjanak e munkaágakba. Az érdeklődők tanulmányaik során főként szabadon választható kurzusokon ismerkedhetnek egyházunk különféle missziói szolgálataival, például a diakónia területével. Minden évben több teológushallgatónk látogat el a soproni líceumba, ahol a jól szervezett egyhetes hospitációk során a hitoktatási gyakorlat mellett az iskolalelkészekkel találkozáva az ő szolgálataikba is betekintést nyernek. Szervezett börtönlátogatások alkalmával pedig e másik munkaágat is megismerhetik személyes tapasztalataikon keresztül.

Mivel azonban ezekhez a területekhez kapcsolódva eddig csupán néhány lelkészi állás létesült, és egyházunk hosszabb távú stratégiájában nincs kidolgozva a lelkészi hivatás ilyen jellegű differenciálása, szakosodása, e speciális képzéseket hittudományi egyetemünkön még nem indítottuk el. Azt gondolom azonban, hogy néhány év, és ez a lépés már nem várthat magára.

HIRDETÉS

Meghívó

A kommunizmus áldozatainak emléknapja alkalmából február 27-én, szombaton délelőtt 10 órától egyházi megemlékezést tartunk a béri evangélikus templomban.

PROGRAM • 10.00: Emlék-istentisztelet – *D. Szevik Imre* nyugalmazott püspök • 10.30: „*Fiam, ne légy kommunista!*” – *Előadás a kommunizmus lényegéről*. Előadó Szári Norbert végzős történezhallgató (Pázmány Péter Katolikus Egyetem) • 11.10: *Mihályfi Ernő szerepe a Magyarországi Evangélikus Egyház életében*. Előadó dr. Böröcz Enikő egyháztörténész • 11.50: *Mihályfi Ernőről...* – *Próhla Gergely* országos felügyelő hozzászólása • 12.00: Kérdések, hozzászólások • 12.20: Zárszó

Szeretettel hívjuk és várjuk erre az alkalomra.

Thuránszky István béri lelkész

HIRDETÉS

Meghívó

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) rendes évi közgyűléssel egybekötött misziói napot tart február 27-én, szombaton 10–15 óra között a Deák téri evangélikus gyülekezet nagytermében (Budapest V., Deák tér 4.) *Változott-e a világ? – 100 évvel az edinburghi világmisziói konferencia után* címmel.

PROGRAM • Reggeli áhítat – *Missura Tibor* nyugalmazott lelkész • Előadások – dr. Harmati Béla nyugalmazott püspök és dr. Anne-Marie Kool, a Protestáns Misziói Tanulmányi Intézet vezetője • Tisztújító közgyűlés • Az EKME új vezetőségének megáldása – *Breboszky Gyula* örökös tiszteletbeli elnök • Ebédszünet • *Bence Zsófi Anna* beszámolója kenyai önkéntes-segítői munkájáról • Üti áldás – *B. Pintér Márta* lelkész

Minden érdeklődőt sok szeretettel hív és vár

az EKME vezetősége

HIRDETÉS

Ismét szlovák nap Békáson

Február 21-ére, összegyűlekezésének napjára a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja a békásmegyeri templomba (1038 Budapest, Mező u. 12., tel.: 1/368-6118) híveit és barátait. Délelőtt 10 órakor kétnyelvű istentiszteletet tartunk. Délben a szlovák konyha különlegességeivel várjuk vendégeinket. 14 órakor irodalomtörténeti előadást hallgathatnak a résztvevők. A nap vendége az Ozvena kórus. A templomban március végéig tekinthető meg *Rác András* szobrászművész tárllata. Az egyházközség minden alkalma ingyenes, önkéntes adományait jó szívvel fogadjuk.

HIRDETÉS

Zsámbéki istentiszteletek

Örömmel értesítjük minden Zsámbékon és környékén élő evangélikus testvérünket, hogy tavaly október óta havi egy alkalommal istentiszteletet tartunk a piliscsabai gyülekezet szórványához tartozó Zsámbékon. A következő alkalomra február 21-én 17 órakor kerül sor a református templomban (Petőfi S. u. 23.). Mindenkit szeretettel hívunk és várunk.

Kézdy Péter lelkész

Istentiszteleti rend • 2010. február 21.

Böjt 1. vasárnapja (Invocavit). Liturgikus szín: lila. Lekció: Mt 4,1–11; 2Kor 6,1–10. Alapige: Zak 3,1–7. Énekek: 75., 275.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; II., **Hűvösvölgyi út 193., Fehé** de. 10. (úrv.) Missura Tibor; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (összegyűlekezés napja, szlovák nap) Donáth László; du. 2. (irodalomtörténeti előadás); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv., családi) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; V., **Deák tér 4.** de. 9. (úrv., liturgikus istentisztelet) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (ifjúsági) Gáncs Péter; VII., **Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., **Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., **Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., **Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; IX., **Haller u. 19–21., I. em.** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpád; XI., **Németvölgyi út 138.** de. 9. (családbarát istentisztelet) dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; du. 4. (úrv., ifjúsági) Keczkó Pál; XIII., **Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kertész Géza; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; XIV., **Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Grendorf Péter; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Grendorf Péter; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; XIX., **Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Soroksár, Otthon Közösségi Ház, Sztítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BODA ZSUZSA

FEBRUÁR 21. – AZ ANYANYELVEK NEMZETKÖZI NAPJA

A magyar nyelvű Szentírás nyomában

Banglades javaslatára az UNESCO, az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete 1999-ben február 21-ét nemzetközi anyanyelvi nappá nyilvánította, megünneplésére először 2000-ben került sor. 1952-ben Bangladesben az urdu lett az egyetlen hivatalos nyelv, noha a bangladesiek anyanyelve a bengáli. Február 21-én Dakkában a diákok felázadtak az intézkedés ellen. Ekkor a rendőrség és a tüntetők összetűzésbe keveredtek, öt diák meghalt. Erre emlékezve választotta a világszervezet éppen ezt a napot.

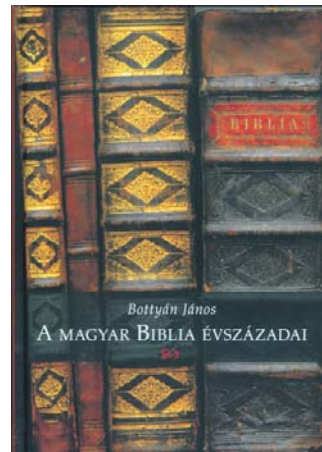
Ha visszanezünk a történelemben, bizony nem Banglades az egyetlen ország, ahol korlátozták az anyanyelv használatát, illetve nem a bengáli az egyetlen nyelv, amelynek beszélői nyelvhasználatukban ilyenolyan szabályok és törvények közé vannak szorítva.

De talán épp ezen a jeles napon nem érdemtelen újra foglalkozni azzal a könyvvel, amelyet a „legek könyve” megjelöléssel is illetnek. Közismert tény, hogy a Bibliát fordították le a legtöbb nyelvre – talán nincs is rá pontos számadat. A magyar nyelvű bibliafordítás története egészen kereszténységünk kezdetéig nyúlik vissza, bár az első „nyomok” csak nagyon kis töredékei a teljes Szentírásnak.

A Kálvin Kiadó tavaly újra kiadta *Bottyán János A magyar Biblia évszázadai* című könyvét, amely az első, 1982-es megjelenése óta a magyar bibliafordítások történetének alampunkciájává vált.

A kötet kiváló stílusban megírt, a szó legnemesebb értelmében ismeretterjesztő kiadvány, adatokkal nem túlterhelt, közérthető, mégis informatív. Személyes stílusú, mégsem zavaróan szubjektív mindaz, amit Bottyán János elmond a

legkülönbözőbb magyar bibliafordítókról és bibliafordításokról *Szent István* korától egészen a protestáns új fordítású Biblia 1975-ös megjelenéséig.

A könyvet gazdagon illusztrálják a szóban forgó művekből vett idézetek is. Szemléltetésként álljon itt egy részlet az 1506-os Winkler-kódexnek az utolsó vacsorát elmesélő verseiből:

„Csütörtökön jöven Bethániából Olivetum hegyéről bocsáta Pétert és Jánost: menyetek el alkossatok nekünk ennökn, hogy egyökn. Azok ottan felelének: Hol akarod hogy alkossunk? Mondá önekik: Im bemenett a városban leltök egy embört, ki egy korszó vizet viszen. Kövessétek ötet az háziglan, a melybe megyen és mongyátok a ház urának: Azt mongya neköd Mestör: hol vagyon az vacsoráló ház, holott én tanejtványimmal meg egyem az húsvéti báránt. És az meg mutat tönéktök egy nagy vacsoráló helt, avagy terejtett és ott alkossatok nekökn. El menvén azonképpen lelék miképpen Jézus mondotta vala nekik és meg alkoták az vacsorát. Vecseryne meg lévén mikoron ideje volna le ülne és tizenkét apostoli vele öszven. Jézus vevé az kenyeret meg szegé és meg áldá, ad ő tanejtványinak és monda:

vegyétök és meg egyétök az én testöm. És vevén az kelhet, hálát ada és nekik ada, mondván: igyatok mind, mert az én véröm ki tö érttetök és sokakért ki ontatik minden bűnnek bocsánatjára. De maga mondom tönéktek, hogy mától fogva nem iszom ez vesszőknek gyümölcsébe az napiglan, míg azt iszom veletök össze én Atyámnak országába. És monda nekik: Kevánvám kevánám veletök enni ez vacsorát mi előtt szenvedek avagy kéznattnám. Azok vacsorálván bánkódék az Júdáson keseröltébe monda: Bizon mondom néktök, hogy egyítök engemet el adandó avagy eláruló. És bánkódván egyebi igen kezdének mondani: minem én vagyok-e Uram?”

Az 1982-es első megjelenés óta eltelt több mint negyedszázad szükségessé tette Bottyán János művének felújítását, aktualizálását. Az új kiadás azonban tiszteletben tartja a szerző eredeti szándékait és szemléletmódját. A kötetet *Pecsuk Ottó*, a Magyar Bibliatársulat titkára szerkesztette, és *Fekete Csaba*, a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának tudományos munkatársa, a régi magyar egyházi irodalom avatott szakértője rendezte sajtó alá, illetve egészítette ki az eredeti jegyzeteket. A kiadványt az ugyancsak Fekete Csaba által írt, függeléként a Bottyán-szöveghez csatolt zárófejezet – *A magyar Biblia vázlatos története az utóbbi negyedszázadban* – gazdagítja.

■ – BZS –

Bottyán János: A magyar Biblia évszázadai. 2., átdolgozott kiadás. Kálvin Kiadó, Budapest, 2009. Ára: 2100 forint. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is.

ERŐS VÁRAK

Várom Bujákon

A Cserhát vonulatai rejtik Buják várát. A népviseletéről híres nógrádi falu központjából kiváló minőségű műúton juthatunk az erődítéshez vezető erdei út táblával jelölt kiindulópontjához. Innen negyedórás sétával vehetjük be a várat. Megéri, mert tekintélyt parancsoló falmaradványok és a környező hegyekre nyíló remek kilátás fogadja a látogatót.

A szabálytalan alaprajzú erődítmény alapjait a tatárjárás után a Kökényes-Ténold nemhez tartozó birtokosai rakták le. Később uralkodói

tulajdon és királyi adományként a magyar történelemben fontos szerepet játszó családok hűbértartói. Bírják a *Garaiak*, a *Cilleiek*, a *Báthoryak* és *Werböczy*; az adományozók közt ott találjuk *Mária* királynőt, a sárkányrendi *Szigmondot*, első *Habsburg* uralkodónkat, *Albertet*, illetve *Szapolyait*.

A törökök 1552-ben foglalják el, 1593-ban újra magyar kézre jut, de a hadiszerecsere fordultával, az 1663-as esztendőben újfent az oszmán hódító szerzik meg. Hadi jelentőségének

megszűntével lassan, de biztosan enyészetnek indul.

Szerencsére azonban a 21. században is mind a külső, mind a belső vár falaiból láthatunk megmaradt elemeket. Legmegkapóbb részlete a vár palotarészének boltozatos alagsori helyisége, melyben megpihenve nemcsak a tűző nap elől nyerhetünk védelmet, de az egykori várispánok, vicekapitányok és strázsamesterek letűnt korát is megidézhetjük.

■ REZSABEK NÁNDOR

A SZERZŐ FELVÉTELE

Felelősségvállalás a környezetért

Beszélgetés Szarka István lelkésszel

► Az Evangélikus Élet rendszeres olvasói már értesülhettek róla – a 2009. június 14-i, illetve július 5-i számból –, hogy tavaly nyáron felújították a Bakonycsérnyei Evangélikus Egyházközség templomának, esperesi és lelkesi hivatalának, valamint imaházának fűtési rendszerét, így jelenleg az épületek fűtése nagymértékben megújuló energiaforrásokra támaszkodik. A műszaki paraméterek mellett arról talán kevesebb szó esett, hogy milyen változást hozott ez a gyülekezet szemléletében, és milyen további terveik vannak a teremtett világ megóvása érdekében. Erről kérdeztük a lelkészt, Szarka Istvánt.

– Mennyire volt tudatos és fontos szempont a döntéshozatal során a teremtett környezet védelme?

– A megvalósult beruházás egy 2000-ben elkészült – a lelki munkára és az azt kiszolgáló környezetre is kiterjedő – átfogó terv egyik jelentős állomása volt. Az elmúlt tíz esztendő felújításainak – a lelkesi hivatal nyílászáróinak cseréje, a fődémszigetelés, majd külső szigetelés és vakolás, alacsony hőmérsékletű padlófűtési rendszer kiépítése – célja az energiafogyasztás csökkentése volt. Mindeközben a templom és az imaház fűtési rendszere is elavulttá és veszélyessé vált. Elmondhatjuk, hogy a megújuló energiák melletti döntésünket a józan észén kívül a példaadás is motiválta. A megvalósult beruházás üzenet közvetít az egyháztagok és a kívülállók felé is.

– Nem tudom, véletlen egybees-e, de az átadási ünnepség időpontja közel volt a szeptember utolsó és október első vasárnapja közé eső te-

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

remtés hetéhez. A gyülekezet minden tagja számára egyértelmű és fontos volt-e, hogy ezzel a lépéssel a teremtett világ megóvását szolgálják?

– Már a program címe is – *A tisztább Bakonyért* – a teremtés védelmét sugallja. A beruházás határidőre elkészült, az átadás időzítése az általunk készített terveknek megfelelően történt. Az egybeesés véletlen volt, ám külön örülünk, hogy a két esemény erősítette gyülekezetünk tagjaiban és meghívott vendégeinkben a környezettudatos gondolkodást.

– Azt gondolom, ekkora döntés és változtatás a tágabb közösség számára is példaértékű. Kaptak-e bármilyen visszajelzést egyházi és nem egyházi körökből?

– Azóta is folyamatosan érkeznek a megkeresések gyülekezeti csoportok és nem egyházi érdeklődők részéről. Érdeklődéssel: volt olyan gyülekezeti delegáció, amelynek tagjai a legnagyobb hideget választva, bejelentés nélkül látogattak el hozzánk egy vasárnapon istentiszteletre, így tesztelve a rendszert. Nem csalódtak benne.

– Amint honlapjukon olvastam, a beruházás megterületi mutatója várhatóan tizenöt év. Egy gyülekezet életében ez kis idő, hiszen remélhetőleg sokkal hosszabb távon élő és működő közösségről van szó. Mit tudna javasolni azoknak, akiket saját lakásuk vagy gyülekezetük épületei kapcsán hasonló kérdések foglalkoztatnak: érdemes-e nagyobb pénzt és energiát fektetni olyan programba, amely hosszú távon térül meg, ame-

lyet lehet, hogy csak a későbbi generációk használhatnak „felhőtlen örömmel”?

– Mindenre igaz, amit Jézus a toronyépítésről és a hadba vonulásról mondott Lukács 14,28 k-k.-ben: előtte nagyon fontos számolni. Elsődlegesen tudni kell, mibe kerül a hagyományos fűtés, majd ki kell tűzni a célokat, hova szeretnénk eljutni. Ezután meg kell vizsgálni a felújítandó épület hőtartó képességét. Ha ez megfelelő, csak utána érdemes kiválasztani a leghatékonyabb megoldást, illetve a legmegfelelőbb kivitelezőt és terméket. Erre is igaz, hogy nem mindig a legolcsóbb választás a legjobb megoldás. Azt is ki kell számolni, hány év alatt térül meg a befektetés, és tudjuk-e felelősséggel vállalni a beruházás költségeit.

Mindeközben soha nem szabad elfelejteni, hogy a gyülekezetben minden felújításnak és építkezésnek az evangélium hirdetését kell szolgálnia. A bakonycsérnyei beruházás esetében a megtakarított fűtési költségből egy újabb lelkesi állás létesült, gyakorlatban a templomban tartott alkalomok, és az istentiszteletek látogatottsága is nőtt a téli időszakban.

– A munka befejezte óta felmerült-e a gyülekezetben a „hogyan tovább” kérdése? Vannak-e az egyes gyülekezeti alkalmakon, beszélgetéseken további tervek, ötletek, melyek szintén a környezet tudatos védelmére irányulnak?

– A pályázatban vállalt kötelezettségek részeként évente környezetvédelmi vizsgálatot végzünk a gyülekezetben. Ebben az évben a templomban található kétszáz hagyományos világítótestet cseréljük le takarékos kivitelűre. Terveink között szerepel, hogy a környezet szeretetére nevelő óvodai intézményünk számára megfelelő épületet biztosítsunk.

■ KODÁCSY-SIMON ESZTER

Evangélikus lelkész a Lepramisszió új elnöke

A Lepramisszió legutóbbi közgyűlésén, január 31-én Kapi Zoltán pusztaványi evangélikus lelkészt választották a szervezet elnökévé három évre. Riskóné Fazekas Márta református lelképásztor, a korábbi elnök február elsejétől a Lepramisszió igazgatói tisztét tölti be.

A világon körülbelül hatmillióan szenvednek ma is leprában. Pár évtizede kiváló gyógyszerek állnak már rendelkezésre, mégis naponta majdnem ugyanannyian betegszenek meg, mint ahányan meggyógyulnak.

A misszióban tevékenykedők önkéntes alapon végzik a munkát.

► Bővebben: www.evangelikus.hu

HIRDETÉS

Meghívó lelkigyakorlatra

Böjti evangélikus lelkigyakorlat lesz Révfülöpön február 24–26. között az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban.

Szeretettel hívjuk mindazokat, akik kis közösségben, nagy csendben testi-lelki felüdülésre vágyanak, és erre akár három nap szabadságot is ki tudnak szakítani. Gyülekezeti tagokat és lelkészeket egyaránt hívunk és várunk.

Böjti a méregtelenítés alkalma, a lelki méregtelenítés nagy lehetősége. Mi vár az ide érkezőkre? Sok imádság, tudatos bibliaolvasás, beszélgetések, iget tanulmányok, tartalmas csend, friss levegő és pihenés.

A lelkigyakorlatot vezeti Gáncs Péter püspök és dr. Hafenscher Károly lelkész.

Az alkalmat minimum tizenkét résztvevő jelentkezése esetén tudjuk megtartani.

Jelentkezni lehet írásban a 8253 Révfülöp, Füredi út 1. postai vagy a revfulop@lutheran.hu elektronikus címen.

Részvételi díj teljes ellátással 12 000 Ft.

HIRDETÉS

Böjti evangélikus lelkész lesz a kiskőrösi evangélikus gyülekezet imaházában február 23., keddtől február 28., vasárnapig. Téma: *Kutyából nem lesz szalonna?*

- Február 23-án, kedden: *Gyilkosból szabadító*
- Február 24-én, szerdán: *Birkapásztorból államalapító*
- Február 25-én, csütörtökön: *Önbizalom-hiányos fiatalból „ércfal”*
- Február 26-án, pénteken: *Öntörvényű szájhósból mártír*
- Február 27-én, szombaton: *Férfifalóbból misszionárius*
- Február 28-án, vasárnap: *Krisztus-gyűlöletről a legnagyobb egyházszervező*

Igehirdető: Szeverényi János országos evangélikus missziói lelkész

Kezdés: keddtől szombatig 18 órakor, vasárnap 10 órakor (úrvacsorával).

A hónap könyve – februárban a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Asztali beszélgetések 3. – Közös örökségünk

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!

Eredeti ára: 1750 forint.

<http://bolt.lutheran.hu/>
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

EVÉL & LEVÉL

A harmadik könyv lehetne

Tisztelt Szerkesztőség! Megalakult a reformációi emlékbizottság – olvashatunk a lap ez évi hatodik számában. Ugyan több mint hét év van még a jeles 2017. október 31-ei dátumig, de a teendő is sok. A lutheri 95 tétel wittenbergi vártemplomkapura való kiszögelésének ötszázadik évfordulója a mi számunkra is sok mindenre alkalom.

Alkalom, hogy megmutassuk magunkat a világnak, hogy templomainkba minél többen térjenek be, de főleg minél többen érezzék meg a szeretetet, Isten szeretetének erejét. Merthogy a mai ember életében ennek a szeretetnek a megtapasztalása sokak számára nem perspektíva, nem cél.

Alkalom mindannyiunk számára, hogy erőt merítsünk a lutheri teológiából mintegy elősegítve ezzel is egyházunk megújulását. Ki-ki persze a maga teológiai tájékozottsági szintjén. Szükség van így olyan konferenciákra, teológiai kiadványokra, amelyekből az érdeklődők építkezhetnek, amelyekből a lutheri teológia új, talán eddig még nem eléggé feltárt oldalait ismerhetik meg.

A leginkább azonban arra van szükség, hogy egyházunk egyszerű tagjai is megismerjék a lutheri teológia lényegét. A hétköznapiakból sokan ismerhetjük az evangélikus egyház, illetve más felekezetek istentiszteleti rendje közötti azonosságokat, különbségeket. Azonban ha teológiai alapvetések vonatkozásában kellene a hasonlóságról, illetve a különbségekről beszélni, a legtöbbünk számára ez már nehézséget jelentene. Lutheránusok vagyunk, de azontúl, hogy a legtöbbünk születésével, megkeresztelésével nyert polgárjogot egyházunk tagságára, *Lutherről* csupán annyit tud, amennyit egykor a konfirmációra készüléskor elsajátított. Az ötszázadik évforduló jó alkalom, hogy ezen is változtassunk.

Egyházi, teológiai házi könyvtára kinek-kinek más módon. Ki több, ki kevesebb könyvet forgat. Az első helyen azonban mindenképp a Biblia áll, mint olyan könyv, amely a leggyakrabban megfordul kezünk között, míg a második helyet az *Evangélikus énekeskönyv* foglalja el.

A reformációi emlékbizottság több kiadvány, teológiai mű megjelentetését vette tervbe. Azt gondolom, meg lehetne jelentetni egy olyan, Lutherről szóló könyvet, amely ennek a könyvtárnak a harmadik helyére illeszkedhetne. Amelytől elvárható, hogy minden lutheránus könyvtárában megtalálható legyen, amely egyszerű nyelvezeten íródott, s amelyben benne van mindaz, amit Luthertől és Lutherről illik ismernie egy mai lutheránusnak. Lehessen belőle épülni, másokat építeni, s amely meghatározza, megerősíti evangélikus azonosságtudatunkat. A lutheri életmű legfontosabb részei és azoknak mai magyarázata mellett legyen benne ismertve Luther Márton élete, munkássága, tevékenységének egykori és mai társasági megítélése.

A közelmúltban megrendezett harmadik Luther-konferencia jelmondata „Teológia nem csak teológusoknak” volt. A teológiai házi könyvtárunk harmadik helyére kíváncsító kötet ezt a gondolatot valósíthatná meg.

Tisztelettel:

MALYA PÉTER (Gyöngyös)

Csendesnap az Élimben

„Szívem örömmel van tele, mert Jézus a legjobb barát...” – ennek az éneksornak az igazságát tapasztaltuk meg február 9-én, amikor nyitott szívvel és örömmel csendesnapra gyűltünk össze mintegy ötvenen Nyíregyházán, az Élim Evangélikus Szeretothonban. A város több intézményének lakói, sérült fiúk és lányok már nagyon várták a közös együttléteket, éneklést, imádságot és játékokat.

Az idei alkalmunkon is, mint ahogyan már hosszú évek óta megszoktuk, Kertészné Iványi Ágnes, a Vasárnapi Iskolai Szövetség területi munkatársa szolgált közöttünk. A csendesnap fő témája a hálaadás volt, melyet a béna meggyógyításának története hozott még közelebb hozzánk. Szamba vehettük, hogy milyen sok mindenért kell hálát adnunk és köszönetet mondanunk Istennek. A fiatalok ezt le is rajzolhatták (van házuk, kenyerünk, kezünk, lábunk, templomunk, szép természetünk, színes világunk).

A lelki táplálék után lehetőségünk nyílt arra, hogy – különböző játékos feladatokon keresztül – fizikai erőnlétünkéről is számot adjunk, valamint ebéd előtt egy új éneket is tanultunk. A testi táplálékot követően izgatottan vártuk a játék eredményhirdetését. A nap végén senki nem tért haza üres kézzel – nemcsak apró ajándékokat kaptunk, hanem egy ígét is, amit meg is tanulunk és a szívünkbe zártunk: „Mindenben hálátokat adjatok, mert ez az Isten akarata...” (1Thessz 5,18)

Köszönjük az Élim minden munkatársának és lakójának, hogy befogadtak bennünket, és Kertészné Iványi Ágnesnek, hogy megerősítette bennünk azt, hogy Jézus a legjobb barátunk, akinek mindig és mindenkor hálával tartozunk.

HALÁSZ KATALIN (Nyíregyháza, Magdaléneum Fogvatékosok Református Ápoló, Gondozó Otthona)

A szerkesztőség fenntartja a jogot, hogy a beérkezett olvasói leveleket szerkesztett és rövidített formában közölje.

HIRDETÉS

Hívás a Szentföldre

„Kövess engem!” – hívta Jézus tanítványait (Mt 9,9). Az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK) idén is szervez utat a Szentföldre Jézus nyomában. A Bibliából ismert történelmi helyek felkeresése céljából két csoport indulását tervezzük: április 29. – május 6. között, illetve október 7–14. között.

A tiszta elszállásolást és a teljes biztonságot garantálja az immár huszonegy éve kialakult szoros együttműködés a szentföldi partnerrel. A kísérő magyar lelkész részletesen ismerteti a program során felkeresendő bibliai helyszínek történetét. A családias lelkületű csoportok az elmúlt évek tapasztalatai szerint testvéri-baráti kapcsolatok létrejöttéhez vezetnek. A minden kiadást magában foglaló részvételi díj az árfolyam esetleges változása miatt még kialakítás alatt van. Az érdeklődőknek készséggel ad részletes felvilágosítást az ÖTK (1114 Budapest, Bocskai út 15. III. em. 3.; tel./fax: 1/466-4790; e-mail: okumenik@freestart.hu) vagy Gimesi Zsuzsa lelkész (tel.: 70/508-7624, e-mail: ssngms@citromail.hu).

HÍREK, HIRDETÉSEK

Gyászír

„De én mindenkor veled vagyok, te fogod az én jobb kezemet, tanácsoddal igazgatsz engem, és azután dicsőségbe fogadsz be engem.” (Zsolt 73,23)

Dr. Frenkl Róbert aranydiplomás orvos, az orvostudomány doktora, professor emeritus türelemmel és munkával viselt szenvedés után, életének 76. évében, február 5-én meghalt.

Temetése február 23-án, kedden délután 14.15-kor lesz a Farkasréti temetőben.

Gyászolják felesége, gyermekei, testvérei, unokái, veje, sógorai, sógor-női, barátai, kollégái, tisztelői, mindazok, akik szerették, és akiknek élet-útját egyengette.

A Semmelweis Egyetem, a Magyar Egyetemi-Főiskolai Sportszövetség, a Magyar Sporttudományi Társaság és a Magyarországi Evangélikus Egyház sajtóhalottjának tekintik.

Koszorúmegváltást a Gaudiopolis Békásmegyeri Evangélikus Szeretetház javára kérünk. Bankszámlaszám: 10402142-50505152-54491008. Táviratcím: Dr. Frenkl Sylvia, 1029 Budapest, Máriaremetei út 184.

A Keresztyén Értelmisségi Fórum legközelebbi alkalmán, február 22-én, hétfőn 18.30-kor a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) dr. Jeszenszky Géza egyetemi tanár *Balsors és balítélet a közelmúlt magyar történelmében* címmel tart előadást és fórum-beszélgetést. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Orgonazenés áhítat lesz a Deák téri evangélikus templomban február 28-án, vasárnap este 6 órai kezdettel. Műsoron J. S. Bach és Lisznyay művei. Közreműködik: *Lisznyay Szabó Mária és Pásztor Raymund Sándor*.

Magyarországi Evangélikus Egyház
Honlap: www.evangelikus.hu

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Úgy ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói: mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint akiknek nincsen semmijük, és akiké mégis minden. 2Kor 6,4.10 (Péld 11,24; Mt 4,1–11; Zsid 4,14–16; Zsolt 91) Többféle szegénység és többféle gazdagság létezik. Vannak szegény szegények és gazdag szegények. És persze vannak szegény gazdagok és gazdag gazdagok is. Mindenki annyira gazdag valójában, amennyire másokat tud gazdagítani. Pál ezt a gazdagságot tartja a keresztyén ember legnagyobb kincsének. Ez az a gazdagság, amelyben akkor gyarapodunk, amikor képesek vagyunk másoknak is adni és másokat is részesíteni ebben a gazdagságban.

Hétfő

Az a jó, ha kegyelemmel erősödik meg a szív. Zsid 13,9 (2Sám 22,19; 1Jn 3,7–11/12; 5Móz 31,1–8) Sivatagi emberekről jegyezték fel, hogy amikor eljutottak egyszer a Niagara-vízeséshez, a zuhatag előtt teljesen földbe gyökerezett a lábuk a soha nem látott mennyiségű víz láttán. Az idegenvezető többszöri felszólítására sem akartak továbbbúlni. Végül kiderült, arra várnak, hogy mikor marad abba a zuhogás, mikor „lesz vége” a vízesésnek. Jó tudnunk, hogy Isten kegyelme sosem „marad abba”, az végtelen erőforrás mindannyiunk számára.

Kedd

A szeretet nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát. 1Kor 13,5 (Péld 3,29; Jób 1,1–22; 5Móz 33,1–5.26–29) Többféle szeretet létezik. Bármennyire furcsa is, a szeretet tud bántó és hazug is lenni. Ezt persze magunk is tudjuk, hiszen hányszor cselekszünk a szeretet látszatát kelve szeretetlenül! Azért „szeretünk”, mert önző célunkat szeretnénk elérni ezáltal. Csak az isteni agapé képes arra, hogy ne önmagára tekintsen. Erről a szeretetről írja Pál gyönyörű himnuszában, hogy *soha el nem múlik*. Kérjük Istent, hogy tanítson erre az igazi szeretetre, amelyet Krisztusban mutatott meg nekünk!

Szerda

Gondoljatok a távolból is az Úrra, jusson eszetekbe Jeruzsálem! Jer 51,50 (Mk 8,38; 1Kor 10,9–13; 5Móz 34,1–12) A fogságban élő nép számára létkérdés volt, hogy ne szakadjon el teljesen otthonától. A fogság idején működő próféták feladata éppen az volt, hogy tartsák a lelket a nép tagjaiban, hogy ne mondjanak le teljesen a hazatérés reményességéről. Ha az ember távol van hazájától, még fontosabbnak érzi, hogy ne vágja el a gyökereit, és megerősödjön benne a vágy az atyai ház után. Vajon Atyánktól eltávolodva eszünkbe jut-e igazi otthonunk?!

Csütörtök

Az Úr elküldi majd angyalát veled, és szerencsésé teszi utadat. 1Móz 24,40 (ApCsel 12,8; Jak 4,1–10; Jn 11,1–10) „Repülés közben meghibásodott a gép egyik motorja. A pilóta az utasokhoz fordul, és arra kéri őket, hogy imádkozzanak, mert Isten segítségére lesz szükségük, hogy szerencsésen le tudjanak szállni. Egy nagyothalló hölgy a mellette ülő paptól kérdezi meg, hogy mit mondott a pilóta. A paptól ezt a választ kapja: Azt mondta, hogy nincs remény.” – A *Teremtés könyvéből* való mondat akkor hangzik el, amikor Ábrahám elküldi szolgáját, hogy feleséget keressen fia, Izsák számára... Vajon mi hogyan indulunk neki egy-egy utunknak?! Terveinket milyen lelkiülettel visszük az Úr elé? Tudunk-e Istenben bízva és reménységgel tekinteni a jövőbe? A bányászok minden egyes alkalommal így köszöntik egymást: „Jó szerencsét!” Vajon mi mire gondolunk akkor, amikor ezt mondjuk egymásnak: „Isten veled!”?

Péntek

Újuljatok meg lelketekben és elmétekben, öltsetek fel az új embert, aki Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtettet. Ef 4,23–24 (Jer 4,3; Zsid 2,11–18; Jn 11,11–19) Melyik az a csecsemő, vagy ki az a legyengült idős ember, aki képes lenne arra, hogy felöltözzön, hogy tiszta ruhát vegyen magára? S hogy van olyan időszakunknak, amikor ez könnyedén megy, még inkább kifejezi azt az üzenetet, amelyre az apostol használja a ruhacsere képét. Tudniillik a megújulásra, az életújulásra. Hiszen csak amikor elfogy az erő, amikor kicsúszik a talaj a lábunk alól, amikor összezsapnunk fejünk felett a hullámok, akkor mondunk csöndöt. S ilyenkor segítség, támasz nélkül szükségszerűen marad a külső és belső romlás és pusztulás. A Krisztusban gyökerező élet azonban magával hozza az új embert, a megújult lelket, az Isten szerinti új élet lehetőségét.

Szombat

Tekints le szent lakóhelyedről, a mennyből, és áldd meg népedet, Izráelt. 5Móz 26,15 (Lk 1,54; Jel 20,1–6; Jn 11,20–31) Amikor áldást kérünk Istentől, akkor a lehető legjobbat kérjük tőle. Hiszen nincs jobb az életben, mint Isten áldásával indulni életünk minden útjára. Az Ábrahám felé egykor elhangzott áldás – „Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége” – Jézus Krisztusban teljesedett be. Hiszen Krisztus által mindnyájan Isten népének, az ő nagy családjának tagjai lehetünk, és így bátran kérhetjük őt, ahogy egyik ifjúsági énekünkben tesszük: „Jézus, jöjj, áldd meg népedet!”

■ BARANYAY CSABA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 21-étől február 28-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>16.35 / m <i>Hitvallók és ügynökök – Az igazság szabaddá tesz benneteket (magyar dokumentumfilm, 2009) (25')</i> A film bemutatja a Magyar Katolikus Egyház és az állambiztonság 1945 utáni történetét. A szerzetesrendek feloszlását, a papság inter-nálását, azt, hogy a megfélemlítések hatására hogyan sikerült az ÁVH-nak a papi és szerzetesi körökben is informátorokat beszerveznie. Bemutatja az „enyhülés” időszakát, a Vatikán keleti politikáját, a párt és az egyház közötti együttműködést és a mai törekvéseket, melyek az egyház és a társadalom közötti bizalom helyreállítását tűzték ki elsődleges célul.</p>	<p>8.25 / Duna Tv <i>Isten kezében (26')</i> 9.50 / m2 <i>Musica Historica</i> Haydn: G-dúr vonósnégyes Op. 33. No. 5. 10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lelki szász</i> Evangélikus félóra 15.30 / Duna Tv <i>A Vatikán titkai (lengyel dokumentumfilm-sorozat, 2005) (26')</i> A műalkotások kórháza 20.45 / Duna Tv <i>Száműzöttek (magyar dokumentum-játékfilm, 1991) (102')</i> 21.30 / m1 <i>Tiszta (francia-kanadai-angol filmdráma, 2004) (110')</i> 21.40 / m2 <i>Nyakék kedvesemnek (grúz filmdráma, 1972) (71')</i></p>	<p>14.35 / RTL Klub <i>A fiú és a csavargó (amerikai családi film, 1991) (120')</i> 14.50 / Duna Tv <i>Képes krónika (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2006) (23')</i> A belviszályok kora 17.05 / PAX <i>Neked szabott fehér ruha – A levétköztetett Messiás</i> A Zákus Média centrum evangélikációs műsora 18.00 / PAX <i>Jézusnak zenélek (zenés film) (38')</i> 20.55 / m1 <i>Téli olimpia 2010 – Vancouver</i> Élő közvetítés Kanadából 1.55 / Tv2 <i>A kanyaron túl (magyar film, 2001) (104')</i></p>	<p>10.40 / m2 <i>Századfordító magyarok</i> Wass Albert (1908–1998) 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 14.00 / M. Katolikus Rádió <i>Valaki ír a kezdeddel</i> Válogatás Szenczi Molnár Albert és Károli Gáspár műveiből 15.35 / Duna Tv <i>Visszatérés pingvinvárosba (angol ismeretterjesztő film, 2008) (48')</i> 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregyházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból 17.00 / PAX <i>Egyházzenei áhítat – Bonyhád. A Zákus Média centrum műsora</i></p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>13.10 / PAX <i>A zsoldos és a zsoldos (színházi felvétel) (38')</i> Az Evangélium Színház előadása 15.06 / Hír Tv <i>Botütés sajtó kérésre (magyar dokumentumfilm)</i> 17.34 / M. Katolikus Rádió <i>Alkotmányos értékek</i> Beszélgetés Zlinszky János alkotmányjogással 16.15 / m2 <i>Orvvadászok éjszakája (francia dokumentumfilm, 1999) (56')</i> 21.00 / Duna Tv <i>Egy makulátlan elme örök ragyogása (amerikai romantikus dráma, 2004) (108')</i> 21.15 / m2 <i>Parttól partig (amerikai-kanadai filmdráma, 2004) (108')</i></p>	<p>5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 11.05 / m2 <i>ARCpoétika. Csukás István</i> 14.40 / m1 <i>Téli olimpia 2010 – Vancouver. Közvetítés Kanadából</i> 14.55 / m2 <i>Magyarország nemzeti parkjai (magyar ismeretterjesztő filmsorozat) (25')</i> A Bükk Nemzeti Park 17.25 / Duna II. Autonómia <i>Magyar történelmi arcképcsarnok (magyar ismeretterjesztő filmsorozat) (15')</i> Báthory István 20.40 / PAX <i>Koncert a magyar örökségért</i> Szabó Dénes Kossuth-díjas karnagy koncertje 23.55 / Duna Tv <i>Athen Blues (görög vígjáték, 2001) (107')</i></p>	<p>10.55 / Duna II. Autonómia <i>Léptünk koppan ódon kőveken (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (21')</i> A Budapest-Deák téri evangélikus templom 12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> Kényszerű bört 13.55 / m2 <i>Mindentudás Egyeteme (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2003)</i> 16.40 / Filmmúzeum <i>A legényanya (fekete-fehér magyar vígjáték, 1989)</i> 16.45 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanítása 20.25 / m2 <i>Dalok és remény Haitiért</i> Segélykoncert a földrengés sújtotta Haiti megsegítéséért, felvételről</p>	<p>7.00 / Rádió C (Budapest) <i>Lelki szász</i> Evangélikus félóra 11.20 / m1 <i>Baptista ifjúsági műsor</i> 12.12 / Duna II. Autonómia <i>Református istentisztelet</i> <i>Diósjenőről</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo. Egyházzene</i> 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gregorián énekek</i> 16.45 / Mária Rádió <i>Ökumenikus lapszemle</i> 20.05 / Duna Tv <i>A kísértés (magyar tévéfilm, 2007) (52')</i> 1.10 / m1 <i>Az utókor itélete – Varnus</i> Xavér komolyzenei műsora. Bach</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusset.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).

Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com).

Rovatvezetők: Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

